

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 438

Poznań, wtorek dnia 23 września 1930

Rok XXV

Przesilenie gospodarcze

Niema potrzeby gromadzenia faktów, dowodzących, jak ciężkie jest nasze położenie gospodarcze. Wszyscy o tem dobrze wiedzą. Jest również widocznym, że i położenie finansowe w ostatnich czasach nie jest wesołe. Wszyscy pragną i wyczekują zmiany. Ale poprawa sama nie przyjdzie, bez naszego wysiłku. Zmiana konjunktury może przynieść ulgę. Gdy jednak nie uzdrowi się podstaw całego ustroju gospodarczego i nie przeobrazi całej polityki gospodarczej i finansowej naszego państwa, nie przywróci się też wiary i zaufania w jego przyszłość gospodarczą.

Dalszą przeszkodą naprawy jest szerzone przez obrońców dzisiejszej władzy przekonanie, że trudności gospodarcze i finansowe wynikły przedewszystkiem ze złej konjunktury, a gdy konjunktura się zmieni, to wtedy będzie lepiej. Przesilenie jest w wielu krajach, jednakże nie we wszystkich. Nie jest prawdą, że gdziekolwiek jest gorzej, niż w Polsce. — Jest ta różnica, że gdziekolwiek robi się wielkie wysiłki, by wybrnąć z trudności, a u nas stosuje się doraźne półśrodki, które nie leczą choroby a tylko przewlekają kryzys. A pozatem czeka się biernie, aż przyjdzie lepsza konjunktura, a równocześnie przez podkopywanie prawa i awanturnictwo polityczne utrudnia poprawę. Nie wolno czekać z biernym fatalizmem, trzeba działać z myślą, sięgając dalej, obliczoną na coś więcej, niż troška utrzymania się przy władzy.

Nie wystarczy nawet nie popełniać błędów, które się popełniało przez lat parę. Trzeba gruntownej zmiany polityki gospodarczej i finansowej. Znadto silnie ciąży na życiu gospodarczym błędy rządów pomajowych, by można sobie pozwalać na bierność. Nie wybrnie się z ogromnych trudności, jeżeli do wymagań życia gospodarczego nie dostosuje się całej polityki państwowej, tak wewnętrznej, jak i zewnętrznej, jeżeli nie zmieni się gruntownie metod rządzenia i nie przezwycięży dzisiejszej atmosfery moralnej i politycznej.

W czem tkwi główna trudność, w czem istota zła gospodarczego? Odpowiedź bardzo prosta. W dzisiejszych warunkach wytwórczość w wielu działach zamiera, ponieważ się nie opłaca. Cały szereg jej gałęzi sprzedaje swoje wytwory ze stratami, bo zupełny zastój przyniosłby straty jeszcze większe. Być może, że temu lub innemu powodzi się jako tako, ale to są małe wysypki na wielkiem morzu nieopłacalności. Cierpi na tem zarówno rolnictwo, jak i przemysł, wytwórczość wielka jak i mała. — Bezrobocie jest daleko większe, niż wykazuje je oficjalna statystyka. A ci, którzy pracują, wiedzą o tem, że w dzisiejszych warunkach, bez gruntownej zmiany, długo pracować nie będą mogli.

W związku ze słabą opłacalnością produkcji, a raczej z jej brakiem, pozostaje brak kapitału, brak kredytu, dostępnego i taniego. Łatwo jest cyframi wykazać, że przyrost kapitału w Polsce

Srebrny Jubileusz Kapłaństwa Jego Em. Ks. Kardynała Prymasa

Odezwa

W dniu 23 b. m. obchodzić będzie Jego Eminencja Ks. Kardynał Prymas August Hlond 25 rocznicę onej chwili, w której Duch św. spełnił nad Nim zapowiedź „Odwieczną miłością umiłowałem cię, przeto przyciągnąłem cię“, w której słowa objawienia Boskiego „Tyś jest kapłanem na wieki“ zamieniły się w rzeczywistość.

Radosna to była chwila, albowiem w niej młody kleryk stał się zastępcą Boga na ziemi i Jego sługą zarazem, szafarzem łask Bożych i oddzielnym nieba, „z ludzi wybranym i dla ludzi ustanowionym w tych rzeczach, które się odnoszą do Boga, aby dary i ofiary składał za grzechy“.

Niemniej radosna dla Najdostojniejszego Jubilata będzie chwila, w której spojry na ubiegie 25 lat życia kapłańskiego, 25 lat gorliwej pracy w winnicy Pańskiej.

Spółceństwo naszych archidiecezji, a także całej Polski, na którego czele Opatrzność Boża Jego Eminencję postawiła, podzielać będzie radość Arcypasterza naszego i w dniu dla Najdostojniejszego Jubilata drogim i uroczystym korzyć się przed Majestatem Boga żywego, by podziękować Mu za obfitość łask, jakimi Go obdarzył raczył.

W dniu uroczystości jubileuszowej, która przeniesiona jest na niedzielę, 28 września b. r., pospieszą wszyscy do świątyni, by dla Ks. Kardynała Prymasa Polski, za pośrednictwem Królowej Korony Polskiej, wyblagać jak najwięcej nowych łask, potrzebnych do spełnienia zadania według woli Bożej.

Jest zwyczajem składać jubilatowi dary jubileuszowe. Dlatego też prze-

Komitet Jubileuszowy.

Prezydium

Ks. biskup Antoni Laubitz. Ks. biskup Walenty Dymek. Wojewoda hr. Raczynski.

Komitet honorowy:

Kapituła Metropolitalna Gnieźnieńska. Kapituła Metropolitalna Poznańska. Ks. kan. dziek. Adamczewski. Alfred Albrycht, wicepr. Izby Skarbowej. Ks. Kaz. Bajerowicz, prezes Krajow. P. D. R. W Antoni Banaszak, marszałek Wojew. Sejmiku. B. Bederski, Stow. Urzędników poznańskiego samorządu Wojew. Begale, starosta krajowy poznański. Ks. dziek. Stef. Beisert. Ks. dziek. Beyer. Ks. dziek. Łukasz Bembenek. Prof. dr. Borowiecki, dziekan wydziału lek. Tadeusz Brze-

jest bardzo słaby, słabszy niż w innych krajach europejskich, oczywiście wyjąwszy Rosję sowiecką. Gdy zaś równocześnie wzrasta silnie ludność, widmo jej pauperyzacji nabiera coraz bardziej realnych kształtów. Wniosek jest bardzo prosty: należy robić wszystko, by gromadziły się produktywnie oszczędności, by powiększał się kapitał obrotowy wszelkiego rodzaju przedsiębiorstw, by pozbyły się one lichwiarskich długów, a mogły korzystać z taniego kredytu.

Kapitały, które są nam potrzebne, muszą powstawać w Polsce, równoległe z ich dopływem z zagranicy. Nie można zapożyczać się u obcych, nie wytwarzając własnego kapitału. Prowadzi to do wykupywania przez nich produkcyjnych warsztatów, a w dalszem następstwie do utraty gospodarczej niezależności. A bez niezależności gospodarczej niema i poli-

konani jesteśmy, że i społeczeństwo nasze zechce dać inny jeszcze wyraz swemu do Najdostojniejszego Jubilata przywiązaniu i swej wobec Niego wdzięczności. — Jego Eminencja nie życzy sobie wprawdzie żadnych osobistych darów, ale jako ten, któremu Najdostojniejszy Episkopat Polski powierzył opiekę nad rodakami na obczyźnie, pragnie gorąco, aby jak najwcześniej stanęło w Poznaniu seminarjum duchowne, w którymby się kształcili kapłani dla wychodźstwa naszego.

Odzywamy się przeto do Wszystkich z gorącą prośbą, aby pospieszyli Jego Eminencji z pomocą w stworzeniu dzieła, dla dobra dusz braci naszych poświęconego, którzy za chlebem opuścili Ojczyznę i z obcego kraju, narażeni na utratę wiary i narodowości, wołają do nas z głębi serca: przyslijcie nam kapłanów polskich.

Zdajemy sobie sprawę z tego, że trudne dziś jest Polskę położenie gospodarcze! Ale i o tem zechciejmy pamiętać, że „nic człowiekowi nie pomoże, gdy świat cały pozyska, a na duszy szkodę poniesie“. Zechciejmy wspomnieć o onej wdowie ewangelicznej, która ostatni swój grosz ofiarowała, dla przyczynienia się do chwały Bożej! —

I tym razem nie o ludzkie dzieło, ale o chwałę Bożą chodzi. „Nie nam, Panie, nie nam, ale imieniowi Swemu daj chwałę!“

Dlatego też niechaj każdy z nas w miarę możliwości złoży swój „dar jubileuszowy“ dla swego Arcypasterza, który prosimy przekazywać pod adresem: Związek Kapłanów „Unitas“ — Poznań, P. K. O. 200 711.

ski, Zw. Banków w Polsce — Oddział Polski Zachodniej. M. Chłapowski. K. Chłapowski, Zw. Oficerów Rezerwy Okr. Poznański. Dr. J. Chosłowski, prezes Wlkp. Izby Rolniczej. Ks. dziekan Jan Nepomucen Chran. Radca L. Cichowicz. Ks. dziekan Jul. Cichowski. Cofta. Związek Pracowników Kupieckich. Ks. dziek. Wład. Czarnecki. M. hr. Czarnecki. Szambelan Olgierd ks. Czartoryski. K. Czystewski, Chrześ. Zjednocz. Zawodowe. Marjan Dabiński, Zw. Narodowy Polskiej Młodzieży Akad., Poznański Komitet Akad. Ks. dziek. Jul. Dembiński. Ks. dziek. Józ. Domeracki. Gracjan Drost, dyrektor policji miejskiej. Dr. Tad. Drzazdżyński, Zw. Zachodnio - Polskiego (Dokończenie na stronie 5-tej).

tycznej niezależności. Nie można również zadłużać się zagranicą bez względu na warunki, bez względu na wysokość procentu. Kredyt może być używany tylko na cele wytwórcze i tylko w warunkach, w których ta wytwórczość może wytrzymać współzawodnictwo z obcymi. Kredyt, zużyty w gospodarstwie, które się nie opłaca i także dzięki niemu nie zaczyna się rentować, jest zabójczym dla tego gospodarstwa. By zaś mieć tani kredyt zagraniczny, trzeba i w kraju wytwarzać kapitał.

Te wielkie niedomagania nie powstały dzięki złej konjunkturze, nie w niej mają swoje źródło, a tylko dzięki niej stały się widoczne dla wszystkich. Rozwijały się już mgły złudzeń o dotychczasowych skutkach rządów pomajowych w dziedzinie gospodarczej. Twarda rzeczywistość nie pozwala na zastanianie

sobie oczu, ani na bierne wyczekiwanie. Trzeba nowej polityki gospodarczej i finansowej. Trzeba wielu zmian w tem, co jest dzisiaj. Zmiany te muszą objąć następujące sprawy:

- 1) system podatkowy;
- 2) zakres działalności gospodarczej państwa (zagadnienie t. zw. etatyzmu);
- 3) ciężary społeczne i politykę społeczną;
- 4) prawne podstawy budżetu i kontroli;
- 5) oszczędności w gospodarstwie publicznym.

R. Rybarski.

Jego Eminencji Ks. Prymasowi Augustowi Hlondowi redakcja pisma naszego składa w dniu dzisiejszym najserdeczniejsze życzenia: ad multos annos.

Numer specjalny poświęcimy jubileuszowi J. Eminencji w sobotę wieczorem.

W sprawie Piekieliszek

Minister reform rolnych Staniewicz ogłosił oświadczenie w sprawie nabycia folwarku w Piekieliszkach przez Piłsudskiego za niską cenę od Centralnego Urzędu Ziemińskiego. Min. Staniewicz stwierdza, że sam zwrócił się do Piłsudskiego z propozycją zmiany ośrodka Świątyni na jakiś inny, i że dzięki różnym inwestycjom wartość Świątyni tak wzrosła, że oszacowano je na 105.000 zł. Min. Staniewicz bierze na siebie całą odpowiedzialność za tę transakcję i oświadcza, że zwrócił się w danej sprawie do prezesa Najwyższej Izby Kontroli z prośbą o niezwłoczne zarządzenie specjalnej kontroli.

A wiec odczekajmy! W związku z tem pisze „Głos Narodu“:

„Przed trzema dniami zaznaczyliśmy, że nie zarzucamy marsz. Piłsudskiemu, ani kradzieży grosza publicznego, ani chciwości. Gdy jednak prasa „sanacyjna“ zarzuca postom, iż chcą „pieniędzy, pieniędzy, pieniędzy“, gdy rozwodzi się nad wysokością poselskich diet, których legalność nie ulega najmniejszej wątpliwości, to musimy żądać, by dla całości obrazu podała dokładnie, jaki jest majątek, i ile wynoszą pobory p. premjera“.

Oddać Niemcom pieniądze

Rewelacja p. Haeckera o wysłaniu go w roku 1906 przez Piłsudskiego i towarzyszy socjalistycznych po pieniądze niemieckie do Berlina, do tamtejszej Socjaldemokracji bardzo zirytowały główny organ „sanacyjny“, „Gazeta Polska“, która woła: „Po licha wywoływać wilka z lasu i wykrczać się przedwojennem sianem!“ Na to odpowiada „Gazeta Warszawska“:

„Gdyby to był naprawdę wilk, albo siano, to może organ „sanacji moralnej“ miałby rację. Ale to były niestety — marki niemieckie. Jeśli były wzięte „dla wyższych celów“, czyli na walkę z Rosją, a zatem na finansowanie ruchu niepodległościowego w rozumieniu t. z. aktywistów i piłsudczyków — to tem gorzej. Bo chyba trudno uznać za przedwojenne siano taki fakt, że do powodzenia akcji niepodległościowej, przyczyniły się pieniądze niemieckich socjalistów.“

„Zamiast dużo gadać, trzeba to jakoś załatwić. Jedyny sposób: Oddać Niemcom te pieniądze z procentami! W ten sposób będzie to pożyczka, a nie subwencja.“

„Z czterech wymienionych przez p. Haeckera członków P. P. S., którzy uczestniczyli w tej sprawie, pozostał przy życiu tylko Józef Piłsudski. Do niego zatem należy, takie czy inne, załatwienie tej sprawy.“

Kwestja żydowska

I. Triumf żydostwa po wojnie światowej.

„Książka ta nie zawiera przepowiedni: daje ona tylko rzut oka na obecny stan najważniejszych zagadnień naszego bytu narodowego, od których dalszego rozwoju przyszłość Polski zależy”. (Z przedmowy do mającej się za parę miesięcy ukazać w druku książki p. t. „Przyszłość Polski”, której obecna serja artykułów stanowi jeden rozdział).

Kwestja żydowska, która w życiu Polski ma tak doniosłe znaczenie, jest zarazem wielką kwestją całego świata naszej cywilizacji. Jej rozwój w Polsce ściśle wiąże z ogólną pozycją Żydów w Europie i Ameryce, a losy jej w świecie, zależą w większej, niż to się może wydawać, mierze od położenia żydostwa w Polsce. Stąd, chcąc sobie zdać sprawę z jej stanu, nie można się zamykać w naszych stosunkach wewnętrznych, ale trzeba ją rozważać w całości.

W dobie głębokich i niesłychanie szybko postępujących przemian, która przeżywa dziś świat naszej cywilizacji, kwestja żydowska nie uniknęła ogólnego losu zagadnień jej zjawia. I ona weszła w okres głębokiego kryzysu, który musi doprowadzić do wielkich zmian w położeniu Żydów i w roli, przez nich odgrywanej. Ten kryzys zjawia się w chwili największej siły i największego znaczenia żydostwa.

Koniec wojny 1914 — 18 roku przyniósł Żydom najświetniejszy bodaj triumf, jaki odnieśli kiedykolwiek w ciągu całego swoich dziejów. Lista ich zwycięstw jest bardzo długa... Jeżeli na konferencji pokojowej, przygotowującej traktat wersalski nie wyszło poszło po ich myśli, to nie tylko dlatego, że interesy i dążenia narodów w żadnych warunkach nie mogą być całkowicie od nich uzależnione, ale także i to w znacznej mierze dlatego, że, zajęci sporami między sobą, byli z początku nieobecni w Paryżu i przystali swój komitet wtedy, kiedy pewnym sprawom, a przede wszystkim sprawie polskiej, nadano już kierunek, w którym poszło ich rozstrzygnięcie. Wpływ ich na ostateczne decyzje w tych sprawach był niemały, ale nadanego kierunku już zmienić nie mogli. Musieli się pocieszać nadzieją, że w okresie powojennym niejedno da się odrobić.

To trzeba stwierdzić, że z chwilą, kiedy zaczęli działać na konferencji, wpływ ich był ogromny, większy bodaj, niż któregośkolwiek z przedstawianych tam narodów.

Mieli oni w swych rękach głównych ludzi, decydujących o losach świata, a niektórych używali wprost jako swych agentów.

Pozycja ich pod koniec wojny i w latach powojennych w największych państwach, zwłaszcza w Anglii i w Stanach Zjednoczonych, stała się tak silna, że do zajmowania w nich pierwszorzędnych stanowisk nie mieli już potrzeby deklarować się jako Anglicy czy Amerykanie. Najwyższe urzędy stały się tam dostępnymi dla ludzi, jawnie zaliczających siebie do narodowości żydowskiej, dla sjonistów, a w Anglii rządzącym ministrem został nawet członek komitetu wykonawczego organizacji sjonistycznej.

W Niemczech, gdzie przed wojną już odgrywali pierwszorzędną rolę w finansach, handlu i przemyśle, ale mieli bardzo ograniczony dostęp do udziału w machinie państwowej, te ograniczenia zostały po wojnie usunięte, i od razu wzięli niemały udział w rządzeniu nową republiką.

Rosja, jedyne państwo, które się przeciw nim bronilo systemem praw wyjątkowych, została wywrócona przez rewolucję, której duszą i kierownikami byli przedewszystkiem Żydzi. Przedstawiciele systemu walki z Żydami za swoje względem nich przewinienia drogo zapłacili.

Polska, która w latach przedwojennych, przekonawszy się aż nadto dobitnie o wrogiem stanowisku Żydów względem jej dążeń narodowych i widząc całą niebezpieczeństwo, płynące z zażydzenia swych miast, zaczęła energiczniej organizować swój handel i popierać tę pracę bojkotem handlu żydowskiego — po odbudowaniu państwa zatarła swe wrogię względem nich stanowisko, a w dalszym ciągu otrzymała rządy, wyraźnie im przyjazne, popierające ich w życiu gospodarczym oraz otwierające im szeroki dostęp do armji i wszelkiej służby państwowej.

Z ich właściwie inicjatywy ustanowiona została Liga Narodów, w której organizacji zajęli wiele miejsc, a jednocześnie z traktatem wersalskim została podpisana konwencja o mniejszościach, przeznaczona do tego, żeby Żydom w państwach środkowej Europy zapewnić opiekę z zewnątrz.

Głośny ruch antysemicki, istniejący do niedawna w różnych krajach umiłki jego organizacje się porozwazywały lub

pedzą żywot suchotniczy, organy prasowe pozamykały się lub utraciły czytelników. Z wyjątkiem autorów kilku książek, które się po wojnie ukazały, dziś prawie nikt na Żydom nie napada, nikt ich nie krytykuje; natomiast ukazuje się niemało publikacji, które ich gloryfikują.

Wreszcie — najbardziej widoczne zwycięstwo — przyznano im Palestynę, jako ognisko czy siedzibę narodową żydowską (Jewish National Home), pod opieką Wielkiej Brytanji, sprawowaną na mocy mandatu Ligi Narodów. Jak wynika z ducha mandatu, ta opieka ma istnieć dopóty, dopóki Palestyna żydowska nie dojrzeje do całkowitej niepodległości.

Możnaby powiedzieć, że to zwycięstwo niepełne, ponieważ nie ustanowiono od razu państwa żydowskiego. Tak wszakże nie jest. Żydzi sami tego państwa obecnie nie chcieli. Palestyna, jako niepodległe państwo żydowskie, musiałaby własnymi siłami żydowskimi stworzyć obronę przeciw otaczającemu ją, a wrogiemu Żydom światowi arabskiemu i na własną rękę rzucić sobie z przyłaczającą większością arabską nawewnątrz. Takie państwo zniknęłoby nazajutrz po jego ustanowieniu. Trzeba było mieć czas na umocnienie żywiołu żydowskiego w kraju, a zrobić to można było tylko pod opieką potęgi, dla której świat arabski ma respekt. Przez pewien czas Żydzi spierali się między sobą, czy tą potęgą ma być Anglia, czy Stany Zjednoczone; zwyciężyło wszakże na

realniejszych podstawach oparte dążenie Żydów angielskich. Stany Zjednoczone są zdaleko, nie mają w tej części świata żadnego punktu oparcia i choćby chcieli najgorliwiej sprawować swą opiekę, nie posiadają do tego warunków. Anglia natomiast, ze swą pozycją w północno — wschodniej Afryce, panującą w Indjach i biorącą mandaty w części krajów arabskich, w sąsiedztwie Palestyny, była stworzoną na protektorów fundamentów żydowskiej państwowości. Silna zaś pozycja Żydów w samej Anglii dawała gwarancję, że ochoły do tej opieki jej nie zabraknie.

Usadowienie się w Palestynie, jako w kraju mandatowym angielskim, było z punktu widzenia Żydów najświetniejszym rozwiązaniem i dawało podstawę do najśmielszych nadziei. Trudno przeczuć, jak daleko szły te nadzieje: wyparcie z kraju ludności arabskiej, skolonizowanie go przez Żydom, później zapewne posunięcie dalej tej kolonizacji, rozszerzenie granic Palestyny, stworzenie państwa z wielką pozycją w świecie i udział w sprawach międzynarodowych już jawny, firmowy, w imieniu państwa żydowskiego, nie zaś, jak dziś, gdy chodzi o udział oficjalny, w charakterze przedstawicieli innych narodów.

Zrozumiałą jest rzeczą, że po tak długim szeregu świetnych zwycięstw ogromnie wzrosło w Żydom poczucie własnej siły i wyższości nad innymi narodami. Wstąpili w nowy okres dziejów z niezachwianą wiarą w swą wielką przyszłość. Na rozpoczęcie tego okresu prócz wszystkich innych mieli jeszcze jeden, niemały atut w ręku. Gdy wszystkie narody wojujące w wojnie światowej, okrutnie się skrwawiły, potraciły miliony ludzi w kwiecie wieku, Żydzi, których udział w armjach był bardzo duży, stracił niewiele. Naogół bowiem służyli nie na froncie, ale w kancelariach.

Roman Dmowski.

Wybory na Pomorzu

Podobno „Piast” i Chrześcijańska Demokracja oświadczyły się za jedną wspólną listą polską na Pomorzu, a Narodowa Partja Robotnicza przeciw niej.

Zastanawia rozbieżność między „Piastem” a N. P. R., chociaż oba te stronnictwa należą do tego samego bloku wyborczego, a mianowicie do „centrolewu”.

„Centrolew” w Bydgoszczy

W Bydgoszczy, gdzie socjaliści mieli dwa mandaty (jeden polski, jeden niemiecki), socjaliści niemieccy ogłosili jakoby akces do „centrolewu”. Mówi się, że podzielił miejsce na bydgoskie liście „centrolewu” miały być następujące: pierwsze miejsce N. P. R., drugie — P. P. S., trzecie — N. P. R., — czwarte — „Piast”. Notujemy to dla informacji czytelników, nie biorąc za to odpowiedzialności.

Chrześć. Demokracja a wybory

Tutejsza Chrześcijańska Demokracja zwróciła się w sprawie wyborów do Narodowego Komitetu Wyborczego, co nie powstrzymało prasy p. Teski od ataków na nasz obóz w dziale zarówno artykułów, jak karykatur. Co znamiennejsze, prasa ta donosi, że komisarz wyborczy Ch. D. na całą Polskę, b. poseł Wacław Bittner, w niedzielę na zebraniu rady wojewódzkiej w Poznaniu oświadczył, że Ch. D. jest „jedynym stronnictwem w kraju, które się nie splamiło przelaniem krwi bratniej”. A więc — zdaniem p. Bittnera — myśmy się także splamili krwią bratnią. Narazie notujemy tylko ten zarzut.

Uchwała poznańskiej rady wojewódzkiej Ch. D. opiewa, że „Ch. D. pójdzie do wyborów samodzielnie, rozszerzając swój narodowy i katolicki front przez wejście w porozumienie wyborcze jedynie z temi stronnictwami, które przyjmą bez żadnych zastrzeżeń narodowe i katolickie stanowisko Ch. D.”.

Czy to „przyjmowanie narodowego i katolickiego stanowiska Ch. D.” przez innych nie stoi — lekko w sprzeczności z tem, co Ch. D. reprezentuje?

Nadużycie nazwiska

Na jednym z plakatów wyborczych B. B. w pow. grodziskim umieszczono m. i. podpis p. dr. Taborskiego z Opalenicy. P. dr. Taborski prosi nas o zaznaczenie, że na umieszczenie swego nazwiska pod wspomnianą odezwą nie dawał nikomu upoważnienia.

Inne pisma przepisane są o przedruk niniejszego oświadczenia.

Z ruchu przedwyborczego Stronnictwa Narodowego

Opalenica. W dniu 17 bm. zwołał komitet obywatelski zebranie organizacyjne celem założenia Koła Stronnictwa Narodowego. Zebranie zgali właściciel Opalenickich Młynów p. Leon Górny, powołując na przewodniczącego zebrania p. Nowickiego. Słowo wstępne i krótki referat o obecnej sytuacji politycznej wygłosił p. Górny.

Nad referatem wywiązała się bardzo rzeczowa dyskusja, wszyscy mówcy poparli myśl założenia Koła Stronnictwa Narodowego. Przystąpiono do wyboru zarządu, w skład którego weszli: p. Leon Górny — jako przewodniczący, p. Adam Spendowski, kupiec — jako zastępca, p. Józef Daszkiewicz — jako sekretarz i p. Pilarzewicz — jako skarbnik. Do Koła zapisało się natychmiast 120 członków.

Następnie wybrano komitet wyborczy w skład którego weszli: p. Markowski, oficer rez. — jako przewodniczący, p. Fr. Przygodzki — jako zastępca i p. Ignacy Adamczewski — jako sekretarz.

Na zebranie przybyło dużo obywatelstwa miejscowego. Nastrój był bardzo poważny z czego można wnioskować, że obywatelstwo tutejsze zrozumiało doniosłość założenia Koła Stronnictwa Narodowego. Na zakończenie zabrał głos p. Górny, apelując zwłaszcza do młodszych obywateli, aby przy zbliżających się wyborach nie szczydził pracy.

Chodzież. Zebranie Stronnictwa Narodowego w dniu 18 bm. zgromadziło bardzo liczny zastęp zwolenników. Stronnictwo Narodowe na terenie powiatu chodzieskiego rozwija się bardzo pomyślnie.

Po załatwieniu spraw formalnych przemówił krótko, lecz treściwie p. W. Gapiński. W sprawie ostatnich występow B. B. mówca podniósł, iż „sanatory” czując, że nie mają żadnego poparcia w kraju, nagle jak lwy rzucili się do walki z Niemcami, zaś do społeczeństwa idzie „sanacja” z różną oliwną, hasłami zgody i jednolitego frontu wobec Niemców. Tymczasem chodzi tu tylko o ratowanie mandatu B. B. P. G. oświadczył w końcu swego przemówienia, iż na obłudkę i nieuczciwą „zgode” nie pójdziemy.

Następnie przemówił były prezes koła ks. Stefanik, zachęcając obecnych do współpracy ze Stronnictwem Narodowym z tej racji, iż stoi ono szczerze na gruncie katolickim i narodowym. Po załatwieniu spraw koła, przystąpiono do wyboru komitetu obwodowego wyborczego na Chodzież, w skład którego weszło 25 członków. W najbliższych dniach ma nastąpić ze-

Kupując Proszek i Mydło

Regera

popierasz wytwórczość krajową i zapewniasz pracę robotników polskimi.

P. W. 6118 14-R. 1928

branie komitetu obwodowego, na którym uzupełni się komitet powiatowy.

Mosina. W dniu 19 b. m. odbyło się plenarne zebranie Stronnictwa Narodowego celem przystąpienia w najbliższym czasie do pracy wyborczej w mieście i okolicy. W tym celu utworzono Narodowy komitet wyborczy w składzie: przewodniczący — p. Stanisław Zwierzchowski, zastępca — p. Alfred Jasiński, sekretarz — p. Stefan Cieśliewicz i skarbnik — p. Alojzy Szymański. Większe zebranie z referatem, dotyczącym się wyborów, odbędzie się dla członków i sympatyków w najbliższym czasie.

Zupełne fiasko B. B. w Szamocinie

Z Szamocina piszą nam:

W niedzielę 14 września zwolennicy B. B. zwołali wiec przedwyborczy w Szamocinie. Po zagajeniu i przemówieniu p. burmistrza, tenże domagał się uchwalenia rezolucji po myśli B. B. Propozycja ta jednak — a raczej żądanie — spotkało się ze stanowczą opozycją zebranych, a o uchwaleniu wspomnianej rezolucji nie było nawet mowy. Nawet kilkakrotne apele p. burmistrza „do Polaków” nie odniosły żadnego skutku, i za uchwaleniem rezolucji w podanej formie nie padł żaden głos.

Burmistrz zorientowawszy się, zmienił brzmienie rezolucji w tym duchu, iż tutejsi obywatele chcą głosować na listę polską tylko taką, która zapewni zdrowy i moralny rząd (a taką listą jest lista Stronnictwa Narodowego!), natomiast nie będą głosowali na ludzi, którzy nie mają zaufania całego społeczeństwa.

Ilość zebranych nie przekraczała liczby 80-ciu. (jm)

Wybryk

Pod tym nagłówkiem donosi „Gaz. Warsz.”:

Pewien wysoki dygnitarz w Wilnie zorganizował osobliwą uroczystość: oto kazał sporządzić kukły trzech więzionych w Brześciu b. posłów i postawili ich w Wilnie. Zwrócił się do związku podoficerów, aby oni ruszyli w pochodzie. Podoficerowie odmówili.

Wynajęto wtedy stu bezrobotnych, którzy mieli przedstawiać ludność Wilna. Poniesiono kukły przez miasto, następnie pluto na nie, kopano i „uroczyście zatopiono w Wilejce z okrzykami „Precz z sejmem!”, „Precz z polskimi!”.

Ludność miasta Wilna z politowaniem patrzyła na te głupkowane wybryki.

Krach na giełdzie nowojorskiej

Nowy York, 23. 9. (Tel. wł.) Na wczorajszej giełdzie nowojorskiej nastąpiło gwałtowne załamanie się kursów papierów wartościowych, wskutek czego nastąpiła panika i publiczność zaczęła rzucać papiery masowo na rynek. Krach ten spowodował miliardowe straty dla właścicieli kursów. (w)

Bóle artretyczne znikają

po użyciu soli owocowych zawartych w

Karposalu.

Cena Zł. 4.00

Rokowania rządu Rzeszy ze stronnictwami

Berlin, 23. 9. (PAT.) Dziś zbierze się gabinet Rzeszy na posiedzenie, celem uzgodnienia platformy, na której rząd Rzeszy rozpocząć będzie mógł rokowania z poszczególnymi frakcjami parlamentarnymi. Przewidziane jest, że obrady kontynuowane będą w ciągu dni następnych.

Berlin, 23. 9. (PAT.) W związku z oczekiwanym podjęciem w połowie bieżącego tygodnia rokowań kanclerza z poszczególnymi stronnictwami politycznymi, biuro informacyjne Conti dowiaduje się ze źródeł poinformowanych, że do rokowań tych zaproszo-

ne zostaną wszystkie stronnictwa, od których można oczekiwać pozytywnego ustosunkowania się wobec rządu Kanclerz, poza stronnictwami, które popierały rząd dotychczas, nawiąże z całą pewnością rokowania z socjal-demokratami. Rokowania nie mają przesądzać zgóry sprawy przyszłej koalicji rządowej. Kanclerzowi chodzi przede wszystkim o porozumienie się w sprawie tych przedłożeń ustawowych, które już w dawnym Reichstagu uzyskały poparcie pewnej części stronnictw opozycyjnych.

Wojownicze uchwały „Stahlhelmu“

Berlin, 23. 9. (PAT.) W niedzielę odbył się w Frankfurcie n. Odrą zjazd organizacji „stahlhelmowych“, na którym mjr. Wagner i przywódca „Stahlhelmu“ Morozowicz wygłosili podburzające mowy. Obaj mówcy zgodnie wskazywali, że restauracja monarchii w Niemczech jest koniecznością, po-

dyktowaną względami natury militarno-politycznej. Najważniejszym zadaniem, przed którym obecnie stoi „Stahlhelm“, jest stworzenie walecznej i bitnej armii niemieckiej. Wszystkie pozostałe sprawy schodzą na plan dalszy i zależne są od urzeczywistnienia powyższego celu.

Nowa manifestacja antypolska w Gdańsku

Niestychane uchwały zjazdu Partji Niem. Narodowej — Pogroźki pod adresem polskich zespołów artystycznych

Gdańsk, 23. 9. (PAT.) Na zakończonym w sobotę kongresie Partji Niemiecko - Narodowej w Gdańsku w zastępstwie Hugenerga przemawiał poseł do sejmu pruskiego mjr. Bork, dając m. in. wyraz nadziei i życzeniu, iż bliski będzie dzień, w którym flaga czarno - białe - czerwona ponownie powiewać będzie nad wolną i wielką Rzeszą Niemiecką, a wtedy i stare niemieckie miasto Gdańsk znowu będzie „perłą w koronie niemieckiej“. Kongres uchwalił pozbawioną rezolucję, w której zaznacza się, iż Partja Niemiecko - Narodowa walczy przeciw krzywdzie (!) wyrządzonej niemieckiemu

Gdańskowi przez oderwanie go od Rzeszy Niemieckiej, i żąda powrotu do Niemiec. Dalej, rezolucja żąda usunięcia socjal-demokratów z Senatu i stworzenia senatu mieszczkańskiego. Następnie w rezolucji jest mowa o tem, że Partja Niemiecko-Narodowa nie będzie tolerowała publicznych wystąpień cudzoziemskich zespołów artystycznych w Gdańsku. Rezolucja kończy się odwołaniem do mieszkańców W. M. Gdańska, aby pracowali w kierunku utrzymania niemieckiego ducha w Gdańsku. Kongres zakończono odśpiewaniem „Deutschland, Deutschland über alles“.

Nowa konstytucja gdańska

Gdańsk, 23. 9. (PAT.) W dzienniku Ustaw w m. Gdańsku Senat ogłosił ustawę o zmianie konstytucji Gdań-

ska. W związku z tem konstytucja została ponownie wydrukowana.

Rzekome porozumienie polsko-litewskie i zaprzeczenie urzędowe

Berlin, 22. 9. (Tel. wł.) „Berliner Tageblatt“ zamieścił doniesienie z Kowna, w którym mowa jest znów o rzekomych tajnych rokowaniach polsko-litewskich, zmierzających do rozwiązania „sprawy Wilna“. Rokowania miały się toczyć w Piekieliszkach, posiadłości Pilsudskiego i w Warszawie w ministerstwie spraw zagranicznych pod kierownictwem szefa departamentu M. S. Z. p. Tarnowskiego. Poza bratem Pilsudskiego w rokowaniach mieli brać udział: przywódca litewskiej chrześcijańskiej Demokracji wpływowi politycy litewscy z Wileńszczyzny i wpływowi politycy polscy, — oraz w imieniu Watykanu ks. Urbanowicz z Ameryki. Uzgodniono, że „sprawę Wilna“ rozwiąże się w następujący sposób:

Nowa granica ma iść przez miejscowości Widze, Świr, Gierwiaty (depeza „Berl. Tgbl.“ podaje nazwę tych miejscowości w brzmieniu litewskim), następnie wzdłuż rzeki Wilji. Dworzec w Nowowilejce pozostałby w rękach polskich. Samo Wilno byłoby podzielone w ten sposób, że góra zamkowa, Katedra, Kościół Bonifratrów i ul. św. Jerzego przypadłyby Litwie, a pałac biskupi, uniwersytet, Ostra Brama i dworzec pozostałyby przy Polsce. Ulica Skopowka (?) stanowiłaby granicę i byłaby zamurowana, nadto granicę stanowiłaby Wielka Pochulanka. Na południe od Wilna granica biegłaby w ten sposób, że Landwanowa i Lejpuny ma-

ją zostać przy Polsce, a Troki przypaść Litwie. Sejny i Wigry ma otrzymać Litwa, a Suwałki mają zostać przy Polsce. Przebiegające przez te obszary linie kolejowe mają przejść w ręce prywatne, przyczem ma być zabezpieczony wolny transport.

Polska ze swej strony domaga się za swe ustępstwa terytorjalne baz dla floty wojennej w Kłajpedzie i Nidden. „Po skutecznym rokowaniach prywatnych w sprawie tego projektu — pisze dalej „Berl. Tageblatt“ — ks. Urbanowicz wyjechał do Rzymu, aby złożyć tam raport. Tymczasem te prywatne rokowania znalazły echo w kierowniczych kołach litewskich, które są skłonne wyrazić swą zgodę na ten projekt“.

Swą depeszę „Berl. Tgbl.“ kończy doniesieniem, że min. Zaleski zawiadomił listownie litewskiego min. spr. zagr. Zauniusa, że zgadza się na podjęcie bezpośrednich rokowań z Litwą.

Warszawa, 23. 9. Polska Agencja Telegraficzna komunikuje: W związku z artykułem „Berliner Tageblatt“, zawierającym fantastyczne informacje o rzekomych rokowaniach polsko-litewskich w Piekieliszkach i w Warszawie z udziałem ks. Urbanowicza z Ameryki, dowiadujemy się z miarodajnego źródła, że rewelacje „Berliner Tageblattu“ pozbawione są wszelkich podstaw i niezgodne z prawdą.

Szykanowanie prasy narodowej

Warszawa, 23. 9. (Tel. wł.) Prasa narodowa narażona jest na coraz większe szykany. Oprócz licznych konfiskat chwycono się teraz innych sposobów. Na pierwszy ogień poszły wydawnictwa „ABC“ i „Wieczoru Warszawskiego“. Nagle władze nabrały wątpliwości, czy maszyna rotacyjna, stojąca w domu tych wydawnictw już przez lat 14, nie wywołuje wstrząsu domu. Przesłano komisję, która badania uskuteczniła zapomocą szklanki z wodą. W różnych punktach domu

stawiano tę szklankę, komisja zaś się przyglądała, czy woda nie przeleje się wskutek wstrząsu. Nie przelała się, wobec tego dalsze eksperymenty robiono w sąsiednim domu.

Wczoraj znowu na zarządzenie starostwa zamknięto dostęp do ekspedycji zarówno kolporterom, jak samochodom ciężarowym. Gdy zaś wydawnictwo otrzymało z wydziału przemysłowego zawiadomienie, iż funkcjonowanie maszyny rotacyjnej tworzą hałas, uciążliwe dla lokatorów, a urządzaniu drukarni zagraża niebezpie-

czeństwo pod względem pożarowym, wydano zarządzenie unieruchomienia drukarni w ciągu 24 godzin. (w.)

Czy zapisałeś się na członka wspierającego Komitetu Floty Narodowej. Wkładka 1 zł rocznie. Konto P. K. O. 30. Zapisz się a spełnisz swój obywatelski obowiązek

Pomorzenie

brońcie waszych strzech i rodzin przed zatrucaniem zgnilizną, idącą z pism nie narodowych i nie polskich.

Kto chce utrzymać Pomorze dla Polski, niechaj czyta tylko

pisma narodowe!

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, 23. 9. 1930 r.

Spędzono: wołów 49, buhai 92, krów 199, świń 1775, cieląt 553, owiec 195; razem 2863 zwierząt.

Placono za 100 kg żywej wagi za: (Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi).

BYDŁO:

Woły:
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane 000—000
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3 128—136
Mięsiste tuczone starsze 100—110
Miernie odżywione 090—096

Buhaje:
Wytuczone pełnomięsiste 124—130
Tuczone mięsiste 110—120
Nietuczone, dobrze odżywione starsze 098—106
Miernie odżywione 088—096

Krowy:
Wytuczone pełnomięsiste 130—140
Tuczone mięsiste 114—124
Nietuczone, dobrze odżywione 096—104
Miernie odżywione 070—080

Jałowice:
Wytuczone pełnomięsiste 132—144
Tuczone mięsiste 120—130
Nietuczone, dobrze odżywione 110—116
Miernie odżywione 090—100

Młodzież:
Dobrze odżywione 090—100
Miernie odżywione 080—088

Cielęta:
Najprzebiegające cielęta wytuczone 160—170
Tuczone cielęta 140—150
Dobrze odżywione 12—130
Miernie odżywione 104—116

OWCE:

Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy 140—152
Tuczone starsze skopy i macioriki 120—130
Miernie odżywione 100—110

ŚWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi 182—190
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi 172—180
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi 162—168
Mięsiste świnie ponad 80 kg 150—160
Macjory i późne kastraty 140—150
Świnie bekonowe 158—162

Przebieg targu spokojny.
32 jagniąt sprzedano po 100.— zł za 100 kg., ca. 100 świń z Lublina ponad 150 kg. wagi placono 200 do 210 zł. za 100 kg.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,955 zł; w Gdańsku na Warszawę 8,894 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 212,16 do 212,46 zł, gotówką 211,76 zł; za 100 guldenów gd. w dewizach 173,01 do 173,27 zł, gotówką 172,64 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 23. 9. 1930 r.

Dzisiejsza giełda miała nastrój naogół utrzęsany i była w dalszym ciągu dość ruchliwa.

Z papierów państwowych placono za 5 proc. poz. konwers. niezmienny kurs 55 proc. przy większym zapotrzebowaniu, natomiast premjówki dolarowe były w oddaniu po 60.— (za sztukę 5 dol.). Dopytywano się również o poz. inwestycyjną po 110.—, jednakże brak było oddawców. — Z pap. lokacyjnych poszukiwano 8 proc.

oblig. m. Poznania 1929 r. po 92 proc., również 8 proc. listy dolarowe (stare) Pozn. Ziem. Kredyt., które z powodu większej podaży z początku osłabiły się do 94,50%, jednakże pod koniec wzmościły się do 95%, pozostając w płaceniu, dalej robiono transakcje 8 proc. listami dolarowymi amortyzacyjnymi po 92,50 proc. i poszukiwano 4 proc. listy zast. konwert. po 41,50 proc. Pożyczką budowlaną obracano po 52.—

Akcje bankowe bez kursu, Mniejsza ilość Banku Związku handlowano po 70.— zaś Banku Polskiego po 166.—

Z akcyj przemysłowych oddawano w dalszym ciągu Dr. R. Maya po 60.—, Akwawit poszukiwano po 60.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominatu).
5% Pożyczka konwersyjna 55% P
8% oblig. m. Poznania z 1929 r. 92% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 94½—95% P.
8% listy dolarowe w złocie amortyzacyjne 92,50% +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 41½% P

(Kurs w złotych).

5% Pożyczka premjowa serja II 60.— O.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w zł za 1 akcję)
Dr. Roman May I em. zł. 50.— O
Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 23. 9. 1930 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8,94½, sp.: 8,96½, kup.: 8,92½.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,38	124,65	124,07
Holandja	359,78	360,68	358,86
Londyn	43,35	43,46	43,24
Nowy Jork			
czeki	8,912	8,932	8,893
Paryż	35,01	35,10	34,92
Praga	26,47¼	26,53½	26,41
Szwajcaria	173,01	173,50	172,64
Sztokholm	239,67	240,27	239,07
Wiedeń	125,93	126,24	125,62
Włochy	46,72	46,84	46,60
Berlin	212,28		

Tendencja słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje.

4% poz. inwest. 110,00
5% poz. premj. dol. 56,50 57,00
5% poz. konw. 55,50

Akcje w złotych:

Bank Polski 166,00—167,00
Bank Zachodni 0,00—72,00
Wysoka 0,00—140,00
Haberbusch 0,00—115,00

Tendencja utrzymana.

Komentarz.

Z papierów państw. utrzymane poz. premjowe, dla list zast. tendencja utrzymana. Z bankowych Bank Polski mocniejszy, inne akcje utrzymane.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 23. 9. 1930 r.

Pszonica march. od st. załad. 75—76 kg. 232,00—233,00
Tendencja spokojna.
Żyto march. od stacji załad. 70—71 kg. 159,00—163,00
Mała podaż. Tendencja spokojna.
Żyto meklemb. 70—71 kg. siałkiem cif Berlin sprz. 0,00—170,50
Tendencja spokojna.
Jęczmień march. brow. od st. załadowa i z 202,00—222,00
Tendencja cicha.
Jęczmień pastewny i przemysłowy 178,00—190,00
Tendencja cicha.
Owies march od st. załad. 154,00—164,00
Tendencja słabsza.
Mąka pszenna 27,25—35,50
Tendencja cicha.
Mąka żytnia przemiał do 60% 28,25—26,75
Tendencja cicha.
Osipa pszenna 8,50—8,75
Tendencja cicha.
Osipa żytnia 8,00—8,25
Tendencja cicha.
Groch Victoria 30,00—34,00
Groch dr. jadalny 19,00—21,00
Peluska 20,00—21,00
Bób polny 17,00—18,00
Wyka 20,00—22,00
Makuch rzepakowy 9,80—10,20
Makuch lniany 17,30—17,60
Śróć Soja 14,00—14,80

Ogólna tendencja spokojna.

Słoma żytnia pras. drut. 0,70—0,90
Słoma pszenna pras. drut. 0,80—0,70
Słoma owsiana pras. drut. 0,80—0,95
Słoma jęczm. pras. drut. 0,75—0,85
Słoma żytnia dl. wiąz. 0,70—0,90
Słoma żytnia pras. sznur. 0,60—0,75
Słoma psz. pras. sznur. 0,55—0,65
Sieczka 1,40—1,50

Tendencja spokojna.

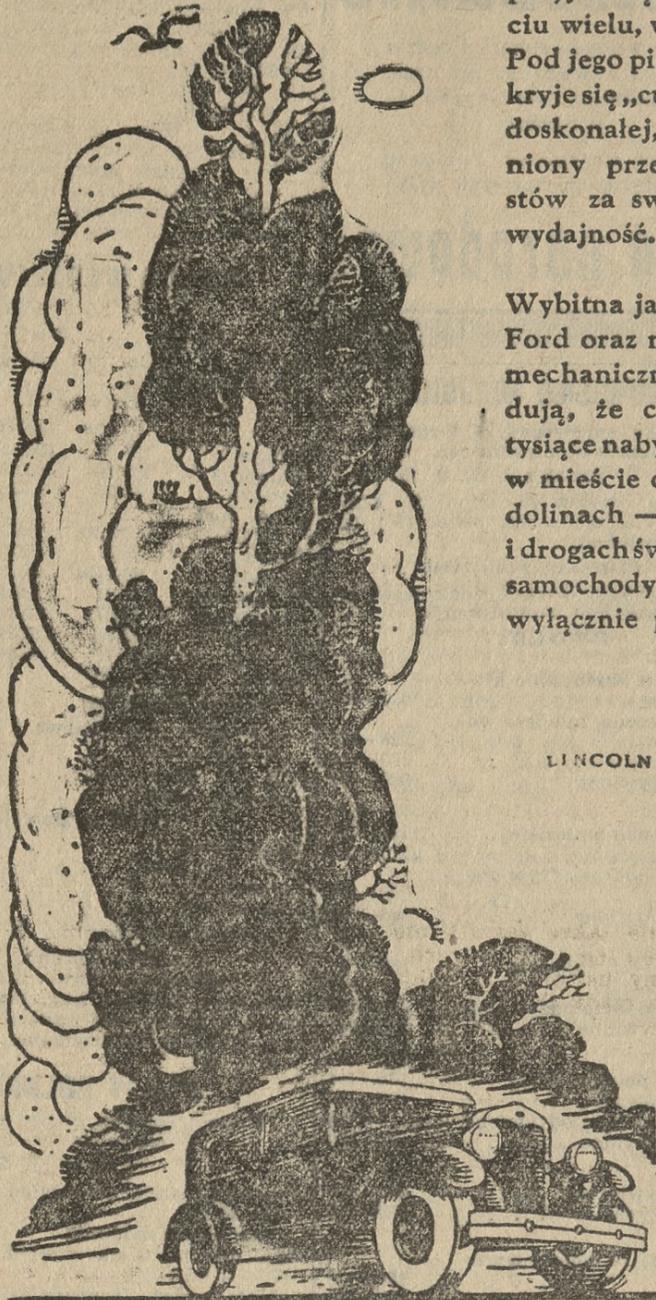
Siano zwykłe handl. I pokos 1,45—1,85
Siano zwykłe handl. II pokos 1,20—1,50
Siano dobre I pokos 2,00—2,20
Siano dobre II pokos 1,50—2,00
Tymoteusz luźny 2,70—3,10
Siano konieczynowe 2,30—2,70
Siano Mielitiz luźne (Warta) 1,65—1,85
Siano Mielitiz luźne (Havel) 1,20—1,50
Tendencja niejednolita.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 23. 9. 1930 r.

Wypląty na Warszawę 46,95—47,15
Noty wielkie 46,925—47,325

Po najdłuższym użyciu wciąż doskonały...

Nowy Ford został skonstruowany z myślą o tem, by móc zapewnić przyjemną jazdę nawet po przebyciu wielu, wielu tysięcy kilometrów. Pod jego piękną i elegancką powłoką kryje się „cudowny“ motor—wytwór doskonałej, precyzyjnej roboty, ceniony przez miliony automobilistów za swą, nigdy niezawodzącą wydajność.

Wybitna jakość nowego samochodu Ford oraz niezwykle wysoki stopień mechanicznej doskonałości powodują, że codziennie znajduje on tysiące nabywców. To też wszędzie—w mieście czy na wsi—w górach czy dolinach—na wszystkich ulicach i drogach świata można spotkać nowe samochody Ford i słyszeć o nich wyłącznie pochwały.

LINCOLN FORDSON

Hydrauliczne Amortyzatory
Nierdzewiejąca stal
Rasowy wygląd
6-hamulec system
Niekrużące się szkło

Zwycięzca w VIII Międzynarodowym Rajdzie w Polsce. IIII nagroda w grupie samochodów popularnych. Zwycięzca w polskim „Rajdzie nad Morze”.

FORD MOTOR COMPANY

Aresztowani b. posłowie pozostaną nadal w więzieniu

Śledztwo ma się wreszcie rozpocząć

Warszawa, 23. 9. (Tel. wł.). Wczoraj Sąd Okręgowy rozpatrywał zażalenie uwieczonych posłów Putka, Pragiera, Kwiatkowskiego, Kiernika, Sawickiego i Dubois, na stosowanie względem nich aresztu prewencyjnego. Sąd Okręgowy zażalenie to odrzucił motywując tem, że oskarżeni

mogą się starać usuwać dowody swojej winy i że mogą namawiać świadków do fałszywych zeznań.

Wczoraj sędzia śledczy Demant otrzymał delegację Sądu Najwyższego do prowadzenia śledztwa w sprawie wszystkich aresztowanych posłów. śledztwo rozpocznie. (w)

Min. Car do Naczelnej Rady Adwokackiej

Warszawa, 23. 9. (Tel. wł.) Minister sprawiedliwości p. Car wystosował do Naczelnej Rady Adwokackiej pismo, w którym komunikuje, że uchwałę Naczelnej Rady Adwokackiej w sprawie aresztowania b. posłów członków warszawskiej Izby Adwo-

kackiej przyjmuje do wiadomości. W kołach sądowych wyciągają z tego wnioski, że wbrew poprzednim pogłoskom nie nastąpią represje przeciwko Naczelnej Radzie Adwokackiej i przeciwko warszawskiej Radzie Adwokackiej.

Przeciw sabotażystom ukraińskim

Aresztowania wśród Białorusinów

Lwów, 23. 9. (PAT). Dnia 22 bm. ekspedycja policyjna przeprowadziła dalszą akcję na terenie okolicznych powiatów. W wyniku tej akcji zakwestjonowano pewną ilość broni, materiałów wybuchowych oraz kilka wozów sprzętu wojennego. Jako charakterystyczny moment podnieść należy fakt znalezienia w czytelni „Proświty” w Kozowej 2 granatów i licznych materiałów wybucho-

wych, w czytelni zaś „Proświty” w Podmichalowicach 1 pary nożyc do przecinania drutu kolczastego. Ponadto ekspedycja aresztowała w Zawalowie 3 osobników, silnie podejrzanych o podpalenie sterty zboża w gminie Wierzbnowo, pow. podhajeckiego. Również aresztowany został niejaki Lajtawa, u którego w miechu kowalskim znaleziono 6 kawałków łomu, jakim posługują się

sabotażyści. W Ottyniowicach pow. bóbreckiego aresztowano Danilę Medę, za przechowywanie materiału wybuchowego oraz przytrzymano 1 osobę za rozdawanie ulotek podburzających.

Ludność polska i znaczna część ludności ruskiej przyjęła pojawienie się ekspedycji policyjnej z uznaniem i radością. Natomiast u nielicznej części ludności, która solidaryzuje się z akcją sabotażową, zauważyć się dało przygnębienie. a nawet popłoch. Ludność ruska w niektórych miejscowościach samorzutnie uzbraja się w widły i siekiery, aby bronić majątku, zagrożonego przez sabotaż.

Wilno, 23. 9. (PAT). Z Wilejki donoszą, że władze śledcze aresztowały 4 członków Tow. Szkoły Białoruskiej. — Wśród aresztowanych znajduje się uczeń gimnazjum białoruskiego. Wszyscy aresztowani osadzeni zostali w więzieniu pod zarzutem działalności antypaństwowej.

Wypadek trądu w stolicy

Warszawa, 22. 9. (PAT). „Kurjer Polski” donosi na podstawie informacji z kół lekarskich o stwierdzeniu w Warszawie wypadku trądu. Ofiarą tej strasznej i rzadkiej w naszym klimacie choroby padła pewna służąca, reemigrantka z Brazylii. Chorą przewieziono do jednego ze szpitali warszawskich, gdzie będzie poddana starannym badaniom specjalistów. Według obiegających pogłosek, chora już przed kilku laty uległa zarażeniu, lecz chorobie nie przypisywano poważniejszego znaczenia,

Pyszne włosy:
PIXAVON-
Shampoo

Tw 416

ponieważ identyfikowano ją ze zwykłą chorobą skórą.

Echa demonstracji „imieninowej“

Lubawa, 23. 9. (Tel. wł.) Przed tutejszym sądem toczyła się rozprawa przeciwko 15 członkom miejscowej organizacji O. W. P., oskarżonym o urządzenie przeciwdemonstracji w dniu imienin marsz. Piłsudskiego. Sąd skazał 9 oskarżonych na karę aresztu od 4 do 7 dni, 6 zaś uniewinnił. (w)

Belgijski minister rolnictwa w Polsce

Warszawa, 23. 9. (Tel. wł.) Belgijski minister rolnictwa p. Baels, który jutro przybywa do Polski, zawita do Poznania w niedzielę lub poniedziałek, 29 b. m. celem zwiedzenia największych majątków rolniczych w Wielkopolsce.

Na spotkanie gościa wyjeżdża dziś z Poznania do Zbąszynia dyr. Wielkp. Izby Rolniczej p. dr. Konopiński, który w imieniu min. rolnictwa przywita p. Baelsa i odwiezie go do Warszawy.

Falszerze pieniędzy w Niemczech

Berlin, 23. 9. (PAT). Policja magdeburgska wpadła na trop bandy falszerzy monet 5-markowych, aresztując trzech współników, którzy trudnili się fabrykowaniem i rozpowszechnianiem fałszywych pieniędzy. Banda posiadała własny warsztat, ukryty w sofie. Jeden z tych warsztatów zaopatrzone był w nowoczesne urządzenia do bicia monet. M. in. posiadał prasę i aparat do galvanizowania. Znaleziono wielkie zapasy gotowych fałszywych monet, a poszlaki wskazują, że falszerze pozostawali w kontakcie z zagranicznymi odbiorcami, którym wysyłali większe transporty fałszywych 5-markówek.

Zamachowiec w Warszawie

Warszawa, 23. 9. (Tel. wł.) Wczoraj przewieziono do Warszawy sprawcę zamachu na poselstwo sowieckie w Warszawie Jana Folańskiego. (w)

Ani jednego zbytecznego włoska!

Aby być skończonej piękna w teatrze albo na dancingu, powinna każda panie dbać o zupełnie jasną, czystą skórę, niezszepeconą widocznymi włoskami. Ani nawet puszkami. Aby usunąć włosy, nie należy nigdy posługiwać się maszynką do golenia drażniącą naskórek i pozostawiającą ślady w postaci ciemnych punktów, ani też skomplikowanymi środkami depilacyjnymi o nieprzyjemnym zapachu.

Używać

TAKY

perfumowanego kremu, który zupełnie bez pieczenia usuwa w przeciągu kilku minut szpecące owłosienie i puszek.

„TAKY” jest do nabycia we wszystkich wytworniejszych sklepach.

Zalety „TAKY”: Przyjemny zapach — Szybkie działanie — nie wysycha w tubie.

Tw 415

WODA KWIATOWA
CZTERECH KRÓLI
(CARRE de ROIS)
POLECA
TWO BROCARD & CIE

ow 8612

Kosznika Kwiatowe

Pw 4 883-63, 692

Srebrny Jubileusz Kapłaństwa Jego Em. Ks. Kardynała Prymasa

(Ciąg dalszy ze strony 1-ej).

Przem. Cukrow. Franc. Duralski, prezes prokuratury generalnej. Gen. K. Dzierżanowski, dowódca O. K. 7. Ks. dziek. Szczęsny Fierek. Ks. kan. Leon Formanowicz. Ks. kan. Leon Fuhrmann. O. August Gabor, Zakon Braci Mniejszych. Ks. Tad. Galdyński, Polska Liga Przeciwalkoholowa, Polski Zw. Księży Abstynentów, Koło Archidiecezji Gnieźnieńskiej i Poznańskiej, Zw. Bractw Wstrzemię. archidiec. gnieźnieńskiej i poznańskiej, Kat. Zw. Abstynentów okręg gnieźn. i pozn. Gałęziewicz, Prokurator Sądu Apelacyjnego. Ks. msgr. prof. dr. W. Gieburowski. Ks. dziek. Stan. Gładysz. Ks. dziek. Kaz. Glowicki. O. Rajner Gościński, Zakon Braci Mniejszych konwentualnych. Goździewski, Komendant woj. P. P. w Poznaniu. Cz. Grabowski, Koło poznańskie Zw. Inspektorów Szkoln. Ks. kan. Bron. Greinert. O. Tadeusz Grodniewski, Zgromadzenie O. O. Redemptorystów. H. Grossmannówna, Narodowa Organizacja Kobiet. Ks. dziekan Ludwik Haase. Gen. Józef Haller, zarząd oddziału wkp. Zw. Harcerstwa polskiego. Szambelan Jan Hasche. Witold Hedinger, prezes Rady Miejskiej m. Poznania. Ks. Protokolarz Oficjal prof. dr. Władysław Hozakowski. Bogdan hr. Hutten-Czapski. Zw. Polskich Kaw. Maltańskich. Ks. szambelan dr. St. Hutten-Czapski. A. Jakubski, dziek. wydziału matem. przyrodniczego. Ks. audytor dr. Stanisław Janasik. Ks. dyrektor Janiak, „Caritas”. Ks. kan. Jul. Janicki. Wl. Janta - Polczyński, Koło Towarzystwa Poznań Ks. prob. Bol. Jaśkowski, Zw. kapłanów „Unitas”. Ks. kan. Edward Jęsiak. Prof. dr. Antoni Jurasz, Polski Czerwony Krzyż — Oddz. Wielkop. Prof. dr. Karłowski, Zw. Lekarzy Zachodniej Polski. Ks. dyr. Józef Kasprzyk, Zgromadzenie X. X. Salezjanów. Prof. dr. Kasznica, rektor Uniwersytetu Pozn. ks. dziek. Bolesław Kaźmierski. Wład. Kaźmierski, prezes dyrekcji poczty i telegrafów. Ks. szamb. Karol Kielczewski. Ks. kan. Klinke. Ks. kan. Ant. Kolczewski. B. Koreywo, Zw. Zaw. literatów polskich. O. Franciszek Bonifacy Kowalski, Zgromadzenie Misjonarzy Oblatów Najśw. i Niepok. Panny Marii. Ks. dziek. Ign. Kowalski. Ks. dr. Edw. Kozłowski, dyrektor Kat. Szkoły Społecznej w Poznaniu. Ks. prob. Jan Krajewski. Ks. dziek. Stan. Kubiński. O. Antoni Kuczera, Zgromadzenie O. O. Misjonarzy św. Rodziny. Szambelan Franciszek hr. Kwilecki. Ks. dziekan Włodzimierz Laskowski. Ks. Fr. Lewandowski, dyrektor Diec. P. T. R. W. Ks. dziek. Stan. Lipowicz. Edw. Lubicz - Niezabykowski. Ks. kan. Leon Łagoda, rektor Misji Polskiej w Paryżu. Jan Łuczak, Zjednoczenie Bractw Kurkowych, Poznań. Aptekarz Antoni Majorowicz, Powsz. Tow. Farmaceutyczne. Pułk. Malczewski, Komendant Placu Poznań. I. Mańkowski, Zjedn. Zaw. Polskie. Ks. msgr. Józef Marciniak Dr. Tad. Marecki, em. prok. sądu apelacyjnego. Ks. dyr. Fr. Marlewski, Zw. Stow. Polskich Kobiet prac. Dr. Czesław Meissner, Tow. Czyteln. Ludowych. Ks. dziek. Stan. Michalski. Ks. dyr. Cz. Michałowicz, Zw. Kat. Tow. Robotników Pol. Ks. Ignacy Mieloch, Zakon Tow. Jezusowego. A. Mizerski, radca miejski. Ks. Ludwik Moska, Zgromadzenie XX. Misjonarzy św. Wincentego a Paulo. Edw. Hr. Mycielski, wiceprez. Zw. P. Kaw. Maltańskich. Dr. J. Namysł, kurator Okr. Szkolnego Pozn. Wanda Niegołewska, Zw. Kółek Włościanek. Ks. prał. Kazimierz Niesiołowski, Ks. dziek. Stan. Niziński. Ks. dziekan Teodor Noak. Ks. wzytator prof. dr. Jan Kanty Noryśkiewicz. Ks. prof. Tad. Nowakowski. Ks. dziek. Jan Opiełowski. Ks. kan. dr. Paech. Ks. dziek. Roman Panewicz. Dr. Piechocki, prezes Izby Adwok. Ks. dziek. Konst. Pieprzycki. Ks. dziek. Bartłomiej Piszczyłowa. Leon Pluciński, Wlkp. Tow. Kółek Rolniczych. Ks. dziek. Marcin Poczta. Ks. dziek. Paweł Polednia. Ks. dziek. Konrad Pomorski. Gen. Mieczysław Poniatowski, Pozn. Oddział Stow.

Dowborczyków „Ku chwale Ojczyzny”. O. dr. Linus Prochaska, Zakon św. Benedykta. Ks. prof. dr. Antoni Prumbs. Ks. prob. Narcyz Putz, Zw. Kapłanów „Unitas”. Ks. dziekan Feliks Raddatz. Radwański, prezes Dyr. Cel Poznań. Cyryl Ratajski, prezydent m. st. Poznania. Ks. dziek. L. Rosenberg. Rost. Zw. Hallerczyków. Z. Rzepecka, Kat. Zw. Polek. Ks. dziek. Michał Rólski. Inż. St. Ruciński, prezes Dyr. kolei państw. Ks. dziek. Józ. Rupiński. Ks. dziek. Fr. Rusczyński. Seweryn Samulski, prezes Izby Przem. - Handl. Związek Fabr. Ks. dziek. K. Schwartz. Komendant St. Szczaniecki, wicepr. sądu admin. Wl. Seydlitz, Zw. Spółdz. Zarobk. Ks. prob. Miecz. Skonieczny. Szamb. Z. Skrzydlewski Szamb. dr. J. Sławski. Szamb. dr. Sławski. Ks. dziek. K. Słubicki. O. Wład. Służalek, Zgrom. Oratorjum św. Filipa Nerjusza. Ks. dziek. Ludwik Sobkowski. Sobolewski. Stow. Chrześc. Nar. Naucz. Szkół Powsz. Ks. kan. M. Sychalowiec Szamb. Stabrowski. L. Stachecki, Wlkp. Woj. Zw. Inwalidów Woj. Ks. dziek. P. Steinmetz. Ks. dziek. K. Stepczyński. Ks. kan. dr. Steuer. Wl. Stopa, prezes Izby Rzem. Ks. kan. Tad. Styczyński. Ks. dziek. Edw. Sucharski. Dr. Surzyński, Wlkp. Zw. Kół Śpiących. Ks. dziek. Suszczyński. Ks. dziek. Włodz. Sypniewski. W. Hr. Szoldrski, Opieka Polska nad rodakami na obczyźnie. Ks. dziek. Józ. Śmietana. Ks. dziek. St. Kostka Śniatała. Ks. dziek. Kaz. Sramkiewicz. Ks. szamb. dr. Teodor Taczak. Ks. kan. St. Tłoczyński. O. Cezary Tomaszewski, Zgrom. Ducha św. p. o. Najśl. Serca Marii. Dr. J. Trzciniński, Z. O. K. Z. Barbara Turno, rada wyższa Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo. Szamb. St. Turno. Ks. dziekan. Ant. Tyrakowski. K. Welzand, Zw. Niższych Funkcjon. państw. Ks. szamb. J. Wilkans, dziekan wojsk polskich D. O. K. 7. Witkowski, Zjedn. Kolejowców Polskich okręg pozn. Ks. dziek. Jan Wiśniewski. Ks. dziek. Albin Wnuk Antoni Wojski, Zw. Tow. Gimn. „Sokół” dzieln. wielkp. L. Wyrzykowski, prezes sądu okręgowego. Dr. J. Zakrzewski, prezes sądu apel. Ks. dziek. Z. Zakrzewski. Ks. dziek. Edw. Zalewski. St. Zalewski, dziekan wydziału prawno - ekon. Ks. prob. Tad. Zamysłowski, Zw. Kapłanów „Unitas”. Ks. Aug. Zaraza, Zgromadzenie XX. Palotynów. M. Zawadzki, prezes Okr. Izby Kontroli Państw. w Poznaniu. Ks. dziek. Ant. Zarzycki. Ks. kan. H. Zborowski. Ziółkowski, dyrektor Drukarni i Księgarni św. Wojciecha. Ks. kan. Aleks. Zidziński. Ks. kan. prof. dr. Zwolski. Dr. A. Zółtowski, Z. O. K. Z. Jan hr. Zółtowski, Wlkp. Zw. Ziemiaków. Ks. szamb. prof. dr. A. Zychliński, Józef Zychliński, prezes Ziemstwa Kredytowego.

Komitet Wykonawczy:

Ks. biskup nominat Adamski. Z. Begałowa. Adolf hr. Bniński. Z. hr. Brezina. Tow. Ziemiaków Wlkp. Helena Brownfordowa. Paulina Cegielska. Wanda Chłapowska. Ks. prof. B. Ciszak. Zw. Kapł. „Unitas”. Ks. Zdzisławowa Czartoryska. Leokadja Czubkova. Prof. dr. Gantkowski, prezes Ligi Katol. Szamb. Edw. Grabski. Bohdan Jarochoński, prezes Syndykatu Dziennikarzy Wielkp. Ks. dyr. Ludwik Jarosz, Zw. Młodzieży Polskiej. Dr. Kiedacz, wiceprezydent st. m. Poznania. Ks. infułat Kłos. Kazimiera Kłosowa, Kat. Ochrona Kobiet. Ks. rektor Kozal. Ks. prof. dr. Jerzy Kozłowski, prezes Koła Diec. XX. Profesorów. Ks. infułat Krzeszkiewicz. Marja Mieczkowska. Prof. Nielewska. Szamb. Edw. Potworowski. Ks. prał. Józef Prądyński, prezes Zw. Kapłanów „Unitas”. Ks. szamb. Leon Rankowski. Ks. rektor dr. Kazimierz Rolewski. Ks. kan. Fr. Ks. Ruciński. Dr. Rydlewski, prezes Zw. Sodalicyj Marj. Ks. prałat-przepozyt Schoenborn. Ks. kan. Józef Schulz, Zw. Młodych Polek. Ks. prał. Stychel. Ks. dziekan Zabłocki. Ks. kan. szamb. Zakrzewski. Prezydentowa Zychlińska.

Program uroczystości

które odbędą się 28 września r. b. ku uczczeniu srebrnego jubileuszu Kapłańskiego J. Em. Ks. Kardynała - Prymasa Augusta Hłonda:

1. O godz. 10,15 uroczyste nabożeństwo w Katedrze poznańskiej. Sumę odprawy Najdostojniejszy Jubilat. Kazanie wygłosi J. E. Biskup Nominat Adamski. Równocześnie odbędzie się Msza św. na balkonie Katedry.

Bractwa, organizacje kościelne i świeckie ustawiają się o godz. 9,30 na placu katedralnym. Uprasza się o zastosowanie się do wskazówek porządkowych, którzy mieć będą na ramieniu biało-żółta opaskę.

2. Po nabożeństwie na placu katedralnym złożenie Jego Eminencji hołdu.

Przemówi w imieniu zgromadzonych Prezes Ligi Katolickiej prof. dr. Gantkowski.

3. O godz. 12 w pałacu prymasowskim składanie życzeń przez przedstawicieli władz i delegacje. Przemówi J. E. Najprz. ks. biskup Laubitz. Następnie złożą delegacje hołd (Bez przemówienia). Delegacje poszczególnych organizacji, składające się z najwyższej trzech osób winny udział w audjencji gratulacyjnej zgłosić piśmiennie u ks. kapelana (pałac prymasowski), najpóźniej w piątek 26 września r. b.

4. O godz. 17 akademja w auli uniwersytetu pozn. z następującym programem:

- „Psalm 100” Mendelssohna. Wykona chór katedralny pod dyrekcją Msgr. ks. prof. dr. Wacława Gieburowskiego.
- Słowo wstępne. Wygłosi J. Eksk. ks. biskup Dymek.
- „Alleluja” Händla. Wykona Chór katedralny.
- Przemówienie uroczystościowe. Wiceprezydent st. m. Poznania dr. M. Kiedacz.
- Deklamacja.
- Śpiew wspólny: „Boże coś Polskę”.

Bilety po cenie 1.— zł. nabyć można, od czwartku począwszy, w Księgarni św. Wojciecha, plac Wolności 1. Zaprośzone związki i organizacje otrzymać mogą bilety w określonej przez komitet liczbie w biurze Związku Kapłanów „Unitas”, Aleje Marcinkowskiego 22, III. p. w piątek i sobotę od godz. 10—12.

Dla przedstawicieli władz i dla duchowieństwa zarezerwowano pierwsze cztery rzędy krzesel.

Hasła i niespodzianki

Obóz rządowy postanowił wyteńczyć wszystkie siły, aby kampanję wyborczą przesunąć z terenu gospodarczego na odcinek konstytucyjny. Naczelne hasło wyborcze tego obozu będzie brzmiało:

„Jedynym lekarstwem na wszystkie niedomagania naszego państwa jest zmiana ustroju. Dopiero po przeprowadzeniu tej zmiany wszystko zmieni się na lepsze. A zatem należy ustroj zmienić za wszelką cenę.

W jakim kierunku ta zmiana ma pójść i jakim sposobem będzie dokonana, o tem nie będą mówili kandydaci partii rządowej. To już należy do dyskrecjonalnej władzy p. Piłsudskiego, który tym razem objął osobliwy ster akcji wyborczej. Stało się dobrze, bo społeczeństwo wie jasno i wyraźnie, z kim i o co idzie walka.

Nie będziemy się wcale dziwić tej taktyce obozu rządowego. Każdy usiłuje wybrać najkorzystniejszy dla siebie teren wojny i tego nie można mu brać za złe. Ale to samo prawo przysługuje i stronie przeciwnej. Gdzie rozegra się decydujący bój, o tem zdecydują nie sztaby kierujące, ale samo społeczeństwo.

Obóz Narodowy idzie do ataku na całym froncie aktualnych zagadnień państwowych. Mamy też pełną wiarę, że społeczeństwo opowie się za naszą taktyką i nie da się oszołomić kabalistyką konstytucyjną stronnictwa rządowego. Po doświadczeniach z obecną konstytucją społeczeństwo polskie wie już dobrze, że obok zagadnienia prawa istnieje także zagadnienie rządu i ludzi rząd ten sprawujących. Wszelkie zmiany ustroju, utrwalające na długi czas rząd obozu majowego, byłoby pogorszeniem obecnego niewesołego stanu rzeczy.

Jeśli mamy wiarę, że nasz punkt wyjścia w obecnej kampanji wyborczej spotka się ze zrozumieniem i poparciem całego narodu, to wiara ta zamienia się w pewność, gdy chodzi o trzeźwe, politycznie realne społeczeństwo naszych ziem zachodnich. Pewność ta dotyczy nie tylko hasel, ale także niespodzianek, które w walce wyborczej będą stosowane przez obóz rządowy.

Obóz ten za przewodem swego dowódcy chlubi się tem, że umie zaskakiwać przeciwnika nieoczekiwanymi manewrami. System ten, którego znaleźliśmy już u samego progu akcji wyborczej, będzie stosowany aż do jej końca, może nawet w przyspieszonym tempie, a celem jego będzie zderzenie społeczeństwa. Poszczególne uderzenia na stronnictwa czy byłych postów będą tylko zewnętrznym efektem: właściwy atak pójdzie na wielomilionową masę wyborców.

Powodzenie lub niepowodzenie tego ataku zależeć będzie od samego społeczeństwa. Jedyną jego odpowiedzialnością powinno być wytrwanie przy swoich poglądach i nie dawanie posłuchu niespodziankom. Tylko w społeczeństwach nieokrzyszanych wybory są hazardową grą, w której do ostatniej chwili nie można przewidzieć wyniku. W społeczeństwie uświadomionem akt wyborczy jest sumą arytmetyczną nastrojów i poglądów, które nie w ostatniej chwili powstają, ale gromadzą się w ciągu całego okresu od poprzedzających wyborów. Agitacja wyborcza ożywia te nastroje, koordynuje poglądy, ale nie może ich tworzyć z niczego ani przewracać do góry nogami.

I dlatego wydaje nam się, że także owe tajemnicze niespodzianki nie przyniosą obozowi rządowemu upragnionego zwycięstwa. Zdrowy realizm polityczny społeczeństwa ponad mętne hasła i mniej lub więcej efektowne manewry wysunie sprawę obrachunku za cztery lata rządów.

Dość ogólnikowych hasel i tanich niespodzianek! Wybory będą przedewszystkiem sądem nad czynami, sprawą jasnego programu i zaufania.

Ch. K.

Godz. 19 50

Cyrylik Sewilski
artyści Op. Warsz.

nr 8561

O dekrety Prezydenta w sprawach gospodarczych

Z obrad zjazdu Zw. Izby Przemysłowo - Handlowych

Warszawa, 23. 9. (PAT) W dniu 22 b. m. obradował w Warszawie pod przewodnictwem był. min. Klarnera zjazd Związku Izby przem.-handlowych R. P., zwołanych dla wykonania uchwał pierwszego kongresu Izby we Lwowie.

Zjazd Związku ustosunkował się m. in. do zagadnienia zadekretowania przez p. Prezydenta R. P. szeregu ustaw o szczególnem znaczeniu dla życia gospodarczego, uchwalając przedstawić w tym względzie rządowi szereg projektów w formie wniosków ustawodawczych. Za najważniejsze problemy, wymagające dekretowego uregulowania, zjazd Zw. Izby uznał dołączoną reformę podatku przemysłowego według uchwał komisji skarbowej Sejm. Wśród dalszych zagadnień, wymagających załatwienia w drodze dekretów zjazd wymienił nowelizację prawa akcyjnego, ustawy stempelowej, tak zw. ustawy antyalkoholowej, ustawy o pobieraniu kar za zwłokę, odepłtek za odroczenia, tudzież kosztów egzekucyjnych, ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, ustawy o zapobieganiu upadłości. Ponadto Związek wypowiedział się za wydaniem nowej ustawy o lichwie towarowej i lichwie pieniężnej.

W dalszym toku obrad, zjazd ustalił program bieżących postulatów gospodarczych, których realizacja leży w kompetencji czynników rządowych.

Popołudniu przyjdum zjazdu Związku Izby przyjął minister przemysłu i handlu. Minister zapewnił Związek Izby, iż wszystkie sprawy, przygotowane przez min. przemysłu i handlu do załatwienia w drodze dekretów p. Prezydenta, zostaną przedstawione do opinii izbom przemysłowo-handlowym.

W ciągu popołudnia obradował szereg komisji, wyłonionych przez Związek dla ustalenia jego stanowiska merytorycznego w sprawach, które mają być objęte dekretem.

Wybory do rady miejskiej w Płocku

Płock, 23. 9. (Tel. wł.) W niedzielę odbyły się wybory do rady miejskiej w Płocku. Główna walka rozegrała się między P. P. S., która z prezydentem Zbrożyną na czele gospodarowała w Płocku przez lat parę i BBS., który przed paru miesiącami wprowadził w magistracie rządu komisaryckie.

Wynik wyborów jest następujący: PPS. — 8 mandatów (przedtem 9), Str. Narod. — 3 (poprzednio 2), BBS. — 3 (poprzednio też 3), „Bund” — 2, Poale Sion — 1, komuniści — 1, BB. — 1, Żydzi — 1, Żyd. Koło Gosp. — 1.

P. P. S., która utraciła 1 mandat, utrzymała stan swoich wpływów na terenie Płocka, mimo energicznego ataku B. B. S.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Ostrożnie z przewodami elektrycznymi!

„Nie dotykać drutów, które upadły na ziemię z powodu zerwania się sieci!” — Śmiertelne wypadki porażenia — Sprawność P. K. E.

W ostatnim czasie zdarza się, że raz po raz zrywają się druty podtrzymujące przewody elektryczne, które często również opadają na ziemię. W takich wypadkach należy się strzec, gdyż dotknięcie podobnych drutów spowodowałyby mogło wskutek wysokiego napięcia (500 volt) śmiertelne porażenia. Przypominamy, że 20 bm. w Głogówku jak nam z Opola donoszą wydarzyła się właśnie taka katastrofa spowodowana przez oberwanie się przewodów elektrycznych. 6 dzieci nie wiedząc o wielkim niebezpieczeństwie podbiegły do drutów i dotknęły się ich, natychmiast zostały śmiertelnie porażone prądem. Również jedna z matek, która chciała ratować dzieci dotknęła się drutu i padła trupem wraz z niewowłaniem, które trzymała na ręku.

U nas rzadziej zachodzą takie wypadki, ale czasami zbieracze wyszczą i wówczas — zależy od tego z jaką szybkością jedzie motorniczy — uderzają o druty, podtrzymujące przewody, które nie zawsze wytrzymują to uderzenie. Zdarza się zatem, że sieć się zrywa i druty opadają na ziemię. Wtedy nie wolno się do nich zbliżać, gdyż można ulec porażeniu.

Na tramwajach mamy obecnie dwa systemy tyczek — francuski i czeski. W czasie P. W. K. wystawiona była na stoisku czeskim tyczka pomysłu inż. Piebla z Pragi czeskiej, która w razie gdy wyskoczy zbieracz nie idzie w górę, lecz utrzymuje się na tym samym poziomie. Tyczkę tę zakupiła P. K. E.

Po założeniu jej na jednym z wozów przeprowadzone będą próby. O ile tylko się okaże, że są one istotnie praktyczniejsze od dotychczasowych to dyrekcja P. K. E. zaprowadzi je na wszystkich wozach.

Powody wyskoczenia zbieracza są różne. Czasami zdarza się to wskutek nadmiernie szybkiej jazdy, głównie na skrajach; często wóz podskoczy, zwłaszcza gdy najedzie na jakiś przedmiot na szynie itd. Niebawem staraniem P. K. E. i te drobne niedomagania zostaną radykalnie usunięte. Obecnie rozpoczęło się szlifowanie szyn, które wskutek zużycia są nieco faliste, powodując przez to charakterystyczny turkot. Są specjalni ludzie, którzy dokonują stałej rewizji torów i gdy tylko zauważą jakieś braki, natychmiast przeprowadza się tam naprawę.

W P. K. E. są również zaprowadzone pogotowia dla naprawy kabli, wzgl. sieci w razie przerwania przewodów, w razie wykolejenia wozu tramwajowego do czego potrzebne są specjalne przyrządy i t. p. Wszelkie uszkodzenia usuwa się bardzo sprawnie nie tamując ruchu. Jest też specjalny wóz dla budowy nowych linii, których obecnie mamy 11.

Tabor wozów motorowych w stosunku do poprzednich lat znacznie się powiększył. Mamy ich obecnie 111 oraz 87 przyczepnych. Całą sieć obsługuje 242 konduktorów, 155 motorniczych, 11 kontrolerów, nie licząc urzędników w biurach P. K. E. (z)

Skazanie ojcobójcy

Trybunał zasądził zbrodniarza na 2 lata więzienia

Na ławie oskarżonych zasiadł młody jeszcze człowiek, syn gospodarski Władysław Kliman z Przyprostyni, (p. nowotomyski) pod ciężkim zarzutem zabicia ojca, 70-letniego starca. Tym zabójstwa były spory majątkowe.

Oskarżony twierdzi, że ojciec za 2 miliony marek oddał mu w 1922 roku 80-morgowe gospodarstwo. Rodzina Klimanów składała się z kilku córek i synów. Po paru latach na tle majątkowym poczęły powstawać liczne nieporozumienia, coraz gwałtowniejsze, aż wreszcie syn zabił kłonicą ojca-staryszka.

Podsądny na swe usprawiedliwienie mówi, że ojciec był uosobieniem niezgody, namawiał synów do przestępstw, żądał od nich by podpalali zagrody ludzi, z którymi ojciec żył w niezgodzie, że słowem starzec miał być istnym dręczycielem i złym duchem domu. W dniu tragicznego wypadku staruszek rzucił się miał na oskarżonego i począł go bić. Władysław Kliman działając we własnej obronie chwycił za kłonicę i dwa razy uderzył ojca. Od ciosów pękła czaszka i stary ojciec niebawem zmarł.

Tak opowiadał syn-zabójca. Pierwsza grupa świadków przedstawiła śp. Klimana jako człowieka złego i awanturniczego, natomiast druga twierdziła wręcz przeciwnie, że stary Tomasz Klim był człowiekiem łagodnego usposobienia i spokojnym. Zrzędził co prawda ale było to bez znaczenia i raczej ojciec cierpiał, terrorizowany przez syna, który wspólnie z bratem ponie-wierał sędziwym ojcem.

Trybunał ogłosił wyrok mocą którego Kliman zasądzony został z paragrafów 226 i 228 k. k. za uraz cieleśny z wynikiem śmiertelnym na dwa lata więzienia. (z)

KALENDARZYK

Wtorek, 23 września 1930.

Słońce: wschód 5,38; — zachód 17,51; — długość dnia 12 godz. 13 min.

Księżyc: wschód 6,41; — zachód 18,29; — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 12 st. C., pochmurno, wiatr północny, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 754 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 17 st. C., najniższa + 12 st. C. Ilość opadu 1 mm.

Przewidywania pogody na środek: Zrana mglisto, następnie pogodnie z chwilowymi zachmurzeniami.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Dzisiaj + 0,62 m.

Kal. rzk.: Tekla P. i M.; jutro Gerard B. Kal. słow.: Bogusław B.; jutro Homir.

Zebrań

Jutro o 20 Stow. Młodzieży Polskiej im. Św. Stanisława Kostki (Wilda) w salce parafjalnej;

o 20 Zw. Faszystów w sali przy Św. Marcynie 65;

KRONIKA KOŚCIELNA

— **J. Em. ks. Kardynał-Prymas** zamianował ks. proboszcza Ludwika Rochalskiego z Macznik dziekanem dekanatu średzkiego.

— **Kancelarja Prymasa Polski** donosi na liczne zapytania, że J. Em. ks. Kardynał Prymas przyjmuje życzenia od zgromadzeń zakonnych żeńskich w sobotę, 27 bm. o godz. 12, a od duchowieństwa, które nie będzie mogło wziąć udziału w uroczystości niedzielnej o godz. 11,30.

OSOBISTE

— **Z Wyższej Szkoły Handlowej.** Na W. S. H., która na mocy rozporządzenia Rady ministrów uzyskała prawa i kategorii w państwowej służbie cywilnej, uzyskała w dniu 19 bm. dyplomy absolwencji: z działy handlowego pp.: Ciszewska Stanisława, Litwiński Bohdan, Jędrzejewski Jan, Jendritzko Brunon, Machoń Henryk, Mende Helmut, Oskólski Ludwik, Schwyrz Maksymilian, Słosarczyk Alfons, Stachniuk Jan; z działy konsularnego: pp. Kurzawa Bolesław, Martyszus Zdzisław.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Narodowej Organizacji Kobiet — Jeżyce.** Zebranie w środę, dnia 24 bm. o godz. 20 w lokalu p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 18. Dla bardzo ważnych spraw liczne przybycie członków i gości pożądane.

— **Z Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo przy Farze.** Zebranie miesięczne odbędzie się w czwartek, 25 b. m. o godz. 19,15 na sali Marianum, ulica

Przy niedostatecznej funkcji przewodu pokarmowego, katarze żołądka i kiszek, opuchlinie i stanach zapalnych kiszek grubej, skłonności do zapalenia ślepej kiszki, naturalna woda gorzka „Franciszka Józefa” szybko usuwa objawy zastoinowe i bóle w podbrzuszu. nw 3938

Podziękowanie. Na tej drodze składamy nasze serdeczne podziękowanie p. Ksaweremu Gadebuschowi z Poznania, za darowany nam do Sekretariatu naszego portret swego teścia a naszego założyciela i pierwszego prezesa, śp. Czesława Cypickiego. Związek Tow. Przem. i Rzem. w Poznaniu. Za Zarząd: (—) Fr. Górczak, prezes. (—) Tadeusz Piotrowski, syndyk.

Szewska 18 ptr. Na porządku obrad wykład i komunikaty zarządu. — W dniu 13 sierpnia 1930 r. na nadzwyczajnym walnym zebraniu uchwalono fuzję Konferencji św. Józefa z Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo przy Farze p. w. Najśw. M. P. w jedną organizację: Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo przy Farze.

— **Kat. Tow. Robotników Polskich — Poznań-Jeżyce** weźmie udział w uroczystości jubileuszowej J. E. ks. Prymasa, która się odbędzie w niedzielę, 28 bm. — Zbiórka członków pod sztandarem odbędzie się w tym dniu przy kościele parafjalnym, ul. Kościelna o godz. 8,30, skąd nastąpi odmarsz do katedry.

— **Z Zrzeszenia członków Spółdzielni Kredytowych.** Zebranie odbędzie się w dniu 4 października br. o godz. 2 popoł. w lokalu „Pod Strzechą” w Poznaniu. Na porządku obrad: referat p. dyr. Szałkowskiego, referat p. Przewoźniaka, dyskusja, wolne głosy. Wszystkich kolegow usilnie zachęcamy do wzięcia udziału w zebraniu. Goście mile widziani. — Obecny zarząd zrzeszenia, wybrany na walnym zgromadzeniu w dniu 10 maja br., składa się z następujących osób: Nowak, Znin, prezes; Sebel — Janówek, wiceprezes; Haupa — Kostrzyn, sekretarz; Sablik — Jarocin — skarbnik.

— **Komitet h. Uczniów Państw. Seminarjum Naucz. męsk. w Wągrówcu** zawiadamia, że w dniu 9 października r. b. odbędzie się uroczystość 10-lecia zakładu. Ewentualne zgłoszenia przyjazdu należy kierować pod adresem Dyrekcji Seminarjum Naucz. w Wągrówcu, woj. poznańskie.

WYKŁADY

— **Kursy praktyczne języka francuskiego.** Jedyne kursy, organizowane przez rząd francuski. Nowy rok szkolny rozpoczyna się w poniedziałek, 6 października. Kursy przyczyniają się do dokładnego poznania języka francuskiego i są przeznaczone dla wszystkich. Kursy obejmują następujące oddzielne sekcje dla pań i panów: sekcje przygotowawcze, sekcje elementarne i sekcje średnie, dalej sekcje korespondencji handlowej. Powyższe kursy przygotowują słuchaczy do wyższego studium języka francuskiego. Wpisowe wynosi 12 zł na kwartał. W celu załatwienia formalności wpisowych, upraszamy słuchaczy o najwcześniejsze zgłaszanie się w sekretariacie kursów, ul. Sew. Mielżyńskiego 26-27 (w lokalu Stowarzyszenia Polsko-Francuskiego) codziennie od godz. 5—7 popołudniu.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Niezwykłą zabawę dla dzieci** urządza Ogród Zoologiczny 24 bm., o ile na to pozwoli pogoda. Przewidziane są przejażdżki na wózkach, kucykach, wielbłądach i żółwiach. Początek zabawy o godz. 15. Wstęp do zwierzynca kosztować będzie w tym dniu dla dorosłych 1 zł a dla dzieci do 12 lat 25 gr. Właściciele rocznych kart mają wstęp wolny. Za objazd płaci każde dziecko 10 gr. Interesującą będzie się przedstawiać jazda na wielbłądach i żółwiach, które współzawodniczyć będą w wyścigach. Na tę zajmującą imprezę zaprasza również dyrekcja Ogródu Zoologicznego panów fotografów-amatorów. Zaleca się zabranie aparatów migawkowych, celem podchwycenia wyścigów dwóch olbrzymich żółwi, na których jeździć będą specjalnymi pasami przymocowane dzieci. W razie niepogody zabawa odbędzie się w sobotę, 27 bm.

Ze skromnych początków Wielkopolska Ilustracja rozrosła się potężnie. Czytelników i przyjaciół znaleźliśmy w całej Polsce, i też całą Ojczyznę staramy się objąć kręgiem naszych zainteresowań.

Ogólnopolski charakter naszego pisma wymaga, aby dostosować do niego i zewnętrzne ramy. Dlatego trzeci rok istnienia, z początkiem października r. b. pragniemy rozpocząć pod nieco zmienionym i rozszerzonym tytułem, jako

ILUSTRACJA POLSKA

Abonenci nasi, którzy przez tyle lat byli nam wierni, przyjmą — jesteśmy o tem przekonani — z zadowoleniem tę zmianę.

Przy zamówieniach na nowy kwartał prosimy podawać już zmienioną nazwę naszego pisma.

Wydawnictwo

ILUSTRACJA POLSKA

(dotąd Wielkopolska Ilustracja)
Poznań, św. Marcin 70.

Pożary

Znowu około 200 tysięcy złotych

Nadeszły znowu wiadomości o licznych pożarach. W Damasławku, w powiecie wągrowieckim, spłonął dom mieszkalny Marcina Tomaszego. Poszkodowani zostali wskutek pożaru lokatorzy Jan Fijanowski i Władysław Selezynski, którym spaliło się umeblowanie. Wszyscy pogorzelcy byli ubezpieczeni. Straty ocenia się na 35 tys. złotych. W wyniku śledztwa aresztowano Selezynskiego jako podejrzanego o podpalenie. W Bagnach w powiecie obornickim spłonęła stodoła ze żniwem p. Jana Nogasa; spłonął również dach chlewa. Straty ocenia się na około 6 tys. zł. Wielki pożar, spowodowany uderzeniem pioruna, zalał w zabudowaniach Stanisława Nowaczyka w Robezycach w powiecie znińskim. Spłonęły doszczętnie dwie stodoły, wartości około 50 tys. zł. Drugi pożar w pow. znińskim, wybuchł w Gościeszynie, gdzie spaliła się stodoła ze zbożem i narzędziami rolniczymi w zabudowaniach rolnika Piotra Siwy. Straty wynoszą około 20 tys. zł.

Przyczyny pożaru nie ustalono. Od iskier ulatniających się z komina powstał ogień w zabudowaniach Wojciecha Roszaka w Chojnie w pow. szamotulskim. Spłonął dom kryty słomą, wartości około 4 tys. zł. Z nieustalonej przyczyny zapaliły się w tych dniach i spłonęły doszczętnie dwa stogi Jana Kasprowicza w Niemczu w pow. bydgoskim. Straty ocenia się na blisko 4 tys. zł. W Nowej Wsi w powiecie znińskim wskutek wadliwego komina kuźni powstał ogień u p. Ryszarda Herzego. Spłonęła szopa i różne maszyny. Straty ocenia się na 35 tys. zł. W Karasach w pow. pleszewskim spalił się stóg wartości około 700 zł, własność Grzegorza Dobrzyńskiego. W Piaszkowie w pow. szamotulskim spłonął stóg słomy Stefana Kaprała. W Sadowicach w pow. mogileńskim spalił się dom mieszkalny, stodoła i chlew w zabudowaniach Piotra Witka. Straty wynoszą około 15 tys. zł. Przyczyny ognia nie ustalono. — Również w pow. mogileńskim spalił się wiatrak Hugona Sommerfelda w Parlinie. Właściciel ocenia szkody na 30 tys. zł. (k)

Czytelnikom Naszym,
przejeżdżającym
przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają naj-
świeższe numery

„Kurjera Poznańskiego“

we wszystkich kioskach
gazetowych

na dworcach i w wiel-
kich hotelach

Związek Towarzystw Ogródków Działkowych organizuje ogród działkowy przy szosie obornickiej pod Winiarami, naprzeciw boiska „Sokołów”. Reflektanci z rodziną, którzy chcą nabyć działkę, zechcą skierować wnioski do p. Stróżykiewiczza, ul. Poznańska 33, do dnia 23 bm.

KRONIKA MIEJSCOWA

Udział Poznania w 3-cim Krajowym Konkursie Awionetek. W związku z 3-cim Krajowym Konkursiem Awionetek, urządzonym przez Zarząd główny L. O. P. P. w Warszawie, Aeroklub Akademicki w Poznaniu wysłał dwie maszyny R W D 4 i R W D 2 z następującą załogą: kpt. Izyci, por. Skrzypiński, Kazimierz Góralewicz, stud. W. S. H., Kazimierz Rapp, stud. W. S. H. — Dziś odlecieli do Warszawy.

Aparat do alarmowania Straży Pożarnej przy ul. Aleje Szelągowskiej 18 założono i włączono do miejskiej sieci telegrafu pożarowego.

KRONIKA WYPADKÓW

Poparzenie wrzącą kawą. P. Stefanja Grabianowska, zamieszkała przy ul. Krętej 25, zajęta gotowaniem kawy, oblała się tym wrzącym płynem i poparzyła tak bardzo na obu rękach do wysokości łokci, że musiano przywołać Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55). (k.)

Niespodziewany wynik sprzeczki. Ubiegłej nocy na ul. Za Bramką 7 powstała sprzeczka między Stanisławem Walkowiakiem a niejakim Nowakiem. Podczas zajścia Nowak pchnął Walkowiaka tak nieszczęśliwie, że ten upadłszy, zламаł nogę. Opatrzyło go pogotowie ratunkowe i przewiozło do lecznicy miejskiej. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

Kradzieże i włamania. Podczas inwentury w firmie Syndykat Leśny sp. z o. o. przy Wielkich Garbarach 20 ujawniono kradzież różnych narzędzi jak nożyce ogrodnicze, taśm parcianych, taśm stalowych, sekatorów, kresaków i węgelnic, wartości przeszło 2 tys. zł. Jako podejrzanego aresztowano robotnika Leonarda Wilgoza, zamieszkałego przy ul. Wronieckiej 4. — Przy Wielkich Garbarach 34 usiłowano dokonać włamania do mieszkania Franciszka Wasielewskiego. Włamywaczy spłoszono, więc zbiegli. — Tego samego dnia popołudniu przytrzymano dwu osobników w chwili, gdy usiłowali otworzyć zamek drzwi wchodowych. — Są nimi Jan Laufer, bez stałego mieszkania i Aleksander Abramczyk, Wierzblicę 19.

Z garażu przy ul. Dąbrowskiego 35 skradziono oponę samochodową p. Aleksandrowi Klichowskiemu, ul. Młyńska nr. 5. — P. Witoldowi Kwadyńskiemu, zamieszkałemu w Domu Akademickim (Wali Leszczyńskiego 6) skradziono odzież wartości około 600 zł. — Z samochodu, pozostawionego na św. Marcynie skradziono 2 płaszcze męskie, własność Pawła Rutkowskiego (Szkoła 6). (z.)

Pod zarzutem okradania samochodów aresztowano niejakiego Stefana Buczkowskiego, bez stałego mieszkania. Aresztowany podał fałszywe nazwisko, bo jak ustalono, nazywa się on Walerjan Szypuła i mieszka przy ul. Gen. Kosiańskiego 8. Jest on poszukiwany za kradzież z włamaniem i ukrywał się już od dłuższego czasu. (z.)

Ujęcie włamywaczy. W związku z kradzieżami z włamaniem w mieszkaniach Leona Ratajskiego przy Władach Królowej Jadwigi 11 i Leonarda Juskego przy ul. Długiej 9 wykryto złodziejców. — Są nimi: Paweł Tatarek i Andrzej Karasiewicz, obydwa bez stałego mieszkania. Również wysłędzono jako sprawcę kradzieży, dokonanej u Feliksa Szczodrowskiego przy ul. Fabrycznej 34, Bronisława Rotnickiego z Zabikowa. Znalaziono u niego jeszcze skradzione przedmioty. — Wszystkich włamywaczy odstawiono do więzienia sądowego. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

Zabójstwo. Na zabawie w Kórniku w pow. sremskim podczas bijatyki poraniony został ciężko nożem i postrzelony z rewolweru 27-letni Franciszek Serbinowski z Kórnika. Nieszczęśliwy zmarł następnego dnia. Jako podejrzanych o udział w zabójstwie aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego w Sremskiej Kórniku Władysława Miszkę i Jana Hilarczyka. (k.)

JARMARKI

Ostroróg. W środę 1 października br. odbędzie się jarmark na konie i towary kramarskie. Spęd bydła z powodu panującej pryszczycy jest zakazany.

Sieraków, powiat międzychodzki. W czwartek dnia 2 października odbędzie się jarmark kramny i na konie. Spęd bydła racicowego zakazany.

Z WIELKOPOLSKI

Oborniki. (Z sejmiku powiatowego.) Dnia 18 września br. odbyło się posiedzenie sejmiku powiatowego powiatu obornickiego. Jako kandydatów na wójta obwodów Rogoźno po długiej dyskusji i tajnym głosowaniu sejmik uchwalił zaproponować pp. Krzemienieckiego, Dachterę i Wrzeszcza. Jako kandydatów na wójta obwodów Oborniki - południe proponowano pp. Koralewskiego, dotychczasowego zastępcę wójta i Golezaka, sekretarza tegoż wójtostwa. Wobec braku trzeciego kandydata sprawę tę odroczone.

Uchwalono zmianę § 7 ust. 1 statutu Pow. Kom. Kasy Oszczędności w tym kierunku, że powiększono dotychczasową liczbę członków zarządu kasy o 3 dalszych członków jako zastępców. Sejmik uchwalił pobierać dodatki kom. do państw. podatku przemysłowego na r. 1931 w wysokości 1/4 części tego podatku na rzecz pow. związku kom. oraz od wszystkich przedsiębiorstw i zajęć na terenie gmin wiejskich i obszarów dworskich w wysokości 30% ceny od świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych pobieranej przez państwo. Jako zastępcę członka do rady szkolnej powiatowej wybrano p. Koralewskiego z Uścikowa na okres 3 lat. P. starosta wyświetlił sprawę zarzutów czynionych członkowi sejmiku p. Kościńskiemu przez obywatelstwo miasta Rogoźna, jakoby ten, będąc członkiem komisji budżetowej, miał proponować uchwalenie 15.000 zł na organizację „Strzelca”; tymczasem kwotę przeznaczoną na organizację o charakterze przysposobienia wojskowego. W końcu Sejmik powziął jednogłośnie rezolucję przeciwko zakusom niemieckim, godzącym w całość Rzeczypospolitej. Za przyjęciem tej rezolucji głosowało także 3 Niemców.

Koźmin. (Z Bractwa Kurkowego.) Godność króla zniwogo uzyskał właśc. młyna parowego p. Ciastowski Franciszek, I rycerzem został kupiec p. Białas Antoni II rycerzem fabrykant powozów p. Figaszewski Stanisł. W tarczy premijowej otrzymali I. nagrodę dyrektor Banku p. Mączkowski Józef, II. nagrodę p. Figaszewski Stanisł., III. nagrodę mistrz kowalski p. Antkowiak Czesław.

Gasawa. (Pożar.) Dnia 22 bm. zapaliła się z niewiadomej przyczyny szopka wraz z sianem w gospodarstwie rolnika Gawrycha w Godawach.

SPORT

Lekka atletyka
Do maratonu, który, jak wiadomo, odbędzie się w niedzielę ze startem i metą na stadionie miejskim zgłoszono dodatkowo jeszcze następujących zawodników: Jan Pił (Poznań — War.), H. Karczewski, St. Saduła, St. Walerysiak i W. Wróblewski (SKS — Łódź). Badanie lekarskie odbędzie się o godz. 13 na stadionie, potem o godz. 14 start i rozpoczęcie zawodów „Śląsk” — „Poznań”.

Piłka nożna
„Wawel” (Kraków) — „Warta” (Zawiercie) 2:2 (1:2). Mistrz okręgu kieleckiego po ładnej grze niespodziewanie uzyskał wynik nierozstrzygnięty z mistrzem Krakowa. Spotkanie odbyło się o wejściu do ligi. Na dwie minuty przed końcem gospodarze prowadzili jeszcze 2:1. (E)

Na spotkanie międzymiastowe Poznań — Kraków w Krakowie o puchar „Wielkopolskiej Ilustracji” POZPN wyznaczył następującą reprezentację: Kasprzak (W), Kwintkiewicz II (L), Flieger, Sierfke I, Wojciechowski, Przykucki, Staliński (W), Mikołajewski (L), Sierfke II, Knoła i Radojewski (W). Jako rezerwowi wyjeżdżają: Przybysz (W), Graczyński (Sp), Kryszkiewicz (Pos) i Głowacz (L). Trening drużyny reprezentacyjnej odbędzie się w czwartek, 25. b. m., o godz. 16.30 na boisku „HCP”.

O mistrzostwo kl. B POZPN „Polonia” (Leszno) pokonała w niedzielę u siebie „HCP” 5:1; „Liga” (Dąbiec) zwyciężyła „Polonię” (Poznań) 2:1. (fl)

Tennis
W turnieju o mistrz. świata dla zawodowców w Forest Hill zwyciężył w finale Vincent Richards (Am.), bijąc dotychczasowego mistrza świata K. Kozeluhę 2:6, 10:8, 6:3, 6:4; w finale gry podwójnej para Richards i Kinsey pokonała parę Kozeluh i Najuch 6:2, 15:13, 7:5.

O mistrzostwo drużynowe Polski rozegrano w poniedziałek ostatnie spotkanie pomiędzy łódzkim „L. T. K.” a warszawską „Legią”. Dubińska odniosła zdecydowane zwycięstwo nad Rycheńską 6:1, 7:5. Jerzy Stolarow wyeliminował Jurczyńskiego 6:2, 6:3. Bracia Stolarow odnieśli zwycięstwo nad parą Tłoczyński i Jurczyński. Walka była bardzo zacięta. W pierwszym secie zwyciężyli bracia Stolarow 11:9, w drugim triumfowali Tłoczyński i Jurczyński 11:13, w trzecim udało się pierwszej parze wygrać 6:4. W ogólnej punktacji zwyciężył „L. T. K. (Łódź) 5:2.

Zbąszyń
Agencję „Kurjera Poznańskiego”
przyjął z dniem 1 października 1930 p.
L. Niezieliński
zegarmistrz
Zbąszyń, ul. Senatorska 32
Tel. 10.
Zamówienia oraz przedpłatę na październik i dalsze miesiące uskuteczniać prosimy tylko u p. L. Niezielińskiego. Powyższa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.

Mistrzostwa armji. W poniedziałek odbyły się finałowe rozgrywki. W grupie oścerołów zawodowych zwyciężył kpt. Kral, bijąc w finale por. Suchorzewskiego 6:2, 6:1, 6:1. W grze podwójnej zwyciężyła w finale para Zongolłowicz — Przybylski.

RADJO

Programy radjofonijne
Środa, dnia 24 września 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna R. P.; **godz. 13.05** koncert gramofonowy; **godz. 14.00** notowania giełdy pien. i zboż.-towarowej; **godz. 14.30** kwadrans Tow. Ziemianek Wlkp.; **godz. 17.30** audycja dla dzieci w wyk. Wujcia Czesia; **godzina 18.00** koncert popularny (transmisja z Warszawy); **godzina 19.15** radjogawęda żołnierska organiz. przez DOK; **godzina 20.15** „Silva rerum”; **godz. 20.30** koncert muzyki lekkiej. Wykonawcy: Orkiestra 58 p. p. pod bat. kpt. Maksymiljana Chmielewicz, Kajetan Kopeczyński (baryton), Stefan Drozdowski (wielonczela), Jadwiga Komorowska (akompan.); **godz. 22.00** sygnał czasu. Komunikaty PAT, sportowe i policyjne; **godz. 22.15** muzyka utwory Jana Straussa; **godz. 20.15** transmisja z Warszawy.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; **godz. 16.15** muzyka gramofonowa; **godz. 17.35** „Radjokronika” — wyk. dr. Marjan Stępowski; **godz. 18.00** koncert popołudniowy. Ork. Polskiego Radja. W progr. utw. Jana Straussa; **godzina 19.20** płyty gramofonowe; **godzina 19.45** skrzynka pocztowa rolnicza — korespondencja omówi inż. W. Tarkowski. Giełda rolnicza; **godz. 20.15** koncert solistów; **godz. 22.00** feljton p. t. „Bolszewizm w słowie” — wykł. red. Józef Moszyński; **godz. 23.00** muzyka taneczna z dancingu „Oaza”.

RUCH W TOWARZYSTWACH

Koło Śpiew. „Moniuszko”. Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w czwartek, 25 bm. o godz. 20 w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska.

Zw. Tow. Pom. Przyzerskich, filja Poznań. Zebranie informacyjne co do kursu czesania pań odbędzie się w salce posiedzeń p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8a.

Związek Pomocników Złotniczych i Rytowniczych. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 27 bm. o godz. 19.30 na sali Kawiarni „Pawilon”, ul. Podgórna 13.

Filja Gzeladzi Piekarskiej Z. Z. P. Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w środę, 24 bm. w lokalu p. Świtalskiego, ul. Podgórna 13.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:
Na pomnik Serca Jezusowego: Marja Wieczorowska 5 zł. — Frajerowa 10 zł. — Olga Zawadowska 5 zł. — Mausz, Chodzież 5 zł. — S. M. 80 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 2191,90 zł.

TEATRY

Z Teatru Wielkiego. Dziś arcydzieło muzyczne „Straszny dwór”. Wznowienie tej cieszącej się stałym powodzeniem opery otrzymuje pierwszorzędną niezmiernie ciekawą obsadę. Główne partje śpiewają pp. Żmigród — Fedyczkowska, dr. Roesslerówna, Karska, Majchrzakówna, Karpacki, Tarnawski, Urbanowicz, Zathej, Sendecki i Kopciuszewski. Kierownictwo muzyczne dyr. Wojciechowski. We środę, 24 bm. wznowienie „Hrabiny Maricy” z Janina Kulczyką i Ksenią Grey na czele. We czwartek, 25 bm. w „Pajacach” jedyny gościnnie występ Michała Prawdźca, artysty opery w Nicei i Monte Carlo.

„Manru” Paderewskiego. Wysoce miłą uroczystość artystyczną ku czci mi-

strza przygotowuje Dyrekcja Teatru Wielkiego, wystawiając „Manru”, wspólnie dzieło operowe naszego wielkiego artysty i kompozytora Paderewskiego. Cały Poznań złożył Mistrzowi hold w 70-tą rocznicę jego urodzin, zapoznając się z tem dziełem. Premiera odbędzie się w sobotę, dnia 27 bm. w obsadzie najlepszych sił naszych; kierownictwo muzyczne obejmie dyr. Wojciechowski.

Z Teatru Polskiego. Wyśmienita groteskowa komedia M. Gogola „Rewizor z Petersburga” odegrana będzie we wtorek i środę w Teatrze Polskim w wybornej obsadzie całego zespołu z pp. Biesiadecim, Brackim, Godlewskim, Komornickim (wyborny Horodniczy), Kwaskowskim, Noskowskim, Nowackim (Chlesta-kow), Piotrowskim, Przyszańskim, Wierzejską i Zasempianką w rolach głównych. We czwartek ancyprzemia fre-drowska komedia „Pan Jowialski”, która na niedzielnej popołudniowej zamknęła kasę przed rozpoczęciem przedstawienia.

Najbliższa premiera. Pod kierunkiem reżyserskim p. Komornickiego odbywają się codzienne próby pełnej pierwszorządnych zalet sztuki włoskiej „Pani Bianca” Sabatina Lopeza.

Przedstawienie popołudniowe. W niedzielę po południu odegrana będzie miła i wesola komedia amerykańska „Panna młoda w garsonierze”. Ceny miejsc niższe.

Z Teatru Nowego. Dziś „Brat marnotrawny” Wilde’a z gościnnym występem Józefa Węgrzyna. Arcywesoła komedia genialnego pisarza, pełna wykwintnego dowcipu i satyry, daje sposobność wielkiemu artyście do stworzenia kapitalnej postaci. Dawno już na widowni teatru nie rozlegały się takie huragany oklasków, jak na tej komedii. To też sala Teatru Nowego wypełnia się po brzegi. Obsadę tej ciekawej nad wyraz komedii stanowią poza Węgrzynem pp. Piaskowska, Czarnaeka, Suchankówna, Trojanowska, Kaden, Rudnicki, Bolicz i inni.

Teatr Wielki
Dziś — „Straszny dwór”.
Środa, 24. 9. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.
Czwartek, 25. 9. „Pajace”, opera Leoncavala (występ p. Prawdźca) oraz „Cavaleria rusticana”, opera Mascagniego.
Piątek, 26. 9. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.
Sobota, 27. 9. „Manru”, opera Paderewskiego. (Premjera).
Niedziela, 28. 9. „Księżniczka Czardasza”, operetka Kalmana.
Poniedziałek, 29. 9. „Manru”, opera Paderewskiego.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Przedprzedaż biletów w kasie Teatru Polskiego od 10—18; w niedzielę i święta w Teatrze Wielkim od 11.30—13.45.

Teatr Polski
Dziś — „Rewizor z Petersburga”.
Środa, 24. 9. „Rewizor z Petersburga”.
Czwartek, 25. 9. „Pan Jowialski”.
Piątek, 26. 9. „Rewizor z Petersburga”.
Sobota, 27. 9. „Rewizor z Petersburga”.
Niedziela, 28. 9. po południu „Panna młoda w garsonierze” (ceny niższe).
Niedziela, 28. 9. wieczorem „Rewizor z Petersburga”.
Poniedziałek, 29. 9. „Panna młoda w garsonierze”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy
Dziś — „Brat marnotrawny” — gościnnie występ J. Węgrzyna.
Środa, 24. 8. „Brat marnotrawny”, gościnnie występ J. Węgrzyna.
Czwartek, 25. 9. „Brat marnotrawny”, gościnnie występ J. Węgrzyna.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarewskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Przez szybkę

List z wojska
Drogi czytelniku!
Fatum jakiegoś, a może przekleństwo niechętnych, ciąży widocznie nad naszymi w tym kąci pogawędkami. Co rusz, to jakiś wypadek odrywa mnie od niego... Ledwie się zabrał po wakacyjnym odpoczynku do nicowania różnych niedokładności naszego życia a już oderwał mnie od roboty niewielki urzędowy papierek. W przekładzie na język cywilny brzmiał on mniej więcej tak: „Będziemy panu bardzo zobowiązani, jeśli zechce pan przyjąć u nas gościnę na kilka tygodni. Wygód wielkich niestety obiecać panu nie możemy, ale będzie pan miał dużo świeżego powietrza, moc spacerów a jeszcze więcej pozytywnej dla zdrowia gimnastyki i sportów”.

Nie umiem nikomu odmawiać. Szybko spakowałem rzeczy i pojechałem. I oto czwarty już tydzień przerabiam ku większej Ojczyzny chwale, ku przerażeniu jej wrogów, a dla wzmocnienia własnego zdrowia, wesołe ćwiczenia gimnastyczne pod ogólnymi ty-

tułami; „Na ramię broń”, „Do nogi broń!” i „Prezentuj broń!”.

Wyjeżdżając na te wojskowe wy-czasy, miałem nadzieję, że Mars okrutny raz poraz zostawi mi wolną chwilę na skrobnięcie kilku słów do czytelników. Zawiodłem się na nim srodo. Bestja to wielce zaborcza i zadrósna. „Zafasowała” cały mój czas bez reszty, nie zostawiając ani chwili na odsapnięcie. I oto, Czytelniku drogi, dopiero stojąc u progu cywilnego życia mam możliwość krótkiego wytumaczenia się. Kończą się moje studia militarystyczne, wszystko ma swój koniec, jak mówił zbrodniarz, skazany na dożywotnie więzienie) — wracam do swego kąćka. Zaczynamy — czytelnicy i ja.

Czytelnicy dadzą mi w swych listach dużo ciekawych obserwacji, ja dołożę do nich wojskowy impet na manewrach nabyty. Będziemy szukać dziur w całym, podchwytwać dobrze usterki ludzkie, regulować codzienne ułomności życia. Zaczynamy.

Nieprzyjacieli ze wszystkich stron, celownik sześćset, ogień salwami. Na linję!

X. Awery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

CZEMU NIE W POLSCE?

Międzynarodowy zjazd filozofów w Oxfordzie, którego przebieg przedstawiłem na tym miejscu niedawno, miał ustalić miejsce i czas zjazdu następnego. Przychodziła kolej na kraje słowiańskie, należało się tedy spodziewać, że przyszedł zjazd odbędzie się w Polsce. Tymczasem stało się inaczej, jako miejsce zjazdu uchwalono za cztery lata czeską Pragę.

Stało się tak po części wskutek naszego niedbalstwa i niezdecydowania, oraz dzięki temu, że Czesi potrafili sobie z góry przygotować świetnie teren międzynarodowy, bo zresztą ich udział w zjeździe przedstawiał się dość marnie (obecność 3 profesorów i 1 referat!). Nie bez wpływu na tę decyzję był fakt, iż prezydentem republiki czeskiej jest filozof, prof. Masaryk, doktor Uniw. Oxfordzkiego honoris causa, który obchodził w tym roku 80-cie swoich urodzin i na którego cześć z okazji tej wydano książkę pamiątkową zapełnioną pracami filozofów z całego świata, nie wyłączając francuskich, angielskich i niemieckich. Należy też zaznaczyć, że wniosek, aby przyszedł kongres odbył się w Pradze, na posiedzeniu komitetu organizacyjnego postawił Polak, prof. Kozłowski, przez co ujawnił, iż nie wszyscy Polacy pragną widzieć kongres w Polsce, i tamsamem osłabił znaczenie każdego innego wniosku wychodzącego ze strony Polaków.

To też wniosek prof. Lutosławskiego za odbyciem kongresu w Poznaniu znalazł się w mniejszości zarówno na posiedzeniu komitetu jako też walnego zgromadzenia członków, które ostatecznie sprawę zażydowało. Czesi zresztą zaznaczyli, że Poznań jest im bardzo miły i wysuwając Pragę nie chcą wcale robić Polakom przykrości. Przyznawano w dyskusji, że Polacy mają wprawdzie większe zasługi około filozofii niż Czesi, że jednak Praga z wielu względów jest wygodniejsza, jako leżąca bliżej Zachodu i mająca bardziej charakter międzynarodowy.

I my się cieszymy z wyróżnienia. Pragi jako miasta słowiańskiego; co jednak nas martwi, to obawa, że nas pominięto na bardzo, bardzo długie czasy. Najbliższy bowiem zjazd po praskim prawdopodobnie wróci znowu do Paryża, czego sobie życzą Francuzi ze względu na przypadające w 1937 roku 300-lecie pojawienia się „Discours de la methode” Descartes’a. A gdy po latach 30 przyjdzie znowu kolej na kraje słowiańskie, do rywalizacji z nami może wystąpić Rosja sowiecka, która już obecnie przysłała delegatów na zjazd, a wśród nich swego ministra oświaty, Lunaczarskiego. Jego odczyt z estetyki przyjęto w ostatniej chwili dodatkowo, pomimo iż przedtem wiele odczytów odrzucono z braku miejsca. Delegatów Rosji Sowieckiej przyjęto też do stałego komitetu organizacyjnego Zjazdów.

Jeden tylko szczegół pomyślny dla nas należy zanotować: oto uległa olbrzymiemu powiększeniu liczba Polaków w stałym komitecie organizacyjnym Zjazdów. Do niedawna byliśmy tam reprezentowani tylko przez prof. Kozłowskiego i Lutosławskiego; obecnie liczbę Polaków w komitecie powiększono do 7. Jest to liczba naprawdę duża, skok olbrzymi. Dano nam w ten sposób możliwość lepszego na przyszłość pilnowania naszych własnych interesów.

Dr. Zygmunt Zawirski

Poznań,

Pisma nadesłane

„Sąmorzad Terytorjalny”. Zesz. 2. Treść: K. Krzeczowski: „Czy istnieją nauki komunalne?” — Materiały i opisy. — Przegląd orzecznictwa. — Przegląd ustawodawstwa. — Przegląd prasy. — Kronika. — Przegląd piśmiennictwa. — Bibliografia. „Przedsiębiorstwo”. Nr. 7. Treść: Władimir Szczerbakiwski: Epizod z roku 1863. — Dr. J. M.: W rocznicę śmierci marszałka Francji i Polski. — M. Mituła: Życie Łukasza Górnickiego w świetle dotychczasowych badań. — P. Żukowski: Losy Ormian. — P. Żukowski: Wystawa krakowska renesansu polskiego. — P. Ganzyński: Filantropia amerykańska. — Materiały dla historii kultury naszej epoki.

„Teatr Ludowy”. Nr. 9. Treść: Stary Scepon: „Franusiowa dola”. — J. Cierniak: „Wiejskie uroczystości obrzędowe jako właściwy teatr ludowy”. — J. Turowiczówna: „Setna rocznica powstania listopadowego”. — W. Jakubczyk: „Święto dożynkowe u władnego gazdy Rzeczypospolitej”. — Ciekawe wydawnictwa. — Co słycać nowego.

NOWA MONOGRAFJA LORDA BYRONA

„Mózg i pieć” — tytuł ten, nadany przez Boya szkicem o literaturze francuskiej, byłby równie stosowny jako określenie głównych sprężyn twórczości Byrona. Jedyną prawie rzeczą, która tego poetę cieszyła lub smuciła, był stosunek do kobiety. Jeden tylko pociągał go rodzaj piękna: piękno kobiece. W wyższym jeszcze stopniu był on poetą płci niż mózgu. Przypomina się zarzut, który robił Flaubert Mussetowi, że tenże opiewał w poezji swej wyłącznie swoje przejścia erotyczne. Czy zarzut ten godzi także w Byrona? Otóż właśnie, że nie! Nieomylnym okiem najwytrawniejszego w Polsce byronisty spostrzegł prof. Tretiak, co znaczy dla Byrona kobieta, jedna kobieta, każda kobieta. Jak czerwona nić ciągnie się erotyzm Byrona przez całą jego poezję, ciągnie się także przez dzieło prof. Tretiaka. Kobieta wogóle jest dla Byrona ideałem pięknym, jedynym ideałem, za urzeczywistnieniem którego on tęskni. Urojona ta idealna kobieta przystępuje nieraz do poety, leżącego z zamkniętymi oczyma na otomanie, bawi się jego włosami, głaszcząc go po twarzy i kładzie zimną foremną rączkę na jego rozpalone czoło. Taka jest rola kobiety wogóle, urojonego ideału kobiecości. Ideal ten w poezji Byrona przyobleka się w rysy jedynej kobiety, którą Byron kochał konkretnie miłością „silną jak śmierć”. Tragizm życia Byrona polega na tem, iż kobietą tą była — własna jego siostra przyrodna, Augusta Leigh, nieśczęśliwa w małżeństwie i dziedziczka tej samej burzliwej krwi baronów normandzkich co brat jej Jerzy Gordon.

Dopiero od czasu stosunkowo niedawnego znany fakt tej tragicznej miłości. Dawniejsi historycy literatury najczęściej sprawę tę przemilczali lub starali się wprost jej zaprzeczyć. Polscy pisarze wogóle uważali tę „plotkę”, o ile coś o niej słyszeli, za mało ważną w porównaniu z oceną literackiego dorobku poety. To też motyw przewodni poezji Byrona, symbolizowany przez ducha „Astarte” w Manfredzie, pozostał dla wszystkich pokoleń polskich romantyków i wielbicieli poety wielkością bliżej nieokreśloną. Rozkoszowali się oni barwą i wonią tych przepysznych kwiatów zła, ale zasady ich istnienia nie doceniali. Za życia i prawie w sto lat po śmierci otaczała poetę aureola tajemniczości, której w znacznej mierze należy przypisać urok Byrona w oczach poetów romantycznych, zwłaszcza na kontynencie.

Widać, dlaczego zarzut Flauberta, dotyczący cynicznego rozpościerania spraw buduarowych w poezji, nie może spotkać Byrona. Bo człowiek, który tak dobrze umiał kryć się w tragedji swego życia, tragedji, ożywiającej mimo wszystko całą jego twórczość poetycką, nie mógł sprofanować świętego przybytku sztuki „Miłostek swoich”, pisze prof. Tretiak, „Byron nie mieszał z poezją i to trzeba zapisać na jego dobro, jako ważną pozycję. Poezja była świątynią, gdzie ołtarze stawał tylko ideałowi”.

Książka prof. Tretiaka jest skonstruowana harmonijnie i proporcjonalnie. Całą twórczość i biografję Byrona ujmuje autor w dziewięciu rozdziałach. Już same nagłówki tych rozdziałów dadzą czytelnikowi przedsmak tej uczy, jaka go czeka na głęboko przemyślanych stronicach tego zyciorysu. Dzieło rozpoczyna się od młodości poety, która ukazuje się autorowi jako „niepróżnujące próżnowanie”. Plon tego okresu przygotowawczego jest całkiem pokaźny, wypada bowiem omówić w pierwszym rozdziale, oprócz samego zbiorku „Hours of Idleness” („Godziny próżnowania”), jeszcze plemienną satyrę o angielskich bardach i szkockich recenzentach, pierwsze dwie księgi „Haroldowej pielgrzymki”, oraz należący do tego okresu nastój, choć nie chronologicznie, poemat „Sen”. Pojawia się w tym okresie pierwsza miłość, platoniczna zresztą, która ustępuje niebawem przed życiową burzą zmysłów, rozpetaną przez

*) A. Tretiak, Lord Byron (nakł. Wydawnictwa Polskiego R. Wegnera w Poznaniu, str. 395 + 12 nb., oraz 16 całonastroszonych ilustracji, miedziorytów wykonanych w Drukarni Polskiej w Poznaniu).

Augustę. O tem jednak dowiadujemy się dopiero w drugim rozdziale, zatytułowanym „Małżeństwo lorda Byrona”. Znac w tym opisie moralnej katastrofy poety surową obiektywność sędziego, ale zarazem też jakąś przytłumioną litość dla ludzkiego cierpienia, litość dobrego lekarza czy spowiednika. Rozdział ten, jeden z dwóch rozdziałów wyłącznie biograficznych, niemiejszy przynosi zaszczyt filantropijnemu usposobieniu prof. Tretiaka jak mistrzowskiej pewności jego metody filologicznej. „Heroizmowi Lady Byron”, kończy autor, „trzeba zawdzięczać, że ukrycie tajemnicy romansu Byrona pozwoliło i jemu pracować nadal — znacznie usilniej — nad swoją poetycką twórczością i młodej romantycznej literaturze europejskiej, która by może w instynktownym odruchu przeciw grzechowi odrzuciła i poezję grzesznika, pozwoliło sycić się zapachem kwiatów, wyrosłych na podłożu tej namiętności, poematów na tle Wschodu, poematów miłości i śmierci”.

„Poematy miłości i śmierci” — tak brzmi tytuł trzeciego rozdziału, omawiającego powieści poetyckie. Te oto „kwiaty zła” są tą częścią twórczości Byronowej, która przez żywiołową dynamikę i tajemniczą zagadkę namiętności fatalną siłą pociągała pokolenie romantyczne w Polsce. Egzegeza Tretiaka, operująca jako kluczem znaną dopiero naszemu pokoleniu tragedji sercowej poety, wznosi się tutaj na wyżyny rewelacji.

Czwarty rozdział swej książki, traktujący przeważnie o dwóch końcowych pieśniach „Childe Harolda”, zatytuło-

wał autor „Pielgrzymstwo ku potęgze”. Rewelacyjny charakter nosi tu zwłaszcza studjum nad „Manfredem”. Aczkolwiek dzieła, omawiane w piątym rozdziale, zasługują jedynie na miano „literatury”, to jednak i tutaj kryje się sporo materiału biograficznego, jak np. w charakterystyce Sardapala, mówiącego, iż jedyną jego nagrodą za trudy rządów są wargi kobiece. Czerwona nić pono i tu się nie urywa. Szósty rozdział zawiera polemikę pomiędzy Byronem a Southeyem. W siódmym rozdziale przystępuje autor do omówienia wielkiego „misterjum o śmierci”, jakim jest w jego ujęciu „Kain”. Znowu jawi się czerwony wątek uspokojonej teraz, wyidealizowanej miłości do Augusty. Przedstawienie literackiej spuścizny Byrona kończy się na przenikliwym studjum o „Don Zuanie”, zawartem w ósmym rozdziale, po którym następuje, niby epilog, rozdział ostatni, wyłącznie biograficzny, o „Ostatnich słowach” poety, wypowiedzianych, już nie po poetycku, lecz czysto po ludzku, w Grecji, gdzie zginął śmiercią bohater. Nie omieszkał też autor wykazać bezlitosnej ironji, która ścigała poetę przez całe życie i nie przestała go ścigać po śmierci. Takie było życie Byrona, złożone z boleści, upadków, wielkości i gryzącej ironji losów, taka była jego śmierć.

Anglistyce polskiej przybyła przez znakomite dzieło warszawskiego anglisty pozycja nadzwyczaj ważna, i nie tylko anglistyce.

Dr. Marjan Z. Arend

Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

V ZJAZD FIZYKÓW POLSKICH WE CZWARTEK W POZNANIU

Dnia 25 września o 10 zrana odbędzie się uroczyste otwarcie V-go zjazdu fizyków polskich w Collegium Medicum przy ul. Fredry, w sali Śniadackich. Wykład inauguracyjny wygłosi prof. Cz. Białobrzęski, na temat tzw. teorii kwantów.

Zjazd ma dwie sekcje: ogólną i pedagogiczną. Sekcja ogólna będzie obradowała w czwartek o godzinie 16-tej, w piątek od 9—13, tego dnia od 16—20, dalej w sobotę od 9—13 i od 16—19; sekcja pedagogiczna odbędzie obrady w sobotę o godz. 16. O ogromie pracy, jaką sobie zjazd wyznaczył, świadczy liczba referatów, która zaraz w pierwszym dniu dosięga liczbę 24, razem zaś dochodzi do osmdziesięciu trzech. Wśród uczestników, wygłaszających referaty, reprezentowane są wszystkie Uniwersytety polskie i obie Politechniki (łwowska i warszawska), oraz liczne pracownie naukowe poza uniwersyteckie, także z zagranicy, jak np. Instytut radowy paryski, i Reyson Laboratory, gdzie również pracują uczeni polscy.

Ze zjazdem będzie połączona wystawa przyrządów fizycznych w Zakładzie Fizyki Wydziału Lekarskiego U. P. w Collegium Medicum przy ul. Fredry. Biuro informacyjne będzie się mieściło w tymże gmachu, pokój nr. 112.

MUZYKA

Grób muzyki... Prof. U. P. dr. Z. Krygowski, który niedawno bawił na Mallorce i nadesłał na stamtąd wysoce interesujące Chopinjana, w rozmowie z prezesem komitetu chopinowskiego na Mallorce, ks. Thomasem, poruszył sprawę grobu Albeniza, znakomitego hiszpańskiego muzyka najnowszych czasów. / Dr. Z. Krygowski pisze nam w tej kwestji:

Przed pożegnaniem się z ks. Thomasem zapytałem jeszcze właściwie spoczywa Albeniz, największy hiszpański kompozytor ostatnich czasów? Przed kilku laty podczas pobytu w Barcelonie pragnąłem odwiedzić grób jego, położony na cmentarzu centralnym na zboczach góry Montjuich, lecz pomimo wielu prób, nie zdołałem go odszukać. Ks. Thomas poinformował mnie, iż on chciał to samo uczynić i że rezultat jego wycieczki na cmentarz był również ujemny. Przy tej sposobności ze smutkiem oświadczył ks. Thomas, iż jedna z córek Albeniza, genialnie uzdolniona muzycznie, wielka pianistka i w kierunku kompozycji głębsza od ojca popeliła samobójstwo.

Premjera Janaczka w Berlinie. „Zapiski z martwego domu”, pośmiertna opera Janaczka, autora „Jenufy”, będzie wykonana w Berlinie w dawnej operze Krolla pod dyktando Klemperera.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Malczewski na Skałce. Z Krakowa piszą nam: Nieodżałowany Jacek Malczewski spoczywa, jak wiadomo, w grobie Zasłużonych na Skałce. Sarkofag jego stanął obok Wyspiańskiego, i Lenartowicza. Obecnie rzeźbiarz p. Popławski wykończył nowy sarkofag, do którego trumna została już przeniesiona. Jest to wielki maszyn z kamiennych bloków i przedstawia się monumentalnie. (kp)

TEATR

Ile osób chodzi do warszawskich teatrów? Z Warszawy piszą nam: Magistrat ogłasza co miesiąc frekwencję widowisk z której można nabrać wyobrażenia o fluktuacji widzów w teatrach. Sierpień był lepszy, niż lipiec. Teatry odwiedziło 125 721 osób, czyli przeszło 4 000 dziennie, podczas gdy w lipcu tylko 106 781, czyli mniej więcej 3 000 na dzień. Kina urosły we frekwencji o 150 000 widzów w stosunku do lipca. (tw)

Co grają w Lwowie? Piszą nam ze Lwowa: Teatr Rozmaitości po inscenizowaniu przez L. S. Schillera „Zwycięstwo” Conrada wystawił pod jego reżyserją „Dobrego wojska Szwajjka”. Rolę główną gra p. Znicz, który grał ją był w Łodzi ubiegłego sezonu. „Szwajjka” usiłował „zgrać” na samym końcu ubiegłego sezonu eks-dyrektor p. Czarnowski, lecz przygotowana na przedce sztuka nie miała powodzenia. — Obecnie, w nowej formie teatralnej i wyreżyserowana drobniawo, jest kompletną nowością. W teatrze Małym miano zdjąć z afisza dla nowej premjery krotkocześnie „Papa kawaler” lecz okazała się tak atrakcyjną, że musiano ją przedłużyć o kilka przedstawień. (tl)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Muzeum regionalne w Mysłowicach zostało otwarte. Zawiera ono osobny dział historyczny, dotyczący się Mysłowic, dalej zbiór mineralów z górnolaskich kopalni, oraz dział książek, odnoszących się do dziejów miast śląskich.

VARIA

25-leciu kapłańskiemu J. E. Prymasa Polski poświęciła „Tęcza” w ostatnim numerze wstępny artykuł, oraz pełne treści wywody prof. dr. Tadeusza Silnickiego o instytucji prymatu oraz o urzędzie legata. Między innymi wybornymi ilustracjami zdobi tę „Tęczę” portret J. E. ks. Prymasa, wykonany przez O. Efrema, kapucyna, a zaopatrzonej własnoręcznym podpisem portretowanego dostojnika Kościoła.

Książki nadesłane

Jerzy Bandrowski: „Sosenka z widm”. Opowieść morską. Nakład Księgarni św. Wojciecha. Poznań—Warszawa—Wilno—Lublin.

Teodor Dreiser: „Tragedja amerykańska”. Tom 1: Tęsknota. Tom drugi: Zbrodnia. Tom 3: Kara. Warszawa, Biblioteka Groszowa.

Piekło na wyspach Solowieckich

(KAP) Od czasu do czasu dochodzą wieści z tego piekła, jakim są dla nieszczęśliwych zesłańców sowieckich wyspy Solowieckie. Zdarza się to wówczas, gdy się komuś uda zbiec z tego straszego więzienia.

Ostatnio przybył do Finlandji pewien student medycyny, którego opis o stosunkach, panujących na „Solówkach”, zamieszcza berlińskie pismo emigracji rosyjskiej „Rul”. Podajemy niżej kilka urywków tego opisu:

Więźniowie są przez czekistów w nieludzki sposób katowani. O winie i rodzaju kary decyduje sam dozorczy czekista. Przed niezwykle ciężką pracą więźniowie z rozpaczą uciekają się niekiedy do zadawania sobie ciężkich kalectw, by stać się niezdolnymi do pracy. Jeden z takich nieszczęśliwych, który obciął sobie u jednej ręki wszystkie palce został następnie przywiązany do drzewa i w nieludzki sposób skatowany, a następnie zmuszony do wykonywania swej pracy jedną ręką.

Więźniowie żyją pod ustawiczną grozą śmierci. Wysyłanie do „gubernji Mohylowskiej”, co oznacza rozstrzelanie, jest na porządku dziennym; wyprowadzają kogoś w głąb lasu i ten już więcej nie wraca. Jedną z kar jest rozbieranie do naga i przywiązywanie do drzewa: w lecie więźniów taki przechodzi turtury, nie dające się opisać, mianowicie obsiada go tysiące much i komarów. Nieszczęśliwy początkowo wyje z bólu, a potem omdlewa; wówczas wrzucą się go do zimnego lochu, gdzie pozostaje tak długo, aż „oświadczy gotowość” podjęcia pracy z powrotem. Zabijanie kijem na śmierć, lub tak ciężkie pobicie, że więzień następnie umiera, zdarza się również. Opisujujący cytuje czekistę Kandybina, który jest znany z katowania i własnoręcznego rozstrzelania więźniów. W oczach opisujującego pobili on pewnego więźnia tak, że po 4-miesięcznych mękach zmarł.

Położenie kobiet jest okropne; męzki są całkiem oddzielone od mężów i znajdują się zupełnie w mocy czekistów. Dzięki warunkom higienicznym, których nie mógłby sobie wyobrazić kulturalny człowiek, nie widząc tego na własne oczy, na „Solówkach” panują stale różne choroby. Tyfus plamisty dziesiątkuje więźniów w jesieni i w zimie, na wiosnę zaś nastaje szkorbut wobec niezwykle złego odżywiania się więźniów a ponadto zupełnego braku jarzyn: nawet kartofli nie widzi się tam nigdy.

I pomyśleć, że tak okropne cierpienia znosi tam tylu ludzi, a wśród nich bardzo wielu katolików i nawet księży, zesłanych niewinnie do sowieckiego piekła.

Szanghaj przedsiönkiem piekła

Szanghaj jest nie tylko największym portem na wybrzeżu azjatyckim Pacyfiku, ale też i największą kolonią europejską skoncentrowaną na terenie jednego miasta na Dalekim Wschodzie. Francuzi, Amerykanie, Anglicy, Włosi, Belgowie, Holendrzy, Rosjanie... wszystkie prawie nacje europejskie mają tu w Szanghaju swoje dzielnice, t. zw. z angielską „settlements” odgraniczone ściśle od miasta chińskiego i urządzone wręcz podług wzorów dzielnic zach. europejskich, nie różniące się wyglądem zewnętrznym od jakiegokolwiek dzielnic w Paryżu, Londynie, czy w N. Jorku. Życie płynie tu pozornie nurtem europejskim. De facto jednak pod tą powierzchnią cywilizacji rozgrywa się w dzielnicach Szanghaju codziennie dramaty upadku, zbrodni, przestępstw, nędzy, upodlenia, których główna, jeśli nie wyłączną sprężyną jest opium, haszys, kokaina, heroina i t. p. środki odurzające.

Narkotyki trujące odgrywają dominującą rolę tak w życiu jak i w handlu Szanghaju. Na handlu, czyli raczej na szmuglu opium, heroina, kokaina, etc. tyją i bogacą się kapitanowie tego przemysłu, szaleem opętanczym tej śmiertelnej namiętności narkotyzowania się gubią się i doprowadzają siebie i swe rodziny do ostatniego upadku Europejczycy, których byt związany jest z pracą i egzystencją w Szanghaju.

Cały Szanghaj usiany jest tajemnymi palarniami opium: najbiedniejszy jak i bogacz może za swoje pieniądze zaspokoić głód trującego narkotyku; oprócz nędznych, niezliczonych jaskiń, gdzie zażywają rozkoszy opium Eiedni kulisi, istnieją luksusowe zakłady dla bogatych; w każdym nieomal hotelu szanghajskim może amator narkotyków otrzymać opium w dowolnej ilości. Żółty czy biały — bez różnicy. Chodzi tylko o pieniądze.

Nic też dziwnego, iż w Szanghaju, w tem najbardziej może zdemoralizowanym mieście na świecie, istnieje rozpowszechnione bardzo przysłówie: „W Szanghaju możesz mieć wszystko, co istnieje na ziemi”. Oczywiście za dobrą monetą.

Szczególnie trującą i zjadliwą mieszaniną są t. zw. „czerwone pigułki”, w skład których wchodzi opium, morfina, kokaina, i strychnina. Pigułki te należą do najtańszych rodzajów narkotyków, a zatem używają je najbiedniejsi z biednych — kulisi chińscy. Pigułka ta kosztuje 2 penny, czyli około 45 groszy i wystarcza na kilka godzin zupełnego oszołomienia, tępego snu.

Dla zdobycia narkotyku nie wahają się ludzie w Szanghaju przed niczem. Znane są wypadki, że kulisi sprzedawali swe córki i żony za garstkę „czerwonych pigulek”. Morderstwa, podpalenia, rabunki, kradzieże są na porządku dziennym w związku z handlem i użyciem narkotyków.

W dzielnicach europejskich Szanghaju grasuje ta śmiertelna choroba tak samo, jak i w chińskich. Tylko że zgubne skutki są ze względu na prestiżowych okrywane płaszczem tajemnicy.

20 metrowy aparat fotograficzny

dla dokonania zdjęć zaćmienia słońca.

Wyspa Niufawoll stała się celem dwóch wypraw astronomicznych, które się tam udają z Nowej Zelandji i Stanów Zjednoczonych dla dokładnego badania zaćmienia słońca, jakie nastąpi w dniu 25 października r. b. Wysepka wulkaniczna, o której tu mowa, odosobniona w środku Oceanu Spokojnego, jest jedyną miejscowością na całej kuli ziemskiej, gdzie zaćmienie słońca będzie zupełne i skąd będzie można je najlepiej badać. Na wysepce tej żyje, w otoczeniu kilkunastu tubylców, dwóch białych ludzi, nie mających żadnej styczności z resztą świata. Zaden okręt tam nie przybija do brzegów, a tylko raz jeden w roku dochodzi poczta, zawarta w nieprzemakalnym worku, rzuconym z pokładu okrętu, który przepływa w pobliżu wybrzeża, bez zatrzymania się na tej opuszczonej ziemi.

Obie wyprawy zaopatrzone w najbardziej udoskonalone środki techniczne, jakie obecnie posiada nauka astronomiczna. M. in. otrzymały one aparat fotograficzny długości 20 mtr, zapomocą którego astronomowie będą mogli fotografować zaćmienie słońca, nie trwające tym razem dłużej niż półtorę minutę. Specjalny operator znajdzie pomieszczenie w środku aparatu, by miał możność dokonywania zamiany płyt fotograficznych. Prof. S. A. Mitchel, który kieruje wyprawami, twierdzi, iż będzie mógł na podstawie tych zdjęć określić nacisk powietrza i temperaturę, istniejącą na powierzchni słońca, przysparzając tem samem dokładnych danych nauce astronomicznej. S. F.

„Psie wyścigi powolności i tresury”

W Sand Manor miasteczku Ripley w Surrey odbyły się oryginalne wyścigi psów. Tym razem chodziło o najmniejszą szybkość i postuszeństwo, jako wyraz najlepszej tresury. W oryginalnym tym wyścigu wzięły udział psy rasy duńskiej, wyróżniające się nadzwyczajną powolnością ruchów. Zwycięzcy byli w tym wypadku psy, którym przyznano największą ilość punktów na nieruchomość. Każdy z psiel. uczestników biegu szedł do mety po wytoczonym przez siebie torze.

Na tych oryginalnych wyścigach, tak jak na wyścigach szybkości psów lub na wyścigach konnych, czynny był totalizator i bookmakerzy. Stawka zaczynała się od szylinga wwyż. Wyścigi te miały bardzo duże powodzenie, gdyż na trybunach w Surrey zgromadziły około 3 tys. osób.

Królik królem futer

Królem futer może być słusznie nazwany skromny, długouchy królik. Dostarcza on bowiem 250 milionów skórek rocznie na rozmaite futra i futerka. A że jest skromny przeto występuje najczęściej incognito, pod przybranem nazwiskiem fokki, lutra etc. Drugie miejsce po nim zajmuje szanowna rodzina kretów — 25 milionów skórek rocznie, trzecie — lis z 2.000.000 skórek.

Ślizgawka w lecie

Inżynier berliński, Ch. Gurth, wynalazł sposób produkowania lodu sztucznego, posiadającego wszystkie cechy i właściwości lodu naturalnego i nie topniejącego podczas największych nawet upałów. Lód ten ma służyć w pierwszym rzędzie do budowania sztucznych terenów ślizgawkowych w okresie letnim. Wynalazek Gurtha przejął i finansuje wielkie konsorcjum amerykańskie, International Ice Opal Corporation.

Zabawki dziecięce z przed 3.000 lat

Archeologiczna misja amerykańska, pracująca w Grecji, na terenie starożytnego Koryntu odnalazła w odkopanym przez siebie sarkofagu dziecka różne przedmioty, które wzbudziły największą ciekawość uczonych. W sarkofagu, datującym się z przed 3.000 lat, znaleziono bowiem małego konika ulepionego z palonej gliny i pokolorowanego. Poza tem znalazły się też: mały pancierz ze skóry wyprawionej, hełm brązowy, grzebyczek metalowy i

kilka wazoników glinianych. Słowem — zabawki służące do gier i rozrywek dziecka greckiego z przed 30 wieków. Szczegół interesując: na nodze konika wryte było nazwisko fabrykanta tej zabawki, nazywał się on Philoclidides. Przed 3.000 lat dzieci bawily się tak samo jak dzisiaj.

Jak się dawniej witano?

Obecnie przyjęta forma powitania, polegająca na zdejmowaniu kapelusza i podawaniu ręki, datuje się zaledwie od 16-go wieku. Do tego zaś czasu, ponieważ zdejmowanie nakrycia głowy, równie wówczas dla mężczyzn co dla kobiet wymyślonego, sprawiło sporo kłopotu, witano się przez dotknięcie kapelusza, podobnie jak to ma dotychczas miejsce przy uklonieniu wojskowym. Dość ambarasujący sposób powitania stosowano we Francji w 16-tym do 17-tym wieku względem kobiet: poprostu całowano je wśród mieszczan w policzek, zaś wśród szlachty — w usta. Najczęściej było to mało przyjemne przynajmniej dla jednej strony. Świadczy o tem Montaigne, który w r. 1560, a więc gdy był jeszcze 27-letnim młodzieńcem, pisał:

„Bardzo to nieprzyjemny i obrażający dla dam zwyczaj ten obowiązek podawania do pocałowania ust każdemu mężczyźnie ze swej sfery, choćby był z powierzchności wstrętnym. A i my, mężczyźni, naprawdę niewiele z tego zwyczaju mamy korzystać, boć za trzy ładne kobiety wypada nam całować pięćdziesiąt brzydkich”.

Można sobie wyobrazić, jak taki zwyczaj zwalczany byłby w naszych czasach, kiedy całowanie kobiety w usta uchodzi za wielce intymny przywilej wybranego mężczyzny, a z drugiej strony uważane jest za rzecz — niehigieniczną. (R. C.)

Z różnych stron Polski

Weterani szkolnictwa polskiego a rozwiązaniu Sejmu i Senatu.

Rozwiązanie Sejmu i Senatu pozostawiło w zawieszaniu sprawę zasłużonych nauczycieli szkolnictwa prywatnego w b. zaborze rosyjskim i pruskim, którzy to nauczyciele w latach niewoli, narażając się na przesładowanie, znosząc niedostatek, krzewili polską oświatę i podtrzymywali w młodych pokoleniach ducha narodowego. Projekt ustawy bowiem w sprawie zabezpieczenia na starość bytu tych nauczycieli-weteranów, przyjęty jednomyślnie przez komisję budżetową sejmu w dniu 26. II. b. r., nie zdążył przyjść pod obrady plenum. Nowy więc sejm będzie musiał zacząć sprawę nanowo. Tymczasem ci nauczyciele najbardziej zasłużeni wodzą na starość żywot w wielkim niedostatku, nie mogąc się nawet niejednokrotnie doczekać zaopatrzenia z t. zw. Daru z łaski, ponieważ podania o takowe zalegają biura ministerstw dopóty, dopóki śmierć nie uwolni tych nauczycieli od troski o chleb powszedni. Zawieszenie tej sprawy jest tem boleśniesz, że spotyka tych najofiarniejszych pracowników na niwie oświatowej właśnie w roku jubileuszu dwudziestopięcioletnia szkoły polskiej w b. Królestwie Kongresowem. Chyba, że sprawę tę da się rozwiązać drogą dekretu pana prezydenta. Zarząd Główny T. N. S. W., który już od dłuższego czasu zabiegał o pomyślnie rozstrzygnięcie tej sprawy, będzie w dalszym ciągu czynił wszelkie starania w tym kierunku.

Pierwsze pociągi przez most średnicowy na Wiśle.

Kierownictwo robót przebudowy węzła średnicowego spodziewa się, że około jesieni roku bieżącego będzie można ustalić już ruch pociągów roboczych z prawego na lewy brzeg Wisły przez nowy most kolejowy, którego montaż prowadzony jest intensywnie i ukończony będzie w końcu jesieni roku bieżącego. Prawie jednocześnie ukończone będą roboty ziemne. Wtedy dopiero nastąpi połączenie otwartego wykopu z tunelem.

Burzenie domów w związku z przebudową węzła warszawskiego.

Dzięki szybkiemu postępowaniu robót około przebudowy węzła warszawskiego, wygląd terenu kolejowego między ul. Żelazną a dworcem głównym zmienia się z dnia na dzień. Szereg domów na tym odcinku, już niepotrzebnych i leżących na linii robót — rozebrano. Szybko posuwają się również prace nad wykopem średnicowym, który przybliży się już do przysłego dworca centralnego.

W najbliższym czasie kierownictwo robót przystąpi do rozbiórki domu piętrowego w Alei Jeruzolimskiej, mieszczącego biura Wagonów Sypialnych i inne urzędy. W ciągu zimy rozebrany zostanie dom naprosto ulicy Składowej, a z wiosną roboty przekopowe posuną się ku połączeniu z tunelem.

W związku z burzeniem domów stojących na drodze budowy przekopu, zjawiały się trudności wynalezienia innych pomieszczeń dla niektórych urzędów.

Zmiana dyrektora państwowych lasów w Białowieży.

„Prasowa Agencja Komunikacyjna” donosi, że inżynier Antoni Sym, ojciec aktora filmowego Igo Syma, zwolniony został ze stanowiska dyrektora Lasów Państwowych w Białowieży.

Inżynier Sym przeniesiony ma być wkrótce na emeryturę. Na miejsce p. Syma mianowany został p. Janusz Miłobecki, starszy inspektor Lasów Państwowych. P. Miłobecki już jest w Białowieży i objął swe nowe funkcje.

Komisarz bolszewicki przed sądem w Polsce.

Sąd okręgowy w Warszawie wyznaczył na dzień 3 października termin procesu w słynnej sprawie komisarza bolszewickiego Bernarda Sachs, który był przez dłuższy czas zagadką dla władz śledczych. Jak wiadomo, Sachs aresztowany został jeszcze w r. 1928, przyczem podał fikcyjne nazwisko Bernarda Reicha. Pod temi dwoma nazwiskami figuruje też oskarżony w aktach sądowych. Sachs był w swoim czasie kierownikiem bolszewickiej placówki w Londynie i skrył się z Anglii, po wykryciu niedozwolonej agitacji uprawianej przez przedstawicielstwo handlowe „Arcos” w r. 1924. W Polsce pod przybranem nazwiskiem Reicha uprawiał działalność antypaństwową, za którą staje obecnie przed sądem okręgowym, oskarżony z 102 art. K. K. Na rozprawie wezwano przeszło 30 świadków.

Narodziny 3 lwiatków w Zoologu warszawskim.

W dniu 20 b. m. urodziły się w warszawskim ogrodzie zoologicznym trzy lwiatka; matką nowonarodzonych lwów jest znana dobrze publiczności warszawskiej lwica „Sylwia”, ojcem zaś wspaniały „Apollo”. Szczęśliwa matka, oraz nowonarodzone lwiatka znajdują się w specjalnym pomieszczeniu, lecz już za kilka dni będą mogły być oglądane przez publiczność. Po ostatnich narodzinach w warszawskim ogrodzie zoologicznym znajduje się już 12 lwów.

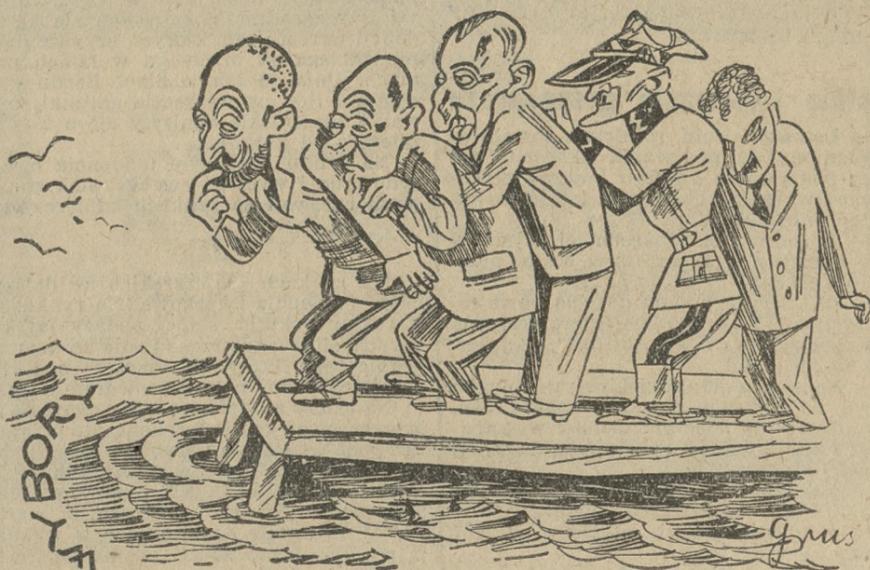
W sprawie pozwoleń na prowadzenie przedsiębiorstw autobusowych.

Centralny Związek właścicieli autobusów przedłożył ministrowi robót publicznych memoriał, w którym wskazuje na konieczność udzielania zezwoleń na prowadzenie przedsiębiorstw autobusowych jedynie faktycznym właścicielom autobusów. Dotychczas zdarzało się często, że pozwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw otrzymywali nie właściciele wozów, co wprowadzało chaos w kwestjach odpowiedzialności za prowadzenie przedsiębiorstwa.

Ostrzeżenie przed fałszywym doktorem.

Władze policyjne poszukują niejakiego Hipolita Rudzińskiego, który, podając się za doktora, uprawia nielegalnie praktykę „lekarzką”. Rudziński grasuje na terenie całej Polski i „leczy” nieznanymi wogóle medycznie środkami. Policja ostrzega przed oszukańcami praktykami rzekomego doktora.

Klub samobójców

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Finanse samorządowe

(Na marginesie uchwał lwowskiego kongresu izb p.-h.)

Od szeregu lat daje się zauważyć w naszych miastach szeroki rozpęd inwestycyjny, pragnący w krótkim czasie odrobić to, co zaniedbano w ciągu całego stulecia, i postawić miasta na wysokim poziomie. Zamiar niewątpliwie barzo szlachetny i godny wszelkiego poparcia, lecz niestety, nierealny.

Potrzebne na te cele sumy chciano zdobyć drogą rozbudowania budżetów komunalnych przez podwyższenie szerokiego podatku i opłat na rzecz miast. Polityka taka nie mogła być prowadzona na dłuższą metę i skutki jej dzisiaj praktycznie wszyscy widzimy w postaci olbrzymiego zadłużenia się miast i niemożności uregulowania swoich zobowiązań, w konsekwencji zaś szukania coraz to nowych źródeł dochodu.

Ten sam niejako rozpęd inwestycyjny cechował początkowo nasze budżety państwowe. Ostatnio jednak, zmuszone twardą koniecznością, państwo ostrożnie układa budżety inwestycyjne. Tej samej ostrożności należy domagać się od samorządów. Musi istnieć swego rodzaju lunetym pomiędzy polityką fiskalną państwa, a polityką fiskalną samorządów.

Tego właśnie domagają się izby przemysłowo-handlowe, które na kongresie lwowskim wysunęły nawet wniosek, aby czynniki nadzorcze zasięgały opinii izb p.-h. przed zatwierdzeniem statutów podatków komunalnych ce do wysokości obciążenia przemysłu i handlu.

Ale na tem wnioski izb p.-h. się nie kończą. Izby domagają się zmiany obowiązującej obecnie, ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych w kierunku zniesienia podatku od zaprotestowanych weksli, podatku ładunkowego, od sztydów i lokali przemysłowo-handlowych.

Dochody z tych źródeł były może uzasadnione w chwili wydania ustawy, t. j. w roku 1923, w dobie inflacji, a zarazem w okresie organizowania się i montowania samorządu terytorjalnego. Ustawodawca jednak, licząc się z możliwością konieczności zmiany, dał temu wyraz już w samym tytule, mówiąc, że ustawa ta dotyczy tylko tymczasowego uregulowania finansów komunalnych. Dzisiaj nastała chwila, w której koniecznym stało się zniesienie wspomnianych przeżytków.

Podobnie konieczne jest, zdaniem kongresu izb p.-h.: 1) niepobieranie podatku od kopalń w granicach wyższych ponad pół procent, 2) podatku hotelowego w granicach wyższych ponad 10 proc., 3) wydatne zmniejszenie pobieranych dotąd stawek podatku ładunkowego, przy określeniu jego maksimum, z bezwzględnym wykluczeniem eksportu, 4) niezaliczanie środków lokomocji przedsiębiorstw p. i h. do przedmiotów zbytku, oraz wreszcie 5) oparcie poboru podatku drogowego na ścisłym stosowaniu ustawy z dnia 10 grudnia 1920 roku przy równoczesnym obniżeniu tego podatku dla handlu.

Nie sprzecywał kongres swojego poglądu na to, jak zreformować finanse komunalne, czy dochody samorządów oprzeć na dodatkach do państwowych podatków bezpośrednich, czy też rozdzielić źródła dochodów państwa i samorządu terytorjalnego. Jest to zagadnienie b. interesujące. Powróćmy do niego niebawem.

Krótkie informacje gospodarcze

— Lotewskie min. rolnictwa zostało upoważnione do popierania eksportu ryb przez pokrywanie kosztów budowy przedsiębiorstw, mających na celu konserwowanie ryb dla eksportu.

— Termin międzynarodowej wystawy skór i obuwia w Bukareszcie został przesunięty na czas 5. 10. do 5. 11.

— W Chile powołano do życia nowe towarzystwo p. f. „Compania Interamericana de Exportaciones Chile-Antillas” z kapitałem 15 milj. dol.

— Na rynku kanadyjskim zanotowano znowu na giełdzie zbożowej spadek cen, które doszły do poziomu nieobserwowanego od r. 1906. Kryzys rolniczy wzmagają się z coraz większą siłą.

— Prasa donosi, jakoby Ford prowadził pertraktacje z magistratem Temeszwaru w sprawie budowy swych zakładów w tem mieście.

— W sferach fachowych oceniają tegoroczną produkcję cukru we Francji na 9,5 milj. q. wobec 8,2 milj. q. w roku ub.

Konjunktury

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	18. 9.	16. 9.	17. 9.	18. 9.	19. 9.	20. 9.
Pszonica						
Warszawa	31,00	31,50	—	31,50	31,50	—
Poznań	29,00	—	29,00	—	28,00	27,50
Lwów	—	—	26,25	—	—	—
Lublin	—	28,00	—	—	28,00	—
Zyto						
Warszawa	19,00	19,00	—	18,75	19,00	—
Poznań	19,25	—	18,95	—	18,30	18,30
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	17,50	—	—	17,50	—
Jęczmień						
Warszawa	21,00	21,00	—	21,00	21,00	—
Poznań	22,00	—	21,50	—	21,50	21,50
Lwów	17,50	—	—	—	—	—
Lublin	—	18,00	—	—	18,00	—
Owies						
Warszawa	23,00	23,00	—	22,00	22,00	—
Poznań	19,00	—	19,00	—	19,00	19,00
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	17,50	—	—	17,00	—

Spadek cen na rynku niemieckim, spowodowany załamaniem się systemu interwencyjnego w Niemczech, nie pozostaje bez wpływu na kształtowanie cen na rynku polskim. Tymczasowe zahamowanie niżki w ciągu ubiegłego i poprzedzającego ubiegły tydzień sprawozdawczy ustąpiło teraz miejsce dalszemu obniżaniu się cen zbóż, co szczególnie ostro uwidoczniło się na giełdzie zbożowej w Poznaniu. Rynek poznański ze względu na swój charakter eksportowy jest najczulszym instrumentem pomiarowym i najszybciej notuje wszelkie zmiany.

Niżka dotknęła zarówno pszenicy jak i zyto, nie oszczędzając jęczmienia. Pszenica potaniała w ciągu tygodnia o 1,50 zł na kwintalu, a notowanie poniedziałkowe wykazuje, że należy się liczyć z dalszą niżką. Zyto straciło około 1 zł. na cenę kwintala, jęczmień zaś 50 gr. Niepokojące to zjawisko jest tem bardziej przykre, że ceny, jakie rolnicy otrzymują na prowincji za dostarczane ziemiopłody, stoją znacznie poniżej poziomu oficjalnych notowań giełdowych. Odchylenia w cenę są tak znaczne, że dochodzi się do wniosku, iż giełda jako taka nie daje wiernego odbicia tendencji. Zwraca również uwagę, pogłębianie się różnicy między cenami ośrodków eksportowych jak Wielkopolska, Pomorze i centrum warszawskie, a cenami w Małopolsce wschodniej i Wołyniu. Różnica ta wynosi dla poszczególnych gatunków zbóż przeciętnie 2 zł na 100 kg.

Miarodajne kół rolnicze, zastanawiając się nad przyczynami obecnego niskiego kształtowania się cen dochodzą do wniosku, że ujemnie oddziałują czynniki takie, jak bezczynność komisji zbożowej w Berlinie, w której skład wchodzi Polska; komisja ta ze względu na niski poziom cen światowych nie dokonywuje żadnych obrotów. Dalej taki czynnik jak niepewność co do przyszłości premii wywozowych, których termin obowiązywania upływa z dniem 31. października br. Ponadto ujawniają się braki w działalności państwowych rezerw zbożowych, których działalność prawie że wcale nie obejmuje wschodnio-południowej części Rzeczypospolitej.

Nabiał

Krótki okres tendencji zwykłej na zagranicznych rynkach zbytu masła zakończył się w połowie ub. tygodnia raptownym spadkiem notowań. Ta nagła zmiana tendencji spowodowana została w pierwszym rzędzie wzmocnieniem podaży masła w ostatnim czasie. Następnie słaba siła nabywczą krajów konsumcyjnych zmusiła eksporterów do stosowania polityki niskich cen, gdyż jakakolwiek podwyżka ich ograniczała natychmiast możliwości zbytu. Tutaj leży zasadnicza przyczyna słabej tendencji wzrostu cen, których krzywa znacznie odbiega od przebiegu w latach ubiegłych. Dnia 18 bm. obniżył Berlin notowania 3 Rm. na wszystkie gatunki; notowania londyńskie obniżyły się o 2—4 sh. zależnie od gatunku.

Na rynku krajowym tendencja niezdecydowana i wyciekająca wskutek niżkowych notowań na rynkach odbiorczych.

Jaja

Na rynkach jajczarskich w dalszym ciągu tendencja zwykła. Na rynku niemieckim wskutek słabej podaży jaj krajowych silne zapotrzebowanie towaru zagranicznego, który też znacznie podrożał; zainteresowanie polskim towarem duże.

Na rynku angielskim silny popyt na jaja wyborowe I gat. Popyt znacznie przewyższa podaż. Ostatnio notowano jaja polskie, przy silnym popycie w szylingach za 120 sztuk; niebieskie 8—8,9, czerwone 6,9—7, poznańskie 8,9—9,6, poznańskie ciężkie 9,9—11. Pozostałe rynki odbiorcze wykazują również łatwy zbył i mocną tendencję. Rynek krajowy ożywiony wskutek zmniejszających się dowozów i wzmoczonego popytu ze strony importerów zagra-

nicznych. Ceny zwykowały o 3 do 4 dol. za 1 skrzynię. Za towar eksportowy żądają kupy 25,5—28 dol. franco wagon granica.

Bydło i mięso

Tendencja na krajowym rynku trzody chlewnej wykazała w ub. tygodniu ostateczność. Dopiero przy końcu tygodnia notowania podniosły się nieco na skutek niedostatecznych spędów. Notowania bydła rogatego i cieląt utrzymały się na poziomie poprzedniego tygodnia.

Na rynkach wiedeńskim i praskim ceny trzody przy spokojnych obrotach utrzymały, ceny bydła rogatego mocniejsze. Na rynku niemieckim tydzień ubiegły wykazał zwykłą notowań wołów i cieląt. Ceny trzody obniżyły się o 2—3 Rm na 50 kg. Na rynku gdańskim tendencja dla bydła rogatego utrzymała, cielęta i świnię spadły o 2—3 guld. na 50 kg.

Manufaktura

W Londynie odbyła się w tych dniach aukcja wełny, przyczem w pierwszym dniu zaofiarowano 10 612 bel. Ogółem sprzedano 8 tys. bel. Frekwencja na aukcji była dość liczna, a głównymi kupcami byli Anglicy, Niemcy i Francuzi. W porównaniu z poprzednią serją aukcji ceny były niższe. Najlepszą brudną wełną „merino” oddawano o 5 proc. taniej; krzyżówkę najlepszą również o 5 proc., średnią nawet o 10 proc., grubszą o 5 procent niżej poprzednich cen.

Krajowa produkcja lnu na terenie województwa południowo-wschodnich dała w roku bieżącym na ogół wyniki zadowalające. W rejonie włozyńskim obszar pod uprawę lnu był mniejszy aniżeli w roku ubiegłym. Zaskodziły nieco upały, skutkiem czego włókno z tych obszarów jest krótsze i mniej wartościowe. Natomiast w innych rejonach ilościowo zbiory dorównują zeszlaczonym. W niektórych okęgach obszary oddane pod uprawę lnu nawet się powiększyły. Wobec końcowej pogody, która sprzyjała rozwojowi lnu, należy się spodziewać, że znaczna część zbiorów będzie składała się z dobrych gatunków, znacznie przewyższających zeszlaczonych pod względem jakości.

Na łódzkiemu rynku przędzy bawełnianej nastąpiło już odprężenie i częściowa, niżka cen. Na rynku pojawiły się większe transporty przędzy zagranicznej, specjalnie z Czechosłowacji. Przędza ta, zdaniem przemysłowców, okazała się gatunkowo pierwszorzędna, są to przeważnie wyroby znanej czeskiej przędzalni Mautnera. Pod żadnym względem nie ustępuje ona przędzy łódzkiej, a nawet gatunkowo ją przewyższa.

Futra

W branży futrzanej, dla której sezon obecnie nastaje, niema dotąd zbyt pomyślnych horoskopów. Ceny w stosunku do zeszlaczonych są niższe o 10 do 40 proc., przy skórkach futrzanych, a o 25 proc. przy futrach gotowych. Mimo tak pokaźnej niżki cen, zapotrzebowanie na surowiec i wyroby gotowe nie jest większe. Przeciwnie — waha się ono w obecnej chwili w ramach 50 do 75 proc. zbytu zeszlaczonych. Obroty w handlu hurtowym i detalicznym są na razie niewielkie. „Turtonicy zawierają transakcje bardzo ostrożnie, udzielając kredytu na 2 do 8 miesięcy, zależnie od solidności firmy. Wśród kupców detalistów sprzedaje się towar przeważnie za gotówkę. Jedynie towar droższy zbywa się częściowo na kredyt. Ostro konkurencja między detalistami oraz wzrost słabopow w tej branży przyczynia się do pogłębiania kryzysu w branży futrzanej.

Drzewo

W związku z zastojem na rynku niemieckim, jak wogóle na rynkach zagranicznych, a także ze słabym tempem ruchu budowlanego w kraju, niskie ceny materiałów drzewnych mają w dalszym ciągu tendencję do obniżenia. Istnieją jednak możliwości, że w najbliższych tygodniach zbył krajowy się nieco poprawi. Przemysłowcy drzewni liczą bowiem, że kredyty publiczne na ruch mieszkaniowo-budowlany w sumie około 1138 milj. zł, które właściwie powinny być dotrzone do przemysłu budowlanego w początkach b. r., zaczęły wreszcie działać i wprowadzą pożądane ożywienie w dziale drzewnym. Te same nadzieje żywi zresztą w chwili obecnej przemysł ceramiczny, oraz hutniczy.

Metale

Po długich pertraktacjach zdecydował się wreszcie międzynarodowy kartel miedzi obniżyć cenę, którą ostatnio ustalono w lipcu. Obniżono ją z 11,30 na 11,05 ct. za 1 b. Już w ostatnich dniach dawał się nieznacznie we znaki nacisk amerykańskich hut miedzi, nie wchodzących w skład kartelu. Huty amerykańskie obniżyły ceny swoje do poziomu 10,62 ct., grożąc dalszą niżką. Wyjaśnienie sytuacji utrudnia nagromadzenie wielkich zapasów miedzi, dla której niema w tej chwili najmniejszych widoków zbytu.

PODATKI I OPŁATY

(p) **O właściciu postępowanie władz w dziedzinie podatkowej.** W memorjum o środkach doraźnej pomocy dla przemysłu, Centralny Związek polskiego przemysłu,

górnictwa, handlu i finansów, streszcza ogólne postulaty, dotyczące poprawy i usprawnienia postępowania władz skarbowych w dziedzinie podatkowej, w następujący sposób: 1) ogłaszanie okólników min. skarbu, zawierających wyjaśnienie poszczególnych przepisów podatkowych. Ogłaszanie wyjaśnień min. skarbu, dotyczących interpretacji ustaw, przyczyni się do usprawnienia akcji wymiarowej i ułatwi płatnikom obronę przed nielustznymi orzeczeniami. 2) Uzgodnienie pr. ktyki wymiarowej z zasadami prawnymi, ustalonymi w wyrokach Najwyższego Trybunału Administracyjnego i Sądu Najwyższego. Niejednokrotnie zdarza się, że władze wymiarowe nie stosują się do wyjaśnień najwyższych instancji sądowych. Koniecznością jest zmiana tego stanu rzeczy. 3) Powiększenie liczby komisji odwoławczych i przyspieszenie rozpatrywania odwołań. Postulat ten ma na celu przyspieszenie załatwienia odwołań od wymiarów podatkowych.

KRONIKA GOSPODARZA

(k) **Zbiory w Polsce.** Na podstawie sprawozdań rolnych z drugiej połowy sierpnia, Główny Urząd Statystyczny dokonał powtórnego szacowania przypuszczalnych zbiorów 4-ch zbóż, które przedstawia się następująco: pszenica 19,1 mil. q., żyto 68,2 mil. q., jęczmień 13,8 mil. q., owies 21,8 mil. q. Prowizoryczne dane powyższe mogą ulec jeszcze nawet większym zmianom, gdyż ostateczne dokładne obliczenia zbiorów zostaną dokonane dopiero w czasie młocki. Urodzaj ziemniaków w chwili obecnej można szacować w przybliżeniu na 289,5 mil. q. Szacowanie to jako dokonane przed kopaniem ziemniaków może być traktowane tylko jako pierwsze przypuszczenie.

(k) **W sprawie eksportu drobiu.** W dniu 19. bm. odbyła się w państw. instytucie eksportowym konferencja, poświęcona sprawie organizacji eksportu drobiu. W konferencji wzięli udział przedstawiciele zainteresowanych organizacji rolniczych, min. skarbu, przemysłu i handlu, oraz rolnictwa. W czasie konferencji wyłoniono komitet dla opracowania norm standardyzacji eksportu ubitego drobiu. Według obliczeń statystycznych, Polska posiada obecnie około 40 milionów kur oraz 30 milj. sztuk gęsi i kaczek. Roczny eksport drobiu w Polsce nie przewyższa półtora miliona sztuk, co jest cyfrą bardzo niewielką. Należy przypuszczać, iż z chwilą uregulowania spraw organizacyjnych eksportu, drób polski z łatwością oparuje rynki francuski, włoski, austriacki, angielski i niemiecki, gdzie kształtuje się na ogół bardzo pomyślna konjunktura. Zorganizowanie tej rentownej gałęzi handlu eksportowego przyczyni się z pewnością do powiększenia hodowli krajowej.

(k) **Sytuacja w przemyśle węglowym zagłębia dąbrowskiego i krakowskiego.** W związku z rozpoczynającą się zbiorową kampanją węglową, sytuacja w przemyśle węglowym zagłębia dąbrowskiego i krakowskiego ostatnio poprawiła się znacznie. Zbyt w kraju, jak również i eksport wykazują w bież. miesiącu stosunkowo znaczną poprawę. W dużej mierze przyczyniła się do poprawy sytuacji masowe nabywanie węgla przez hurtowników, jak również i zaopatrywanie się w węgiel przez wojsko, koleje itp. Kontyngent wysyłkowy na obszar Rzeczypospolitej oraz na eksport ustalony został na miesiąc wrzesień rb. w ilości o 15 proc. wyższej niż w sierpniu, natomiast na październik w ilości o 20 proc. wyższej niż na sierpień.

Z ZAGRANICY

(z) **Pezemizm angielski wobec bezrobocia.** „Morning Post” i „Times”, notując liczbę bezrobotnych, która w ostatnim tygodniu wzrosła do 2 139 571 osób pozabawionych pracy, komentują to w licznych artykułach. „Morning Post” w artykule wstępnym pisze: — „Z każdym tygodniem staje się coraz bardziej widoczne, iż Anglia będzie musiała przeżyć ciężką zimę. W artykule zatytułowanym „Odpowiedzialność rządu”, „Times” stwierdza, iż nie można mieć nadziei na poprawę sytuacji, dopóki rząd będzie traktował wzrost bezrobocia tak lekko, jak to dotąd czyni.

(z) **Sytuacja przemysłu na Śląsku Opolskim.** „Wirtschaftliche Mitteilungen der Hansabank Oberschlesien” podaje ocenę ogólnej sytuacji gospodarczej na Śląsku Opolskim. Według źródeł w przemyśle żelaznym i metalowym 50 proc. zakładów jest nieczynnych. Wydobycie węgla spadło w porównaniu z rokiem ub. o 23,4 proc. Ilość zatrudnionych robotników w tym przemyśle zmniejszyła się o 23,7 proc. Znaczny zastój daje się odczuwać również w przemyśle budowlanym. Ilość bezrobotnych, która w końcu lipca wynosiła 58 073 osoby w połowie sierpnia wzrosła do 59 742 a w ciągu września do 62 000. Wzrost w porównaniu z r. ub. przekracza 40 000 osób.

Z WYDAWNICTWA

(w) **„Przegląd gospodarczy”.** Wyszedł z druku zeszyt 18 „awierający: „Mgławice i gwiazdy” — Andrzej Wierzbicki; „Na marginesie konferencji rolniczej” — Dr. Tadeusz Łychowski; „Jubileusz Targów Wschodnich” — W. J.; „Netverordnung” a ubezpieczenia społeczne w Niemczech” — Z. K. Poza tem zeszyt zawiera: kronikę krajową i zagraniczną, rynek pieniężny oraz rynki towarowe.

Cenne wykopaliska w Anglii

Ważnego odkrycia, które bezspornie przyczyni się w dużej mierze do nowego oświetlenia ostatniego okresu panowania rzymskiego w Anglii, dokonał ostatnio, jak donosi „Daily Mail”, prof. Donald Atkinson, w czasie prac wykopaliskowych w hrabstwie Norfolk w miejscowości, w której w pierwszych wiekach ery chrześcijańskiej kwitła Venta Icenorum, a obecnie Caistor by Norwich. — Z ruin starożytnej budowy, jaką tam znaleziono, nosząca ślady pożaru, wydobyto szereg srebrnych i złotych monet, oraz inne przedmioty ogromnej wartości archeologicznej. Według twierdzeń prof. Atkinsona znalezione przedmioty świadczą wymownie iż panowanie rzymskie na owych ziemiach trwało do końca IV w. początków V stulecia po Chrystusie. Prof. Atkinson oświadczył, że dokładne badania materiału, pochodzącego z wykopalisk w Caistor pozwolą odtworzyć życie Rzymian w ostatnim okresie okupacji i przysporzą cennych wiadomości o niejasnym historycznym okresie idącym od końca ich panowania aż do ostatecznego osiedlenia się plemion teutońskich w okolicy Norfolk.

Budowa, dokoła której prowadzi się poszukiwania, a którą odkryto z początkiem tegorocznej wiosny, jest już zupełnie odkopana i wydobyta na światło dzienne. Została ona zbudowana na gruncie, na którym istniał poprzednio starożytny piec, w którym znaleziono naczynia z II i III wieku po Chrystusie, doskonale zakonserwowane. Natrafiono też w absydzie, znajdującej się w pobliżu, na szczątki ludzkie i starożytne monety. Wśród nich najbardziej godnymi uwagi są złota moneta Honorjusa (395—423) i srebrna Juljana (361—363 po Chrystusie.) Odkrycia powyższe świadczą zatem, że wpływy rzymskie, jeśli nie wojskowa okupacja, zachowały się w Anglii bardzo długo. Według zdania archeologów budowę starożytną zniszczył pożar, położony przez bandy rabusiów saksońskich. Odnalezione w podziemiach kości ludzkie zdaje się należeć do młodych osób, których płci jednak nie można było dotąd ustalić.

S. F

194532 194693 195456 195506 197690 198083
198140 198743 200601 201706 203284 204371
205944 208867 208204 209625 209713.

Po 250 zł wygrali numery następujące:
82 193 219 61 469 504 648 78 720 834 957
98 1025 129 44 359 508 79 84 662 14 91 908
2169 202 543 632 97 726 72 842 958 87 3053
95 328 84 466 503 748 868 71 4017 176 317
34 431 70 82 508 10 730 803 18 968 5101 345
426 534 97 603 761 78 910 6708 368 597 904
7031 160 271 98 368 458 550 92 629 98 760
878 973 94 8172 342 99 92 527 612 760 70 85
860 9035 279 352 96 99 424 561 666 94 721 43
56 73 75 88 10010 227 532 79 530 692 803 4

LOSY do I. klasy 22-giej
Polskiej Państw.
Loterji Klasowej są już do nabycia
w najszcześniejszej kolekturze
Juljana Langerę
Tel. 16-37 Tel. 16-37
Poznań - Wielka 5. Centrala.
Główna wygrana 1 000 000, — zł.
Ciągnięcie już 18 i 20 listopada 1930 r.
Co drugi los wygrana! w 1725

80 940 11002 83 160 73 211 397 467 544 49 89
611 748 809 21 12127 89 206 56 71 371 509 18
659 811 25 75 13053 77 300 410 587 88 656
779 92 862 66 14007 187 96 357 532 645 720
39 812 16 15075 103 204 7 379 91 462 523
700 60 826 85 93 971 94 16035 95 107 22 411
15 48 536 61 93 631 60 773 831 931 17024
145 277 486 554 656 718 852 901 42 95 18044
84 383 640 85 820 940 72 19189 211 74 322
402 11 843 915 32 88 20024 26 93 312 535 83
617 97 867 953 80 84 21185 248 70 445 521
29 605 37 788 844 64 82 966 22172 216 384
419 83 688 941 51 65 80 96 23025 115 55 309
414 23 528 70 657 94 970 24094 171 312 14
20 81 480 887.

25078 173 291 509 15 644 68 734 864 979
26017 38 81 87 95 202 74 323 86 450 85 554
75 668 725 891 93 907 63 27010 106 32 202
15 350 87 783 830 938 28175 302 10 30 67
402 23 71 504 8 66 97 620 90 29201 320 36
90 461 96 565 652 738 95 831 46 30079 111
389 525 705 67 73 870 94451 72 31127 363 80
9 8466 76 84 760 32046 65 83 121 267 71 304
82 400 26 61 590 615 97 731 820 967 32052
72 203 47 70 331 35 538 69 647 66 768 814
925 30 35 34314 424 517 61 625 941 80 35227
65 588 778 801 80 925 57 6936073 167 315
26 98 426 620 36 54 67 730 37073 383 84 445
721 814 38284 324 86 493 562 735 836 74
39004 83 297 302 11 48 483 92 524 65 91 606
837 935 98 40145 52 83 90 312 21 417 43 52
61 85 671 82 671 82 41017 65 95 204 400 1
534 47 66 624 772 92 897 921 37 96 42092
137 269 95 380 92 515 768 824 51 904 43114
65 247 52 342 428 97 572 927 29 44323 485
504 14 18 600 8 810 23 959 45033 79 110 30
241 82 332 502 98 652 871 81 916 89 46095
194 214 379 80 431 848 933 41 47224 331 449
48037 80 181 258 69 386 93 415 533 69 604
785 952 62 49128 276 323 517 48 607 54 57
76 704 11 47 74 965 89.

50006 114 299 471 711 804 914 96 181 88
225 384 588 612 64 828 77 82 962 52052 94 100
330 46 83 87 515 50 649 890 911 74 53022 95
207 550 629 822 57 54022 106 256 385 611 17
777 866 76 55122 213 341 68 405 506 40 81 780
809 41 959 56014 76 93 112 40 75 83 228 71
397 439 574 688 720 45 72 75 948 57070 84 99
100 51 64 361 515 60 70 697 704 822 908 12 72
58001 11 52 279 385 442 54 69 539 791 918 53
59055 58 88 97 132 526 37 724 940 60168 339
538 631 43 46 703 92 830 913 28 61103 6 31
41 45 53 75 87 202 46 53 406 637 88 62107 223
38 84 321 413 512 749 938 93 63047 51 75 262
720 78 815 51 64232 67 453 403 53 962 89
65084 254 347 473 678 763 91 881 83 981 91
66166 77 270 423 27 57 73 580 651 722 60 935
73 67176 216 30 301 46 72 503 42 56 703 337
916 26 68091 104 37 247 392 402 507 602 20
777 849 60 68148 87 230 54 429 526 647 911
70038 167 68 217 55 457 522 777 800 8 28 45
986 71113 317 599 600 4 714 854 85 920 51
72063 133 222 43 56 359 465 781 941 73073 179
207 27 328 420 58 70 80 98 529 70 697 713 16
814 56 60 85 89 92 98 916 77 74117 44 91 97 277
401 52 60 559 718 42 74 829 94 921 76.

75166 87 214 320 438 524 602 867 76181 229
65 317 477 513 663 795 828 935 71 78 77044 55
215 36 51 765 85 823 931 87 78054 124 44 59 71
211 488 529 66 833 79100 12 203 29 346 474 667
709 59 890 990 80054 130 32 96 220 32 318 36
67 642 49 57 63 741 87 936 81100 201 28 30

303 403 523 70 758 60 801 82100 206 350 55
413 98 518 57 81 850 983 83073 78 629 717 21
84 84339 82 98 530 617 866 969 85031 219 30
367 436 39 51 61 64 536 845 903 88003 60 191
211 52 73 313 604 15 40 51 725 801 901 44
87017 117 94 98 292 310 55 451 87 500 85 605
66 744 54 852 88055 172 295 397 593 607 700
1 848 938 89047 219 74 401 50 534 50 71 846
978 97 88 90153 294 481 632 880 997 91008 118
19 54 366 668 794 851 930 92145 236 408 37 42
98 503 661 726 46 57 871 93131 99 218 325 55
421 512 88 621 36 37 52 894 921 30 94013 43
174 84 314 25 53 504 643 54 761 75 95146 250
55 84 350 89 471 74 533 35 40 603 731 887 930
96 96024 47 140 86 493 543 73 609 730 54 907
20 50 76 97116 33 224 320 435 92 514 31 677
732 34 75 826 41 925 53 98006 120 50 94 203 52
63 335 51 468 507 45 608 719 870 90 92 99
99150 461 567 87 626 54 69 702 808 24 60 957.

100145 219 318 21 39 475 661 733 54 101007
57 183 223 56 97 319 405 572 75 611 40 744 849
926 35 44 90 102062 374 453 77 574 89 615 72
744 72 904 103031 87 106 23 349 433 44 777
801 912 68 104174 242 322 61 444 58 586 603
702 922 68 105002 21 27 41 259 317 67 90 95
400 14 30 67 607 630 821 918 26 40 106010 137
39 60 225 357 97 687 756 835 107050 65 207 47
64 98 369 519 91 916 58 108028 51 146 233 97
329 46 79 458 511 61 650 85 745 84 93 981
109030 99 120 54 63 259 659 775 99 817 29 58
901 34 49 110017 19 158 80 204 365 483 504 73
92 97 619 25 43 72 894 111070 86 174 478 95 636
74 720 93 878 921 35 74 98 112052 192 223 287
420 796 832 913 28 113018 104 28 233 318 23
453 510 610 38 764 882 926 98 114017 35 36
106 203 329 95 603 13 23 802 21 918 74 87 88
115105 242 401 10 957 116021 82 266 87 711
880 936 38 68 117040 82 253 374 436 65 675 98
709 24 118066 263 497 806 7 119048 328 40 435
88 591 96 693 780 862 914 49 52 120048 152 249
70 313 90 94 99 466 533 606 706 840 58 984
121237 488 533 71 610 968 80 122065 238 42
320 72 406 545 601 704 75 915 123064 131 457
66 879 124126 222 419 87 539 99 938 50 95.

125004 76 203 545 63 624 56 747 72 882 95
126139 61 335 56 422 559 644 67 76 82 86 846
931 127027 139 57 92 241 408 68 79 571 736
849 78 90 91 935 49 55 128117 44 46 82 314 65
424 540 782 812 81 129926 27 29 248 93 303
573 638 53 75 778 130056 174 94 466 97 585 98
641 64 72 707 65 78 131025 58 197 280 475 558
93 648 51 749 821 34 909 88 132063 99 116 30
258 59 63 333 96 425 66 550 628 46 73 87 98
133279 93 316 58 76 441 92 594 780 134005 227
36 78 383 89 42 450 553 787 914 135257 321 43
415 96 406 97 917 88 136043 98 135 49 73 92
273 635 82 744 137024 39 62 247 500 25 630 88
847 909 50 73 97 138059 76 258 331 606 741 2
98 846 139088 94 98 104 48 264 354 83 464 80
560 76 82 791 911 67 14003 47 86 283 311
483 505 648 803 141048 144 211 18 373 89 478
522 45 614 97 710 902 142035 91 107 430 547
56 647 81 717 43 804 143076 163 871 99 917 23
28 144081 88 145 216 41 64 527 71 746 866 913
86 145231 83 92 470 77 548 602 19 735 99 946
80 146286 329 30 90 744 72 81 830 53 930 33
52 147181 342 99 447 87 571 708 18 82 148059
148 73 248 414 87 500 49 671 735 814 45 901
22 75 149171 209 31 53 92 461 79 511 49 768
805 76.

150096 732 50 919 80 151109 328 42 412 93
664 722 54 152066 136 72 295 392 400 533 43
639 52 86 872 80 962 87 153064 110 42 77 239
51 310 475 558 660 66 756 57 89 869 900
154276 342 548 88 89 603 861 155032 63 184
275 329 415 554 706 18 39 59 911 156025 193
305 87 431 507 15 69 610 840 91 157091

152 214 19 29 46 302 67 413 572 94 617 82
904 17 95 158074 138 256 304 19 429 98 549
59 61 657 784 814 159077 158 62 231 88 306
440 624 85 735 35 36 43 73 933 160143 65 331
95 502 7 664 769 74 76 87 812 88 960 161020
67 74 99 143 262 477 532 53 871 162053 125
27 88 92 223 51 318 42 80 712 85 839 163008
101 19 34 227 94 318 82 85 896 55 73 922 24
164023 51 285 401 542 624 76 703 61 800 77
972 165040 57 159 212 96 320 429 563 670 96
89 790 808 28 32 61 166010 49 61 104 230 39
46 481 84 603 878 923 33 167052 55 68 85 92
101 96 272 311 64 424 695 710 22 845 99 920
50 168067 135 250 78 380 432 722 91 832 948
54 169001 45 64 66 151 290 308 512 61 785 800
17 56 916 37 65 87 170083 355 659 74 76 781
852 171145 80 87 474 575 618 67 83 787 97
942 84 172049 138 379 84 421 550 99 757 845
932 173045 153 205 9 485 506 690 700 77 814
58 98 939 52 54 75 174045 211 66 78 434 85
538 82 701 57 80 94 862 92 947 65.

175050 92 94 207 66 492 93 505 14 616 78
722 27 30 79 40 66 958 176006 94 140 76 79
290 490 537 84 604 36 719 812 63 955 80 84
177023 41 53 87 149 292 343 53 448 60 84 619
26 31 95 727 50 858 178174 80 233 386 419 82
526 670 75 77 84 735 912 179019 57 331 34
615 37 69 731 35 56 66 76 845 59 77 963 76
180052 104 37 76 311 23 435 532 86 634 41 749
988 181100 7 216 61 86 363 93 414 92 565 685
835 56 64 908 182228 42 64 387 614 24 61 735
82 802 52 988 183099 237 94 432 531 63 669 94
705 87 859 925 184071 358 582 90 743 64 974
158054 218 21 89 301 40 486 589 90 637 58
780 87 990 186059 143 223 27 441 81 99 565
604 40 73 750 60 88 863 904 187045 97 112 32
76 214 38 96 481 502 680 720 69 805 35 936
188208 58 429 521 624 818 902 10 32 43 189077
82 262 90 93 302 29 555 64 81 92 636 758 823
34 78 79 190058 308 50 58 61 434 61 515 632
76 87 95 746 90 830 37 191026 134 480 588
617 39 80 789 805 12 944 90 192205 60 301 40
439 42 501 23 662 740 839 69 907 66 193008
213 29 63 76 595 633 756 74 864 98 952 63 68
194035 74 106 10 13 69 266 167 307 90 428 29
534 73 81 626 83 800 988 195031 33 103 64 76
315 67 608 9 10 97 926 196063 71 113 19 218
27 32 6 89 321 85 408 81 612 819 60 923 73
197063 108 96 350 579 676 790 198023 32 53
174 304 21 411 649 75 794 821 97 903 38 43 97
199006 161 76 231 98 313 62 78 442 46 55 515
55 687 819.

200171 81 247 336 472 593 643 61 757 913
60 65 69 201003 86 227 84 353 97 98 452 570
621 83 842 67 939 202129 243 46 316 427 56
556 63 602 16 22 99 755 94 816 45 81 925 73
203170 92 553 682 815 19 944 204002 101 6
481 530 730 901 205011 118 291 309 99 426 75
698 742 854 983 206045 138 41 58 204 39 64
301 23 469 510 29 45 48 50 83 97 681 82 703
31 58 844 986 207030 55 118 94 290 423 44 56
85 638 82 809 937 208006 78 81 96 207 12 33
46 336 411 36 54 65 598 450 720 964 209001 51
78 82 207 92 340 435 39 505 33 607 776 97
939 70.

OD PÓŁ WIEKU POWSZECHNIE
ZNANY ZE SKUTECZNOŚCI

ARAGO
ST. GÓRSKIEGO
WARSAWA

ODCISKI

Skrytka pocztowa
ANITRA
krem do pielęgnacji
mąsteł cery. Nie-
zbędny środek toale-
towy. Konieczny po
goleniu.

Laboratorium
St. Górski
Warszawa.

**OGRÓD
ZOOLOGICZNY
W
POZNANIU**

zaprasza do częstego oglądania i obserwacji swych licznych okazów.

Dnia 22 września 1930 r. o godz. 3 po południu zasnął w Bogu, opatrzona Sakramentami św. moja najdroższa żona, nasza najukochańsza mamusia, ś. p.

**z Wojciechowskich
Józefa Flensowa**

przeżywszy lat 57. Nabożeństwo żałobne odprawia się w czwartek, dnia 25 b. m. o godz. 10 rano, poczem spuszczenie zwłok do grobu.

Ciężko strapieni
mąż i dzieci.

zw 25 638
Bnin, dnia 23 września 1930 r.

Dnia 21 września 1930 r. o godz. 13 spodobalo sięabrać Panu Bogu do grona Swych anielków naszą najukochańszą, najdroższą, jedyną córeczkę, siostrzyckę, wnuczkę, siostrzenicę i bratanek

Aldonkę

przeżywszy 5 lat. Pogrzeb odbędzie się w środek, 24. bm., o godz. 4 po południu z domu żałoby przy ul. Golebiej 4, na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej. W ciężkim smutku pogrążeni

**Stefanostwo Tamborscy
z synkiem i rodziną.**

zw 25 637

Dnia 22 b. m. zmarł w Warszawie ś. p.

Romuald Marten

opatrzony Sakramentami św. po ciężkich cierpieniach, przeżywszy lat 75. Nabożeństwo żałobne w Warszawie w kościele górnym św. Piotra i Pawła (na Koszykach) odbędzie się dnia 24 b. m., w środę, o godz. 10.30 rano. Wyp

✠

Dnia 21 września r. b. zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy i najukochańszy, jedyny syn, ś. p.

Edmund Garniec

w 14 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w środę, 24 b. m., o godz. 5 po poł. z kostnicy Bożego Ciała, o czym donosi

w nieutulonym żalu strapiona
matka
Melanja z Dybizbańskich Garniecowa
Poznań, Berlin. dw 1615

W dniu 21 września r. b. zmarł, ś. p.

Dr. med. Czesław Ziolkowski

z Poznania.

Zmarły zaskarbił sobie swym czystym charakterem, swą sumiennością i koleżeńskością u nas wszystkich niezatartą pamięć.

dw 1618 **Związek Lekarzy Z. P.**

Za liczne dowody współczucia, okazane z powodu zgonu drogiej żony, matki i babki, ś. p.

Gabryeli Zabłockiej

za udział w pogrzebie i złożenie wieńców składamy Wielebn. Duchowieństwu, Delegacjom Towarzystw, Krewnym, Przyjaciołom i Znajomym serdeczne

Bóg zapłać!

Mąż i rodzina.
Poznań, we wrześniu 1930 r. zw 25 640

Wróciłam

Dr. med. M. Karłowska

Laboratorium Lekarskie
analizy: chemiczne, serologiczne, bakterjologiczne
otwarte od 8-2 godz.
Poznań, ul. Ogrodowa 9. Tel. 58-80.
zw 25 638

MOTORY!

korzystnie do nabycia.

Z powodu zupełnej likwidacji mamy do sprzedania kilka motorów elektrycznych na 440 volt od 1,6 — 14 KM., prąd stały, w zupełnie dobrym stanie. Prócz tego kilka pras łożniowych, młynek do mielenia (Schlagmühle), większa prasa hydrauliczna oraz inne maszyny.

„Carrosin“ Fabryka guzików, Poznań,
ul. Wenecjańska 16. Pw 5172-39,158

Skład bławatów

konfekcji i krótkich towarów jest zaraz lub później do wydzierżawienia Przedsiębiorstwo istnieje przeszło 35 lat.

LEON NEUMANN, Swiecie n. W. (Pomorze).
dw 3848

Ubikacji wystawowej

150 do 200 kw. mtr. poszukuję na czas od listopada do grudnia lub stycznia, celem wystawienia pamiątkowych rycin, autografów i druków z okazji 100-letniej rocznicy powstania 1830/31 r.

Kupię lub pożyczę równocześnie materiał na ściany (deski, juta) około 200 kw. mtr. oraz gablotki do książek.

STANISŁAW LATANOWICZ
Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 4. Pw 5 172-39,154

Książkowa - kasjerka

obeznana z ameryk. żurnal. biegła w niemieckim w słowie i piśmie z kilkoletnią praktyką poszukuje od 1. X. lub później posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańsk. pod zw 25631

Biegłej stenotypistki

niemieckiej lub polsko-niemieckiej, piszącej biegła na maszynie, zdolnej do złatwiania korespondencji samodzielnie poszukuje na stałe stanowisko do Brześcia n/Bugiem znana światowa firma. Oferty z życiorysem, odpisami świadectw oraz podaniem wysokości wynagrodzenia prosimy kierować do Kurjera Poznańskiego pod zw 25611

Pomocnik kupiecki

z kilkoletnią praktyką w branży kolonialnej, z paleniem kawy i podróżowaniem, szuka posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować pod nw 3942 do Kurjera Poznańskiego.

Tom Mix

Król sensacji amerykańskiej

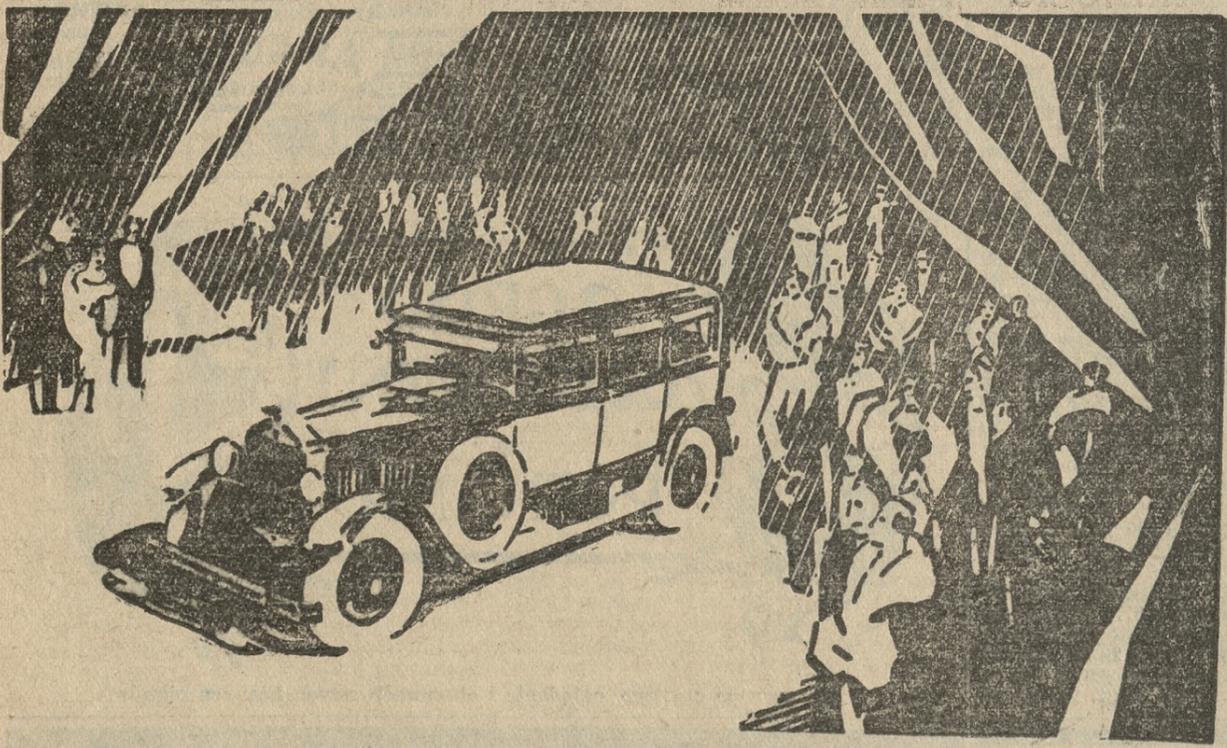
Kino „Orzeł“, św. Marcin.

zw 25630

Bank Ludowy w Zbąszyniu poszukuje zaraz kierownika banku

wymagana jest rutynowana siła, obeznana dokładnie ze sprawami wchodzącymi w zakres bankowości spółdzielczej. Dla kierownika wolne mieszkanie, 3 pokoje i kuchnia do dyspozycji. Pensja według umowy. Przy objęciu powyższej posady wymagana jest kaucja. Zgłoszenia z odpisami świadectw, podania referencji oraz wysokości złożenia kaucji należy skierować do

Banku Ludowego w Zbąszyniu,
pow. Nowy Tomyśl. dw 1614

Samochody
osobowe
ciężarowe
autobusy

Oświęcim Praga

Znaczna
zniżka cen
wobec częściowego
wyrobu w kraju.

Centralne Zakłady Naprawy i Składy części zapasowych w Oświęcimiu.
PRZEDSTAWICIELSTWA:

„OŚWIĘCIM-PRAGA-AUTO“

Tw 414

Poznań: pl. Wolności 11. Tel. 55-33. Telegr. „Autopraga“. — Warszawa: Kredytowa 4. Tel. 291-34. Telegr. „Centropług“.
Lwów: Jagiellońska 7. Tel. 3-05. — Kraków: Kremerowska 6. Tel. 23-67. — Katowice: pl. Wolności 9. Tel. 31-41.

„OŚWIĘCIM“ ZJEDNOCZONE FABRYKI MASZYN I SAMOCHODÓW S. A.
Telefon 47. Oświęcim II. Telegr. „Famis“.

Na wyprawę
Szkło, porcelana
Sprzęty kuchenne
Łózka żelazne
Umywalki
Garnitury umywalkowe
Bidely
Pw 4916-37.37
W. Janaszek
Poznań,
ul. Jezuicka 1.

Samochód Chryslera
12/55 H. P., 6 cyl. otwarta kar.
w dobrym stanie na sprzedaż
Łaskawe oferty pod 1347 do
Kosmos, Sp. z o. o. Poznań
Zwierzyniecka 6.
nw 3947

INTROLIGATOR
dobry fachowiec, pragnący
pracować na własny rachunek,
może się zgłosić w
Drukarni Morskiej
w Gdwiń. zw 25 635

Korespondentka - sekretarka
polsko-francuska
wszechstronnie wykształcona
i inteligentna, znająca
prace biurowe poszukuje
posady. Zgłoszenia
pod zw 25632 do Kurjera

KINO „RENAISSANCE“
Wielkie arcydzieło włoskiej produkcji p. l.
Pustynia w płomieniach
W roli głównej **U. Valentino**.
Pw 5170/82,157

4 pokoje
na biura ewentl. na mieszkanie
od 1. X. 30 r. wprost od gospodarza do
wynajęcia. Zgłoszenia
od 12-tej do 5-tej Sew.
Mielżyńskiego 5, I. prawo.
zw 25 635

Teren
3 morgi, ul. Warszawska,
sprzedam lub zamienię na
mniejszy ołizej centrum z ewentualną
dopłatą. Oferty do
„Par“, Al. Marcinkowskiego 11
pod 38.135 Pw 5120-83,155

PNIEWY
ul. Wolności 11,
obszerne 3-pokojowe
mieszkanie
do wynajęcia. zw 25 634

Kapustę
świeżo ściętą, okazjnie po
zł 2,— za ctr. rozsprzedaje
w środę rano, 300 ctr. na
dworcu Tama Garbarska.
zw 25632 **KNAST, Woźna 20.**

**Marszantki wspólniczki
oraz młodszej marszantki**
do składu stroju w śródmieściu poszukuje. Oferty
„PAR“, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 39,159
Pw 5 169-39,159

Mieszkania 3-6 pokojowego
na Łazarzu, wprost od gospodarza, placąc czynsz zgóry
1-2 lat poszukuje zw 25 641
Czerwona Drogerja Kornaszewski, Marsz Focha 64.

SKŁAD
przy ul. 27 Grudnia, ca 180 m. kw.
z jednym dużym oknem wystawowym
z urządzeniem zaraz do sprzedania.
Oferty pod **dw 1619** do Kurjera Pozn.

Spółka Osadnicza z o. p w Mosinie (Wohnungsbau-Genossenschaft Mosina) wniosła o pozbawienie mocy listu hipotecznego dla hipoteki z tyt. reszty ceny kupna w kwocie 1567,50 mk., zapisanej w księdze wieczystej Mosina tom XI. lwk. 401 w dziale III. pod lb. 2 na rzecz Deutsche Wohnungsbau-Genossenschaft e. G. b. H., obecnie Spółka Osadnicza z o. p. w Mosinie. Posiadacz listu wzywa się, aby się zgłosił w podpisanym Sądzie, pokój 69, najpóźniej w dniu 9 stycznia 1931 r. godz. 12 i przedłożył list, gdyż w przeciwnym wypadku list zostanie pozbawiony mocy. Poznań, 16 września 1930 r. **Sąd Powiatowy. nw 3834**

PRZETARG PRZYMUSOWY
W sobotę, dnia 27 września 1930 r., o godz. 2,30 sprzedawać będą najwięcej dającym za gotówkę:
fortepian (czarny), 2 lustra (duże), zegar ścienny, kanapę z fotelami (2), 2 tace poniklowane.
Zbiórka przed Wójtostwem w Zabikowie, Plac Wolności. Obejrzeć można godzinę przed przetargiem.
(—) **E. Ryszewski**, egzekutor przy Wójtostwie Obwodu Fabianowo w Zabikowie, powiat poznański. zw 25 629

W naszym rejestrze handlowym oddział B pod nr. 17 przy firmie **Polski Bank Handlowy Tow. Akc. Poznań**, oddział w Rawiczu, zapisano dziś, że oddział został zlikwidowany. Rawicz, dnia 19 sierpnia 1930. **Sąd Powiatowy. nw 3832**

Tadeusz i Janina z Kędzierskich małżonkowie Kulejowsky, właściciele nieruchomości w Poznaniu, ul. Pocztowa 21, zast. przez adwokatów Dr. Gidyńskiego i Hejmowskiego w Poznaniu, wnieśli o pozbawienie mocy listu hipotecznego dla reszty ceny kupna, zapisanej w księdze wieczystej Poznań — Sw. Marcin tom XV lwh. 369 w dziale III pod lb. 4, na rzecz Jadwigi Jacoby, w kwocie 15 000 zł. oraz Samuela Jacoby'ego w kwocie 5 000 zł. Posiadacz listu wzywa się, aby się zgłosił w podpisanym Sądzie, pokój 69, najpóźniej w dniu 8 stycznia 1931 r. godz. 12-ta i przedłożył list, gdyż w przeciwnym wypadku list zostanie pozbawiony mocy. Poznań, dnia 13 września 1930. **Sąd Powiatowy. nw 3833**

Przetarg ofertowy
na dostawę odzieży, bielizny itd.

Starosta Krajowy w Poznaniu odda na podstawie przetargu ofertowego dostawę odzieży, bielizny itd. dla zakładów Poznańskiego Wojewódzkiego Związku Komunalnego.

Oferty można składać najpóźniej do 1 października r. b. godz. 11,00 przed poł., o którym to czasie nastąpi otwarcie ofert w obecności oferentów.

Warunki przetargu i dokładne zestawienie potrzebnych przedmiotów wydaje oddział gospodarczy Starostwa Krajowego (pokój 31).
Poznański Starosta Krajowy. nw 3949

PRZETARG PRZYMUSOWY
W czwartek, dnia 25 b. m., o godz. 12-tej, sprzedawać będą najwięcej dającym za gotówkę:
2 konie kasztany. nw 3951
Zbiórka przy ul. On. Kopczyńskiego nar. Rynku Łazarzkiego.
Daroszewski, kom. sąd., Poznań, ul. Szamarzewskiego 36.

OGŁOSZENIA DROBNE
Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy millimetr 60 groszy
Znak oferty (naprzykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Nagle ogłoszenia
wieczorem po zamknięciu ekspedycji (godz. 18,30) do wydania tylko porannego przyjmuje portjerna. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie na prawo. Telefon portjerni nr. 35-25
Portjerna nie jest upoważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego.

1 SPRZEDAŻE
Gramofony, płyty
Bruzdziński i S-ka. Wielka 18. ceny bezkonkurencyjne. zw 93 177
Pianino
sprzedam 700. Bukowska 23. restauracja. zw 93 175
Szyby
i lawki od autobusu. aparat fotograficzny i akumulator korzystnie sprzedam. Zupańskiego 3. I. prawo. zw 93 168
Skład
rzeźniczy, mieszkanie, zapęd elektryczny, korzystnie zaraz oddam. Zgłoszenia Wybickiego 2. IV. prawo. zw 93 162
Skład
papieru szafa żelazna. Adres Kurjer zw 93 100
Piekarnia
i skład kolonialny, dobrze prosperujące w dużej wsi, przy kościele, dobra okolica, dworzec, poczta szkoła na miejscu. Jest zaraz korzystnie na sprzedaż. — Fr. Michałowicz, Kazimierz, pow. Szamotuły. zw 93 093
Dom
piętrowy, masywny, skład. morga ogrodu owocowego, rynek miasta powiatowego elektryczność, wodociąg, wpłata 6.000 zł sprzedam „Centrala”. św. Marcin 78. zw 93 092
Gospodarstwo
65 morg. ziemia pszenna, budynki masywne, stacja Poznań. cena 17.000. sprzedam „Centrala”. św. Marcin 78. zw 93 091
Restauracja
z mieszkaniem pełna koncesja. większe miasto powiatowe. zaraz do nabycia. Kurjer nw 3 944
Talerze
restauracyjne porcelana Cmielów większa ilość tanio na sprzedaż. Fredry 6. restauracja. tel 1851. Pw 5 165-39.152
Meble
w olbrzymim wyborze po cenach wizerowanych poleca A Baranowski. Poznań, ul. Podgórna, 1A. Pw 4053-34,43

Willa — ogrodnictwo
42 morgi gospodarstwo wepłaniały ogród owocowy kompletny żywy i martwy inwentarz komunikacja autobusowa 5 minut do centrum Poznania. pieszo 30 minut. Mieszkanie zaraz wolne. Znakomita lokalna kapitala. — Wpłata 50 tys. zł. Oferty zw 91 983
Maszynę
do szycia Singera, nowa, sprzedam zaraz Wierzbitec 51. parter, lewo. zw 92 505
Kino
wedrowne z filmami, nadające się także na miejsce wraz z Fordem i koncesja korzystnie sprzedam z powodu wyjazdu. — Zgłoszenia pod adres: L. Kotwicki, Strzelce, poczta Mogilno. zw 92 579
Korzystnie!
sprzedam szybko decydującemu za gotówkę Zabikowie dom budynki gospodarstwa masywne. 1 1/2 morgi ogrodu drzewa owocowe. 3 pokoje i kuchnia wolne bez wynagrodzenia 1. 4 31 r. Hipoteka czysta. Oferty „Par“ Al. Marcinkowskiego 11 pod 57.80. Pw 5 167-57.80
Willa
5-cio pokojowa z centr. ogrzewaniem, ogród owocowy 1/2 morgi, 3 minuty od dworca, cena na miejscu. Pośrednicy wykluczeni. Informacje niedziele i święta w formie powszedniej po zawiadomieniu. Zgłoszenia „Par“ Al. Marcinkowskiego 11 pod 57.82. Pw 5 168 57.82
Zakład
fryzjerski damsko-męski w śródmieściu tanio sprzedam. Oferty Kurjer zw 92 547
Parcele
Antoninek 80 gr. „Osadopol”, ul. Rzeczypospolitej 9. zw 91 773/4
Maszyna
pończosznicza na sprzedaż Nowak. Różana 12 zw 92 476
Ford
nowoczesny, limuzyna, mało używany z oryginalną karoserją okazjnie sprzedam. Oglądać w lakierni samochodów Adamskiego, ul. Piaskowa 67. zw 92 120

Wyżła
1 fuzje kal. 16 sprzedam. Wrocławska 40. owocarnia. rw 11 665
Pianino
prawie nowe za gotówkę. Obejrzeć między 12—3 Waly Jagiello 20. mieszkanie 9. zw 93 197
Ford
nowoczesny zamienie na konie. krowy, świnię natychmiast. Zgłoszenia Kurjer zw 93 131
Resztówka
500 morg. piękna rezydencja, wpłaty 55 000, reszta hipoteka 5% Jaskiewicz. Poznań. Fredry 6. zw 93 134
88
morg pszennej ziemi, żywe, martwe inwentarze od Niemca. Cena 23 000 wpłata 18 000 reszta długie lata. Jaskiewicz. Poznań. Fredry 6. zw 93 153
Dom
gościniec, skład kolonialny, miejscowość 1500 mieszkańców, blisko Poznania, sprzedam 25 000 zł wpłaty 10 000, reszta 10 lat. Kossmann Fredry 6. III. zw 93 127
Wyżła
sprzedam dobremu myśliwemu. Mostowa 29. Podolski. zw 93 114
Skład
przy dobrej ulicy tanio oddam. Oferty Kurjer zw 93 117
Cukiernia
i kawiarnia z kompletnym urządzeniem zaraz korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia agencja Kurjera. Ostrów. nw 3 945
Skład
kolonialny śródmieściu z mieszkaniem na sprzedaż. Wskaże Kurjer zw 93 199
Karmazyny
(Rhode-Isi-Red) koguty 4 i 5 miesięczne do dobrych noszących ciemne upierzenie, śliczne okazy sprzedam lub zamienie na kury. Stefan Słaby Poznań-Staroleka, Bystra 35. zw 90 117
Fotograficzny
zakład sprzedam tanio ładne przyległe mieszkanie, duże mieszko powiatowe. Kurjer nw 3 912

Skład
kolonialny z mieszkaniem 3 pokojowym w mieście powiatowym z powodu choroby sprzedam. — Kurjer zw 92 278
Sypialnie
z lustrami, marmurem 166ka orzechowa, dębowa materacami, szafa 1.60, bibliotekę tanio sprzedam. Stolarska Kwiatowa 6. zw 92 269
Sprzedam
tanio, okazjnie, zarzutki na otomane, obrazy olejne, stary koronki, poduszki, obrusy, serwety itd. ul. Spokojna 31 m. 6. zw 92 309
Futra
damskie i męskie we wszystkich gatunkach najnowsze modele polecą korzystnie. W. Królikiewicz, Magazyn Futur, Poznań, Podgórna 6. Pw 4887-37,24
Samochody
okazyjna sprzedaż nowych i używanych samochodów — czterodrzwiowych karetek „Forda” — nowego typu A. Miejsce szoferki oddzielone oszkloną przegródką. Dogodne warunki „Autoruch”. Sp. z ogr. odp. w Poznaniu. — Fabryka karoserji autobusowych, ciężarowych, ambulansowych itd. Specjalność warsztatów: Naprawa „Fordów” ulica Marsz. Focha, nar. ul. Pałacza. Telefon 77-75. Pw 4898-37,160
Wille
i parcele w Rabce Zdroju ma do sprzedania biuro Inż. Lisowskiego (Biuro informacyjne Orbis”) Rabka Zdrój naprzeciw dworca telefon 36 Zwraca uwagę na adres. nw 3 741
Porcelanę, alpakę szkło
prezenty — kupuje się najlepiej i najtaniej wpr st w Hurtowni Porcelany. Wroniecka 24 podwórce. zw 93 056
Aparat
fotograficzny dobrze utrzymany korzystnie sprzedam — Adres wskaże Kurjer zw 92 830
Pianino
nowe, brylantowe butony wyjeżdżając sprzedam. Grunwaldzka 5 gospodarz. zw 92 823
Regały
do biura adwokata: kęgo sprzedam Półwiejska 31 parter, prawo. zw 92 822
Skład
kolonialny w pełnym biegu magiel, mieszkanie tanio dzierżawa sprzedam. Adres wskaże Kurjer zw 92 803
Koncesję
samochodową sprzedam. Adres Kurjer zw 92 783
Skład
kolonialny 2 pokoje, kuchnia, dobrze zaprowadzony, dobra egzystencja Łazarz sprzedam. — Adres Kurjer zw 92 904

Salonik
stylowy rucoc rezbiony orzech sprzedam. Wiadomości Kwiatowa 13 II. lewo zw 92 833
Fortepian
dobrze utrzymany sprzedam. ul. Kwiatowa 13 II. lewo. zw 92 832
Sprzedam
od kilku lat dobrze zaprowadzona pracownia, zakres cukiernictwa. Oferty Kurjer zw 92 850
Rzeźnictwo
przy ruchliwej ulicy Poznania, z całkowitem urządzeniem, warsztatem i lodnicą, 3 pokojowym mieszkaniem zaraz na sprzedaż z powodu stosunków rodzinnych. Oferty Kurjer zw 92 920
Skład
kolonialny z towarami z urządzeniem, dobrze prosperujący przy Rynku Jezyckim. Adres wskaże Kurjer zw 92 892
Skład
kolonialno delikatesowy z mieszkaniem sprzedam. Łazarz. Adres Kurjer zw 92 912
Skład
kolonialny z całkowitem towarami przy ruchliwej ulicy, cena 15 tys. sprzedam Bibrowicz. Poznań. Śródka 99. I. ptr zw 92 806/7
Futra
skórki, blamy, ceny hurtowe. Hankiewicz, Wielka 9 (wchód Szewska). zw 93 037/8
50
morg ziemi buraczanej, budynki masywne, inwentarze kompletne. 12 km. od Poznania, cena 20 000 sprzedam spieszenie Agencja. Długa 5. zw 93 137-8
Domek
masywny 3 pokojowy 1 1/2 morgi ogrodu przy Poznaniu za 8 tys. Piotrowski, Szamarzewskiego 1. zw 92 750
Szpile
młody, tresowany, umiejący wiele sztuk, na sprzedaż w dobre ręce. Oferty Kurjer Poznański zw 92 949
Osiem
mertów adamaszku meblowego sprzedam tanio. Marsz Focha 20. III. lewo. zw 92 923
Sprzedam
parę koni wyjazdowych z kompl. uprzężą oraz powóz półkryty (Mylard) w dobrym stanie. — Zgłoszenia do Kurjera pod zw 92 938
Sprzedam
dwie platformy (30 i 70 ctr.) oraz urząż rucobca z 3 konie. Zgłoszenia do Kurjera pod zw 92 997
Kamienicę
przy tramwaju dobrze utrzymana wartość 90 000 sprzedam lub zamienie na gospodarstwo, dopłacie 25 000. Dutkiewicz, Poznań, Chwałkiewo 70. zw 93 067

Kapusta
biała 200 centnarów na sprzedaż. Oferty Kurjer jw 4 688
Kasę
rejestracyjną National sprzedam. Oferty Kurjer zw 92 956
Zamienie
gospodarstwo 200 morgowe, wartości 70 tysięcy na większe lub na dom, dopłacie, tylko z dobrą komunikacją. Poznań, skrzynka pocztowa 461. zw 93 042
Skład kolonialny
mieszkanie z meblami lub bez w dobrym położeniu, nadające się także na inną branżę sprzedam. Adres Kurjer zw 93 010
Skład
na każdą branżę zaraz. Adres Kurjer zw 92 984
Radjoodbiornik
4 lampk. komplet sprzedam okazjnie za 250 złotych. Kopernika 8. I. lewo. zw 92 999
Cieciarówkę
1 1/2 tonnowa, kryta, Ford doskonale utrzymana, zaraz gotowa do jazdy tanio i z dogodną regulacją sprzedam. Oferty Kurjer zw 93 036
Jadalnię
piękną, dębowa tanio stolarnia Bukowska 9. zw 93 032
Pianino
sprzedam krzyżowe 1300. Kawiarnia Dabrowskiego 79. zw 93 050
Parcele
różnych wielkości, wszystkich dzielnicach Poznania, bardzo dogodny warunkach sprzedaży. Zgłoszenia: Hodowianki, Biuro Techniczne - Agrarnie, plac Wolności 9. zw 93 157
Platforma
prawie nowa tanio. Dabrowskiego 100, kuźnia. zw 93 147
5 KUPNA
Brylanty
złoto, srebro itd kupuje F. Tarowska Poznań Plac Wolności 11. Pw 11 956
Kupię
parcele pod budowę Miasteczko lub Rataje z podaniem warunków oferty Kurjer zw 92 847
Domek
przedmieście Poznania, gotówka 15.000 kupię Szczęśliwe oferty Kurjer zw 92 818 a
Kupię
okazyjnie urządzenie i magiel duży w dobrym stanie do składu spożywczego. Zgłoszenia Marcin Dudek. Oborniki. zw 92 863
Parę koni
średniej wielkości pół ciężkich 6—8 letnich kupi Urbańczyk i Langer. Szopenice Śląskie. zw 92 812

Kupię
parcele budowlaną za gotówkę lub wille. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 92 795

Jamnika psa
kupię zaraz. Oferty Kurjer zdw 92 792

Podwozie (Chassi)
2 lub 2½ tonn kupię. Zgłoszenia do Kurjera zdw 92 860

Dobre
recepty do fabrykacji tłuszczu wazelinowego na skóry i smarów na osie poszukuje. Oferty Kurjer zdw 92 858

Palto
wełnowe, używane, ubranie kupię średniej figury, tylko dobrym gatunku. Sniadeckich 4, parter, prawo. zdw 92 855

Poszukuje
większej ilości taniego szkła inżynierskiego. Fr. Smolanowicz, Górczyn, Bosa 57. zdw 92 872

Piec
przenośny kaflowy kupię. Oferty Kurjer zdw 91 732

Autobus
używany kupię kursujący do Poznania. Cierpiakowski, Skośna 16, telefon 16-13. zdw 92 902

Samochód
BMW, Hanomag, Tatra kupię. Oferty Kurjer zdw 92 945

Maszyn
używanych do wyrobu dachówek cementowych poszukuje. Oferty do Kurjera zdw 92 932

Maszynę
do szycia kartonów na płask i na kant i do wycinania narożników kupię. Zgłoszenia „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 33.50. Pw 5 063-38.50

Rower
meski używany korzystnie kupię. Auto - Montaż, Dolna Włda 73. zdw 92 849

Pianino
kupię gotówka. Kurjer zdw 93 060

Repozytorje
kolonialne pożądane, oszkłone kupię. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 93 155

Wilka
ostrego kupię. Wegler, Słowackiego 4-6. zdw 93 181

Takomierz
kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 080

Wanne
emaliową do łazienki kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 079

Gramofon
nieszakofowy, zkrabny kupię. Restauracja, Fredry 6. Pw 5 166-39.133

Dom
maszynowy lub wilka, chociaż niewykończona, Poznań lub okolice kupię, wpłata do 10 tysięcy. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 132

Kupię
kawiarankę z wyszynkiem lub bez. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera zdw 93 222

Kupię samochód
nowocześnie bardzo dobry na dojazdnych warunkach. Oferty Kurjer zdw 93 187

6 KAMIENICE

Kamienica
piętrowa 7 pokoi ze składem oraz obszernymi spichlerzami blisko rynku w powiatowym mieście przy wpłacie 17 000.— natychmiast na sprzedaż. St. Wronecki, Pleszew, Kraszewskiego 5. zdw 92 177

Kamienice
przy św. Marcynie za 94 000, wpłata 40 000, reszta 5 lat sprzeda Malecki, Rybaki 20a. zdw 93 021

Kamienica
centrum Poznania, dobrym stanie, dochód roczny 5 200 złotych, cena 42 000, wpłata 20 000, reszta 8%, cztery lata sprzeda „Kraus”, Poczta 30. zdw 93 064

Wille
dochodowa przy św. Rochu — 5 morg osrodo sprzeda „Komispol”, Sew. Mielżyńskiego 4. zdw 93 214

Willa
w Górczynie 50 tysięcy wpłaty 32. Widziński Maleckiego 15. zdw 93 195

7 PIENIĄDZ

Zł 10 000
oraz biuro telefon, centrum, posiadamy. Poszukuje interesu. Oferty Kurjer zdw 91 983, farty Kurjer zdw 91 883

Kto
wypożyczy 2-3 tysiące złotych, otrzyma małe mieszkanie. Zgłoszenia A. Jezierski, Grudzień 47. zdw 92 802

Kto
pożyczy 10-20 000 zł na hipoteke lub współdziałal w przedsiębiorstwie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 92 861

5 do 10 000 zł
pożyczki poszukuje, płacę wysoki procent, zapewnienie według trybuna. Oferty Kurjer zdw 93 024

Ruletka
Kto chce wygrwać 800 zł tygodniowo kapitałem 800 zł? Zgłoszenia Kurjer zdw 92 682

Kierownika
prokurenta lub udziałowca z kapitałem 10 000 zł mniej lub więcej ewentualnie bez pieniędzy który ma bankowy kredyt poszukuje większa poważniejsza fabryka. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 92 948

3.000 zł
poszukuje na hipoteke za oprocentowaniem Oferty Kurjer zdw 92 942

5 000 zł
poszukuje na rok, dam hipoteke 6.000 zł, wysoki procent. Oferty Kurjer zdw 92 935

3.000 złotych
na I. hipoteke kamienicy poszukuje. Oferty Kurjer zdw 92 790

Samotny
pan nabył drogą kupna dobrze prosperujący skład w Poznaniu. Z braku zaufanej pomocy zmuszony przyjąć współnika lub współniczki, gotówka począwszy 4 000 zł. Współpraca konieczna. Dzienny zarobek do połowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 090

1 000 zł
poszukuje na rok. Procent pokój z częścią w utrzymaniem. Oferty pod dw 1611

5 — 10 000 zł
pożyczki poszukuje fabryka artykułu spożywczego w Poznaniu za dobrym oprocentowaniem i gwarancją oraz udzieleniem stałej pomocy. Łaskawe zgłoszenia uprasza się do Kurjera zdw 93 142

5 000.— zł
na hipoteke 60 morg. gospodarstwo bez długu, poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 146

5 000.—
na I. hipoteke nieruchomości wartości 150 000 poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 130

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
zupełnie odnowione. 2 pokoje, kuchnia, elektryczność, gaz, parter, ul. Piotra Wawrzyniaka za zwrotem faktycznych kosztów odnowienia 2.250 złotych oraz zgóry opłaconej rocznej dzierżawy zł 750.— za zgodą gospodarza do wynajęcia. Pośrednicy wykluczeni. Piśmienne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 91 959

Starogard
skład w nowym domu nadający się na rzeźnictwo lub delikatesy z warszatem 3 pokoje z kuchnią zaraz do wynajęcia. Jan Czyżewski, zakład kamieniarski, nr 3027

Mieszkanie
4 pokoje z ładnym cz. 1 morgowym ogrodem w Czempiniu wprost od gospodarza do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 92 016

Mieszkania
1 pokojowe do wynajęcia od gospodarza. Tyżyk, ul. Jeżycka 26. zdw 92 715

5 pokojowe
mieszkanie komfortowe urządzone w nowej willi, dobre położenie od 15. X. rb. do wynajęcia wprost od gospodarza. Czynsz 400 zł miesięcznie za 2 lata zgóry. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 92 650

Nowobudowane
dwpokojowe 1. 10. Czynsz roczny. Rausch, Grobla 27, administrator. zdw 92 637

Wydzierżawę
2 pokoje za 3 letnią dzierżawę 5.400 potem 80 zł. Oferty Kurjer zdw 92 815

Wille
3 pokojowa komfortowa, ogród, garaż, pokoje słuźbowe, jezycze, 3 min. tramwaj albo 4-5 pokoi z przynależnościami, wynajmie gospodarz. Oferty Kurjer zdw 92 823

Skład
kolonialny z mieszkaniem, pokój kuchnia. Informacje w składzie zegarmistrzowskim. Górna Włda 36. zdw 92 814

Pokój
z kuchnią 50 zł rok zgóry w Ławicy przy dworcu zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 915

Mieszkanie
2 pokoje umiarkowane, elektryka, używalność kuchni, łazienka, ogrodu. Mosina, Lipowa 1. zdw 92 933

2 pokoje
z kuchnią duże, słoneczne, frontowe w śródmieściu 3 600, wtem część mebli, czynsz 14 miesięcy zaraz wolne za zgodą gospodarza. Adres Kurjer zdw 92 937

Pokój
kuchnia 20 minut od tramwaju 600 zł, rok dzierżawy wtem. — Adres Kurjer zdw 92 930

Pokój
kuchnia 1 000 zł rok, potem 50 miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 92 231

5 pokojowe
mieszkanie z meblami tanio do objęcia z powodu wyjazdu. Oferty Kurjer zdw 92 986

7 pokojowe
mieszkanie w willi, czynsz 2 lata zgóry. Oferty Kurjer zdw 92 661

Mieszkania
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10 pokoi do oddania. Wiza. Sew. Mielżyńskiego 25. I. lewo, front. zdw 93 017

Pokój
z kuchnią 1 600 zł wtem rok dzierżawa. Adres Stoisko Gazet, Ratajczaka 15. zdw 93 051

Trzypokojowe
mieszkanie korzystnie oddam. — Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 93 154

Mieszkanie
3 i 2 pokojowe, wszelki komfort, willi Marszałka Focha, naprzeciw 177, dzierżawa zgóry według umowy. Właściciel Jarysz, Ogrodowa 2, parter. zdw 93 136

Pokój
kuchnia z meblami 1.000. Wiadomość Czarnecki, Pamiątkowa 12. zdw 93 087

Ostrzegam
przed wynajęciem względnie odkupieniem mieszkania Turwskich, Deblec, Wiśniowa 73 z powodu skargi eksmisyjnej. Kuzniakowa. zdw 93 086

Mieszkania
4 pokoje za pożyczkę 2-1 pokój za dzierżawę. Prócz pokój dla małżeństwa wydzierżawi „Pawilon”, Marszałka Focha 15. zdw 93 084

6 pokoi
komfort centrum za dzierżawę odda Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 93 075

2 pokoi
z kuchnią w Puszczykowie blisko dworca na stałe wynajmie. Oferty Kurjer zdw 11 666

Trzypokojowe
czterypokojowe, willi Jeżycach, wydzierżawi gospodarz. Oferty Kurjer zdw 93 193

Pokój
400, wtem pół roku dzierżawa, pokój kuchnia 1 200, 2 lata wybr. innych poleca Informacja, św. Marcin 15. I. front. zdw 93 145

2
pokoje z kuchnią oddam. Adres Kurjer zdw 93 123

Pokój
kuchnia wynajmie. Adres Kurjer zdw 93 118

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia wszelkimi wygodami wolne zaraz 2 500, wtem 2 lata dzierżawa. Adres Kurjer zdw 93 110

Mieszkanie
i posade dam za wypożyczenie 2.000 złotych. Oferty Kurjer zdw 93 220

Mieszkanie
pokój i kuchnia umiarkowane w Starolece Wielkiej oddam J. Kania, Staroleka Wielka. zdw 93 136

Mieszkanie
3 pokoje kuchnia, komfort 1.500, rok dzierżawa odda Szczepański, Kantaka 5. I. zdw 93 200

3 SZUKA MIESZK.

Mieszkanie
3 pokojowe poszukuje, wszystkie wygodny, okolica śródmieście Łazarz, Jeżycze Wierzbiciec, Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 90 899

Poszukuję
mieszkanie od 15. 10. I lub 2 pokoi i kuchni. Możliwie w śródmieściu wprost od gospodarza za dzierżawę zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 277

Poszukuję
1 lub 2 pokoi z kuchnią wprost od gospodarza dzierżawę płacę rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 92 813

Poszukuję
mieszkania 2 ewent. 3 pokojowego z kuchnią zaraz. Czynsz za rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 92 849

Profesor
gimn. poszukuje mieszkania 3 pokojowego z kuchnią wprost od gospodarza. Zapłaci czynsz za dłuższy czas zgóry. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 92 910

2 ubikacje
ewentualnie 2-3 pokoi z kuchnią poszukuje zaraz Oferty do Kurjera zdw 92 931

Poszukuję
mieszkania 1-2 pokoi z kuchnią dzierżawa zgóry Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera zdw 92 930

Poszukuję
skromnego mieszkania od gospodarza za dzierżawę. Oferty Kurjer zdw 92 928

Małżeństwo
młode bezdzietne spokojne poszukuje jednopokojowego mieszkania z portierstewem lub bez. — Oferty Kurjer Poznański zdw 92 993

2-3
pokoi kuchnia za dzierżawę poszukuje wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 92 694

Polak
dawny organizator licznych tow. i organizacji narodowych, z zawodu krawiec poszukuje mieszkania z portierstewem w Poznaniu, Gdyni, lub w innym większym mieście. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 93 221

5
lub więcej pokoi kuchnia na I. piętrze, okolica Łazarz poszukuje lekarza. Oferty Kurjer zdw 92 987

Szukam
pokojów z kuchnią wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 11 071

Samotna
osoba poszukuje pokoju z kuchnią od gospodarza czynsz miesięczny do Kurjera zdw 11 662

Młode
bezdzietne małżeństwo poszukuje mieszkania 2 pokojowego, ewentualnie 3 z kuchnią wprost od gospodarza Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia z podaniem czynszu i warunków do Kurjera zdw 93 113

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
pokój na pokój z kuchnią. Oferty Kurjer zdw 92 844

4 pokojowe mieszkanie
z wygodami blisko Mostu Teatralnego III. p. (Czynsz miesięczny 100 zł) zamienię za zgodą gospodarza na 2-3 pok. mieszkanie z wygodami w śródmieściu. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 92 994

Zamiana
pokój kuchnie stróżostwem na takie same bez. Dąbrowskiego 41a. zdw 93 025

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
umeblowany, centralne ogrzewanie, winda, elektryczność. 27 Grudnia 10. III lewo. zdw 1586

Jeden
i dwuosobowy od pierwszego. — Spyrowa, Długa 4. II. zdw 92 625

Jeżycze
słoneczne, czyste, utrzymaniem inteligencji. Jackowskiego 21. III lewo. zdw 92 743

Łazarz
czysty dwuosobowy. Maleckiego 17. I. lewo. zdw 92 742

Pokój
panu wynajmie. Dąbrowskiego 27 m. 12. zdw 92 622

Niekrepujący
frontowy elektr., utrzymaniem dwom, Marszałka Focha 47 a II. pr., lewo. zdw 92 851

Pokój
ładnie umeblowany. Jeżycka 46 a parter. zdw 92 826

Pokój
(elektryczność) wynajmie. Wielkie Garbary 33. I prawo. zdw 92 817

2 pokoje
słoneczne wynajmie. Stassica 9. II. lewo. zdw 92 816

Wielki
pokój umeblowany najlepsze położenie, wiatrak, centralne ogrzewanie, łazienka do wynajęcia. Wąły Leszczyńskiego 2. III prawo. zdw 92 810

Pokój
kuchnia, entree z meblami wtem rok dzierżawy 2 tys. sprzeda Nowak, Śródka 89 pr. zdw 92 805

Pokój
umeblowany, słoneczny, frontowy wynajmie. Niegolewskich 6, parter, prawo. zdw 92 796

„Informator” poleca
pokoj. Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 92 786

Pokój
wynajmie panom. św. Józefa 9. III. zdw 92 850

Frontowy
duży, elektryczność z utrzymaniem lub bez. Różana 4. I. prawo zdw 92 869

Pokój
ciche, niekrepujący odnowiony, centralne ogrzewanie. Chelmońskiego 2. II. zdw 92 866

Skromny
pokój dla pani. Adres wkaże Kurjer zdw 92 864

2 pokoje
panom lub bezdzietnemu małżeństwu wynajmie. Zupańskiego 2 a. III. lewo. zdw 92 879

Pokój
umeblowany 1. 10. Czesława 16 a II. lewo. zdw 92 906

Ratajczaka 11 a
4 wejście. II. prawo z utrzymaniem. zdw 92 904

Dwa
ładne pokoje pięknej okolicy wynajmie. Libelta 3. I. lewo. zdw 92 960

Czysty
świeżo odnowiony pokój umeblowany, frontowy do wynajęcia. Działyńskich 8 I. lewo. zdw 92 889

Pokój
umeblowany wynajmie, oświetlenie gazowe, centralne ogrzewanie Prusa 17. IV Jander. zdw 92 316

Pokój
frontowy światło elektryczne 1 lub 2 panom. Czesława 16 a, wysoki parter, prawo. zdw 92 953

Pokój
elegancki bez pościeli. Podgórna 6 II. prawo. zdw 92 921

Dwuosobowy
utrzymanie, kuchnia. Matejki 45. II. lewo. zdw 92 927

Pokój
2 panom. Zwierzyniecka 8. II. prawo. zdw 92 925

Pokój
2 panom. Wypiańskiego 12 IV., prawo. zdw 92 922

Zielona 1
I. lewo, frontowy, elektryczność, jedno albo dwuosobowy. zdw 93 000

2 pokoje
umeblowane z telefonem na bluzie wynajmie. Skarbowska 17, parter, prawo. zdw 92 995

Pokój
dwom panom utrzymaniem. Plac Sapiieżyński 5. III., prawo. zdw 92 982

Pokój
panom lub panienkom od 1. — Klasztorna 12. II. prawo. zdw 92 960

Spokojny
pokój dwuosobowy utrzymaniem. Podgórna 2 a. III., prawa. zdw 92 957

Małżeństwo
albo dwie pany. św. Wojciech 14/15, podwórze, lewo, III piętro. zdw 92 958

Pokój
komfortowy telefonem wynajmie. Zwierzyniecka 1 II. piętro, lewo. zdw 93 044

Pokój
frontowy 1 lub 2 łóżka wynajmie. Jankowski, Kręta 23. zdw 92 988

Tanio
panom wspólny pokój. Babińskiego 7, parter, prawo. zdw 92 978

Pokój
solidny, dwuosobowy. Piekary 8a III., front. zdw 92 990

Zaraz
pokój z całodziennym utrzymaniem dla panienek z inteligencji, najchętniej uczennic szkolnych. Zgłoszenia do Kurjera Poza. zdw 92 970

Pokój
dla jednej lub dwóch osób — zaraz lub 1. 10. do wynajęcia. — Działyńskich 8, parter, lewo. zdw 92 972

Pokój
dla 2 osób. Fryntkowski, Patrona Jackowskiego 29. III., lewo. zdw 92 964

Centrum
pokój umeblowany, słoneczny dwuosobowy utrzymaniem wolny. Adres Kurjer zdw 92 962

Pokój
studentkom. Kręta 22, parter, prawo. zdw 92 965

Pokój
od 1. 10. tanio wynajmie. Kochanowskiego 1. Malwolda. zdw 93 033

Pokój
frontowy dwom panienkom utrzymaniem. Drowa Korbońska, Poczta 28. zdw 93 035

Pokoi
umeblowanych, przynależnym utrzymaniem kuchni lub bez oddania i poszukuje. Wiza. Sew. Mielżyńskiego 25, I. lewo, front. zdw 93 016

Pokój
dla małżeństwa utrzymaniem kuchni lub panom. Łakowa 17, II. podwórze prawo. Gabryś. zdw 93 066

Niekrepujący
pokój. Półwiejska 38a. III., prawo. zdw 93 064

2 pokoje
na biura, światło elektryczne, telefon lub dla lepszego pana mieszkanie. św. Marcin 5. III., prawo. zdw 93 058

Pokój
słoneczny, światło elektryczne, wynajmie. Szyperska 3. II., lewo. zdw 93 046

Pokój
dla pana, czysty, elektryczność, Wierzbiciec 39a, parter, prawo. zdw

Pokojowa
poszukuje posady lub do dziec
najchętniej do dworu od 1. 10.
80. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 804

Krawcowa
działa poszukuje pracy po do
mach. Oferty Kurjer zdw 92 791

Uczeń
z ukończoną szkołą handlową lat
17 szuka nauki w składzie drze
wa budowlanego, tartaku, arty
kułów kuchennych żelaza lub jak
kolwiek zawodzie rolniczo handlo
wym. Basiniński, Poznań, Zielona
5. zdw 92 785

Młodszy
pomocnik handlowy branży kol
onjalnej poszukuje zaraz lub
później posady. Kaucje w każdej
wysokości może złożyć. Roman
Zawieja, Baranów - Kępno.
zdw 92 859

Inteligentna
dziewczyna, umiejąca dobrze go
tować, prac. prasować, szuka
posady. Oferty Kurjer
zdw 92 853

Inteligentna
pani poszukuje posady ekspedjen
tki z branży kolonjalnej lub eu
kierniczej ewentualnie z kaucją.
Oferty Kurjer zdw 92 851

Dzielnia
kasjerka szuka posady w Pozna
niu. Oferty Kurjer Poznański
zdw 92 868

Mężczyzna
w średnim wieku poszukuje sta
łej posady lub jakiegokolwiek
pracy, obojętnie wieś lub miasto.
Złoży kaucję do 500 zł za pewną
gwarancją. Oferty Kurjer
zdw 93 151-2

Panienska
z dobrego domu, zna szycie, haf
towanie, gotowanie, była już u
dzieci, szuka posady w lepszym
domu jako pokojowa lub innej.
Zgłoszenia Kurjer zdw 92 870

Gospodyni - kucharka
z wszechstronna znajomością, su
mienna i pracowita, w średnim
wieku szuka posady. Oferty Kur
jer zdw 92 881

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami do
wszystkiego poszukuje posady 1
października. Oferty Kurjer
zdw 92 905

Gospodyni - kucharka
przyjmie posadę do hotelu lub
restauracji z kilkuletnią prakty
ką, prowadzi już samodzielnie
gospodarstwo. Oferty Kurjer
zdw 92 903

Poszukuje
posługi na cały dzień 1. 10. Ła
skawe zgłoszenia Kurjer
zdw 92 895

Panienska
uczciwa kochająca dzieci poszu
kuje posady. Oferty Kurjer
zdw 92 894

Pokojowa
z dobrymi, długoletnimi świade
ctwami poszukuje posady 1-go
października. Oferty Kurjer
zdw 92 885

Krawcowa
szuka pracy poza domem. Oferty
Kurjer zdw 92 914

Dziewczyna
przyjmie posadę z gotowaniem
od 1. 10. Oferty Kurjer
zdw 92 913

Osoba
średni wiek, zaufana doświadczona,
język polski, niemiecki, poszu
kuje samodzielnej posady,
znajomość dobrej kuchni, szycia
prasowania, wymagania ekonomiczne
świadectwa jaknajlepsze. Oferty
Kurjer zdw 92 954

Fryzjerka
kursistka manikurzystka, rozumie
praktyka, poszukuje posady. —
Oferty Kurjer zdw 93 153

Panienska
z cerowaniem, szyciem, robotką
mi, poszukuje odpowiedniej po
sady początkującej. Łaskawe of
erty Kurjer zdw 93 159

DZISIAJ W KINIE
Apollo: „Rio-Rita”.
Aurora: „Liga zemsty”.
Casino: „Miłość w polityce”.
Colosseum: „Sygnał wśród
burzy”.
Corso: „Indyjska Krew”.
Edison: „Napoleon i Madame
Sans Gene”.
Harfa: „Olbrzym Gór”.
Metropolis: „Dziecko cyrku”.
Odeon: „Zły Czar”.
Orzeł: „Tom Mix”.
Renaissance: „Pustynia w
plamieniach”.
Słońce: „Władca Sahary”.
Stylowe: „Romans współczes
nej panny”.
Tęcza: „Pod przegierzem hań
by”.
Wilsona: „Czarny Orzeł”.

Inkasol
B. sekretarz adwokacki, handlo
wiec, doświadczony i rutynowany
w załatwianiu inkasa i likwidowa
niu spraw egzekucyjnych,
przyjmie posadę w przedsiębior
stwie handlowo-przemysłowym.
Łaskawe oferty Kurjer
zdw 93 161

Siódlarz
sumienny, pracowity, doświadczony
w swym zawodzie, poszukuje
pracy na majątku lub wielkim
przedsiębiorstwie. Oferty Kurjer
zdw 93 180

Krawcowa
z kilkuletnią praktyką, szuka pra
cy. Oferty Kurjer zdw 93 172

Panienska
poszukuje posady do dziec. —
Oferty Kurjer zdw 93 170

Osoba
samodzielna, znająca szycie, prasowa
nie, sumienna, poszukuje po
sady gospodyni do starszej osoby
lub bezdzietnego państwa od 1.
10. miejscowość obojętna. Oferty
Kurjer zdw 93 164

Dziewczyna
skromna, uczciwa, pracowita,
szuka posady najchętniej do res
tauracji 1. 10. Oferty Kurjer
zdw 93 166

Panienska
poszukuje posady do obsługi
gości, z całkowitem utrzymaniem
Oferty Kurjer zdw 93 165

Panienska
z ukończonym 1/2 rocznym kursem
Szkoły Handlowej u p. Tyrana
Zaworskiej, poszukuje posady
początkującej. Łaskawe oferty
Kurjer zdw 93 160

Panienska
lat 18, przyjmie posadę do dziec.
Oferty Kurjer zdw 93 149

Absolwent
poszukuje pracy w biurze lub
drukarni. Zgłoszenia Jan Jam
rozik, Wojciechowo, pow. Jaro
cin. zdw 93 148

Pokojowa
poszukuje posady miejscowość
obojętna. Oferty Kurjer
zdw 93 098

Ekspedjentka
branży kolonjalnej poszukuje po
sady w Poznaniu lub na prow
incji. Oferty Kurjer Poznański
zdw 93 096

Poszukuje
posady służącej z dobrymi świade
ctwami do wszystkiego. Oferty
Kurjer zdw 93 102

Fryzjer
damsko-męski poszukuje posady
zaraz. Zgłoszenia Kurjer
zdw 93 097

Praczką
czysta szuka prania i posługi. —
Oferty Kurjer zdw 93 082

Krawcowa
poszukuje posady z szyciem i
krojem. Oferty Kurjer
zdw 93 081

Uczciwa
praczką poszukuje prania. Oferty
Kurjer zdw 93 074

Poszukuje
dla dziewczyny 15-letniej (sieroty)
dobrej, chętniej do pracy,
miejsca, gdzie byłaby do pomocy
pani domu z przyłączeniem do
rodziny. Oferty Kurjer
zdw 93 013

Dziewczyna
pracowita, uczciwa z dobrym go
towaniem i prasowaniem, poszu
kuje posady od 1. Oferty Kur
jer zdw 93 007

Dziewczyna
uczciwa, czysta, samodzielna z
długoletnimi świadectwami poszu
kuje posady do 1-2 osób. —
Oferty Kurjer zdw 93 012

Gospoia
poszukuje od 1. 10. posady, naj
chętniej do samotnej osoby lub
w lepszym domu. Długoletnie
świadectwo. Oferty Kurjer
zdw 93 105

Służąca
samodzielna, umiejąca dobrze
gotować, szuka posady u samot
nej osoby ewent. w lepszym do
mu. Oferty Kurjer zdw 92 556

Panienska
poszukuje posady jako uczennica
do składu rzeźniczego. Oferty
Kurjer zdw 92 604

Poszukuje
posady pokojowej lub do wszyst
kiego z dobrym poleceniem. Zgło
szenia do Kurjera zdw 92 755

Posługaczka
szuka posługi. Marsz. Focha 70.
podwórze, u Spichalów.
zdw 92 631

Dziewczyna
uczciwa, z dobrymi świadectwami,
z gotowaniem, do wszelkich
prac domowych, poszukuje po
sady od 1. 10. Zgłoszenia do Kur
jera zdw 92 634

Ogrodnik
kawaler przyjmie posadę od 1.
X. 30 r. Oferty Kurjer Poznański
zdw 92 486

Panienska
z półroczną nauką szycia, znająca
robotki ręczne, poszukuje po
sady do pomocy krawcowej. —
Zgłoszenia Kurjer zdw 92 485

Książkowa kasjerka
z kilkuletnią praktyką obojętna
wszelkimi pracami biurowymi
szuka posady. Oferty Kurjer
zdw 92 573

Panienska
z ukończonym 1/2 rocznym kursem
Szkoły Handlowej u p. Tyrana
Zaworskiej, poszukuje posady
początkującej. Łaskawe oferty
Kurjer zdw 93 160

Panienska
lat 18, przyjmie posadę do dziec.
Oferty Kurjer zdw 93 149

Absolwent
poszukuje pracy w biurze lub
drukarni. Zgłoszenia Jan Jam
rozik, Wojciechowo, pow. Jaro
cin. zdw 93 148

Pokojowa
poszukuje posady miejscowość
obojętna. Oferty Kurjer
zdw 93 098

Ekspedjentka
branży kolonjalnej poszukuje po
sady w Poznaniu lub na prow
incji. Oferty Kurjer Poznański
zdw 93 096

Poszukuje
posady służącej z dobrymi świade
ctwami do wszystkiego. Oferty
Kurjer zdw 93 102

Fryzjer
damsko-męski poszukuje posady
zaraz. Zgłoszenia Kurjer
zdw 93 097

Praczką
czysta szuka prania i posługi. —
Oferty Kurjer zdw 93 082

Krawcowa
poszukuje posady z szyciem i
krojem. Oferty Kurjer
zdw 93 081

Uczciwa
praczką poszukuje prania. Oferty
Kurjer zdw 93 074

Poszukuje
dla dziewczyny 15-letniej (sieroty)
dobrej, chętniej do pracy,
miejsca, gdzie byłaby do pomocy
pani domu z przyłączeniem do
rodziny. Oferty Kurjer
zdw 93 013

Dziewczyna
pracowita, uczciwa z dobrym go
towaniem i prasowaniem, poszu
kuje posady od 1. Oferty Kur
jer zdw 93 007

Dziewczyna
uczciwa, czysta, samodzielna z
długoletnimi świadectwami poszu
kuje posady do 1-2 osób. —
Oferty Kurjer zdw 93 012

28 WOLNE MIEJSCA
Bony freblanki
poszukuje się na Śląsk jako wy
chowawczynie dla dzieci i wy
czyściej pani domu Zgłoszenia
z życiorysem, podaniem kwalifi
kacji, wymagań i odpisów świad
ectw do ekspedycji Kurjera
Poznańskiego pod dw 1 606

Panienci
młodej, lub tancerki zdolnej do
baletu w kabarecie poszukuje
zaraz Feiden, Stary Rynek 80/82.
kaw. Atlantik. zdw 92 966

Krawcowa
młodsza do szycia bielizny poście
lowej może się zgłosić. Fabryka
Kolder, Poznań, Aleje Marcinko
wskiego 25. zdw 93 040

Szofer
który zna wojew. Poznańskie,
Pomorskie, poszukiwany przez
podróżującego. Wysokość pensji
i szpezy podać Kurjer zdw 93 028

Uczeń
i uczennica potrzebni. Zakład
fryzjerski, Fr. Ratajczka 40.
zdw 93 029

Posługaczka
do prac domowych potrzebna. —
Zgłoszenia od godz. 5-6. Piotra
Wawrzyniaka 5, II, lewo.
zdw 93 020

Dziewczyna
do wszystkiego z dobrimi polece
niami potrzebna. Zgłoszenia Za
Bramką 5a, I. zdw 93 026

KLINIK
WZORY OGŁOSZEN
„REKLAMA”
DRUKARNI POLSKIEJ, S.A.
POZNAŃ, ALEJE MARCINKOWSKIEGO 17

Dziewczyna
z dobrym gotowaniem szuka po
sady od 1. 10. do wszystkiego,
gdzie niema dzieci. Oferty Kur
jer zdw 92 656

Sierota
pracowita szuka posady do
prac domowych zaraz lub od 1.
Oferty Kurjer zdw 92 581

Sierota
uczciwa poszukuje posady z go
towaniem do prac domowych od 1.
Oferty Kurjer zdw 92 569

Dziewczyna
poszukuje posady do dziec bez
spania. Zgłoszenia Kurjer
zdw 92 484

Starsza
osoba poszukuje posady od 1
lub 15 października u samotnej
osoby. Oferty Kurjer
zdw 91 889

Dziewczyna
lat 17, poszukuje posady do dziec
i lekkich prac domowych. Oferty
Kurjer zdw 92 649

Osoba
starsza, spokojna, szuka posady
kucharki od 1. 10. 30. Oferty Kur
jer zdw 92 560

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego
od 1. 10. z pościela. Oferty Kur
jer zdw 92 617

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady do
wszystkiego bez prania 1 paź
dziernika. Oferty Kurjer
zdw 92 590

Lepsza
służąca, umiejąca szycie skromnie
gotować, znająca wszelkie prace
domowe, poszukuje posady. Oferty
Kurjer zdw 92 522

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem,
praniem, prasowaniem, dobrimi
świadectwami, dłuższą praktyką,
szuka 1 października posady,
najchętniej w małej rodzinie.
Kurjer zdw 92 532

Kucharka
pierwszorzędna poszukuje po
sady od 1. X. Oferty Kurjer
zdw 92 538

Początkująca
maszynistka poszukuje posady.
Oferty Kurjer zdw 92 551

Podróżującego
który może udzielić pożyczki 5-
10 000 za oprocentowaniem i gwa
rancją, poszukuje fabryka arty
kułu spożywczego w Poznaniu.
Łaskawe zgłoszenia uprasza się
do Kurjera zdw 93 145

Domokrajne
potrzebna na wysoką prowizję.
Wielkie Garbary 44, Kaczmarski
zdw 93 095

Marszantka
tylko samodzielna siła może się
zgłosić. Żorawia 4. zdw 93 089

Kursy kroju
najnowsze modelowania pary
skich fasonów. Po ukończeniu
świadectwo, praca. Otwarcie 1.
10. Salony codziennie. Paryżan
ka. Zapin mód, Cieszkowskiego 9,
parter. zdw 93 071

Wolontariusz
fryzjerski potrzebny. Oferty Kur
jer zdw 93 014

Dentysta
z państw. egzamin. znajdzie bar
dzo dobre zatrudnienie w bogatej
okolicy. Bliższych wyjaśnień u
dzieli bezpłatnie. Nowak, Biało
śliwie, Strzelecka 13.
zdw 93 103

Chłopak
z jednoroczną praktyką z dobrej
rodziny zostanie przyjęty do
Sniadali St. Zwierzyckiego Ino
wrocław, Rynek 25. zdw 93 106

Przedstawiciela
poszukuje do odwiedzania klien
teli prywatnej i handlowo
przemysłowej, wytwórnia szyl
dów metalowych. Wymagana
obowiązkowo kaucja w gotówce
zł 100. Wysoka prowizja. Zgło
szenia osobiste lub listownie do Wy
twórni szylków Z. Chojnicki,
Toruń, ul. Krasieńskiego 73.
zdw 93 107

Dziewczę
do dziec potrzebne. Mickiewicza
13. IV. jw 4 632

Potrzebna
posługaczka na dziec cały bez
spania z praniem, gotowaniem
do 2 osób. Zgłoszenia Julj Kos
saka 18, parter inż. Schiller.
dw 1 612

Pielęgniarka
dla położnic potrzebna zaraz lub
1 października Zgłoszenia Cieszk
owskiego 7, I. zdw 93 194

Służąca
potrzebna. Przecznicza 11a, fry
zjer. zdw 93 121

Potrzebny
natychmiast ogrodnik z żoną
bezdzielną na wyjazd do Fran
cji. Zgłoszenia osobiste do biura
w Poznaniu, ul. Mickiewicza 32,
od godziny 10 do 1. zdw 93 116

Kasjerka książkowa
władająca również językiem ni
emieckim, pisząca na maszynie
potrzebna do większego miasta
powiatowego. Zgłoszenia listowne
z podaniem pensji bez utrzy
mania do Kurjera Poznańskiego
zdw 93 219

Kuśnierzy
i podrepczych poszukuje od zaraz
Poznańska Fabryka Konfekcji
Damskiej, Fr. Kaszewski i S-ka,
plac Świętokrzyski 1, II.
zdw 93 049

Kucharka
dobre gotowanie potrzebna dla
jednego pana bez usługi. Oferty
Kurjer zdw 93 188

Służąca
uczciwa, czysta z gotowaniem
zaraz potrzebna. Półwiejska 39,
skład wyrobów skórzaných.
zdw 93 202

Służąca
czysta z dobrimi świadectwami,
umiejąca skromnie gotować i do
wszystkiego w lepszym domu
może się zgłosić przy ul. Słowack
iego 19, II, piętrowy między godz.
3-4 lub wieczorem. zdw 93 210

Humor zagraniczny
Powtórnie zameżna wdowa.
— Jeżeli się nie nauczysz wymawiać „Edziu” zamiast
„Stasiu”, skreć ci bezlitośnie kark!
(London Opinion). S. F.

Przedplata na październik 1930, są oba wydania razem włącznie tygodniowego do
datku ilustr. „Jutrzejka Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Po
znaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł. 4.50 z odnośnieniem
do domu w Poznaniu zł. 4.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł. 4.94,
kwartalnie zł. 14.80, pod opaską w Polsce zł. 9.00, pod opaską w innych krajach zł. 11.00.
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p.
wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania
się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.